

စာင်းပေးကားကန်သို့အိုကုတို မင်းသုဝဏ္ဏ

စာရေးဆရာမ မင်းသုဝဏ္ဏ

Zwe Modern Burmese Poets

Minthuwun - Selected Poems

Minthuwun is a true Burman. For all the alien influences around him his language is Burmese pure and undefiled. His themes, too, are Burmese, Buddhist, even traditional. He is a scholar who has drunk deep of ancient Burma, of Pali, Pyu, Old Mon, and Old Burmese. Yet few of these poems are burdened with scholarship. Longwinded rigmarole is utterly eschewed. With a few simple-artful touches the poet stamps his image on the mind. He delights in homeliness, colloquiality, in village life and [nursery ditties. Even a foreigner can feel the neatness of his lyric note. Yet out of the sweetness comes forth strength, the strength of delicacy, of one who knows and trusts his feelings and dare shew them, of one who looks into his heart and writes. —G. H. Luce (1936).

အင်းယားကန်သို့ အိကတိ
မင်းသုတ

ကဗျာပျား

(၁၉၂၆ ခု ၁၉၇၂ နှစ်)

စွာပေရ်မြေက မြန်မာ့သံ

[၁၉၇၄-စက်တင်ဘာလ]

စာရေးသူ ဖိုဇ်

ဂုဏ်ထူးဆောင်

ဆုငွေ-၃၀၀၀

မုက်ခွာပုံရိပ် ဖွဲ့-ငွေ ၈၀၀

ပန်းချီ-ပေါ်ဦးသက်

ဘလောက်-သောင်းလှ

ဆုငွေ ၅-ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ

ပေါ်ကြည်ဝေ (ယုဝတီကြည်ဝေ)

စိုးစံထိုက်စာစဉ် (၀၉၇၈ ပြ)

အမှတ်-၁၄၈ ၄၈-လမ်း ရန်ကင်းမြို့

ပုံနှိပ်သူ

ပေါ်ပေါင်းရင် [ပြ-၀၁၅၅၅]

ဖွဲ့-စာပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် ၁၇၂၊ ၃၃-လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့

မာတိကာ

ထုတ်ဝေသူထံမှ	က
ကဗျာခေတ် သုံးခေတ်၏ သရုပ်ချား	ဂ
အမှာစကား	၁
အင်းယားကန်သို့ ဆိုကုတို	၃

ပထမပိုင်း

(၁၉၂၆ မှ ၁၉၃၁)

၁။ မိုးရာသီဘုံလေးဆိုး	၇	၁၀။ ဘာသာပြန်	၂၁
၂။ ကိုဝင်းဘွဲ့တေးထပ်	၈	၁၁။ ၁၂၉၂ ခုနှစ်အတွက်	
၃။ ငါးပိကျော်ဘွဲ့		မေတ္တာဂို	၂၂
လွမ်းခြင်း၊	၉	၂၁။ ဝေါသဇင်	၂၃
၄။ မြန်မာမျိုးဘွဲ့		၁၃။ ခါနွေဆန်းတော့	
လေးဆိုး	၁၁	လွမ်းမိဘယ်	၂၅
၅။ ကြိတ်ပိုးဘွဲ့လေးဆစ်	၁၂	၁၄။ မောင်တို့ခင်	၃၀
၆။ ဆရာမှတ်ကျောင်းဘွဲ့		၁၅။ မယ်တို့ဘာ	၃၁
ရတုသုံးပိုဒ်	၁၃	၁၆။ လေးဆစ်	၃၂
၇။ ချစ်လို့ခေါ်သည့်	၁၅	၁၇။ ကံဆိုးတဲ့ခါ	၃၄
၈။ တောမြိုင်ခြေလမ်း	၁၇	၁၈။ လိမ်းလှချေ	
၉။ နောင်တိုအိပ်		မြို့ခွာညို	၃၆
(အိုင်ခြင်း)	၁၉	၁၉။ မိုးထယ်နှင့်ကြွယ်	၃၇

ခုတ် ယ ဝိုင်း

(၁၉၃၁ မှ ၁၉၄၁ ထိ)

၁။ ရွှေတော်ပြေး	၄၁	၂၅။ စက်တော်ရင်းဝယ်	၇၁
၂။ မေတ္တာ	၄၂	၂၆။ အဓိကိုယ်စား	၇၃
၃။ နွေဦးပေါက်တော	၄၃	၂၇။ မယ်လည်ဘွဲ့	၇၄
၄။ ၉၄ ခုနှစ်အထွက်	၄၄	၂၈။ မြှောက်	၇၅
၅။ ရှေးနှင့်မတူ	၄၅	၂၉။ ညီချင်းအခါ	၇၇
၆။ ကိုယ်စား	၄၆	၃၀။ ငယ်လင်မောင်ကြီး	၇၉
၇။ ပုတော့၏	၄၇	၃၁။ တွယ်ရာပဲ့	၈၀
၈။ ခေတ်ပညာ	၄၈	၃၂။ တရားဦး	
၉။ သို့လောသို့လော	၅၀	ဟောလှည့်ပါ	၈၁
၁၀။ ကုန်း	၅၁	၃၃။ လှူး	၈၃
၁၁။ ခွင့်မသာ	၅၂	၃၄။ ငွေငင်ရော်သို့	၈၅
၁၂။ ချိုပြုံး	၅၃	၃၅။ လွတ်လင်ရေး	
၁၃။ သံလိုက်	၅၄	တေးသံ	၈၇
၁၄။ ကနာဉာဏ်	၅၅	၃၆။ အတိတ်ဘီလူး	၈၉
၁၅။ စာဆိုက်	၅၆	၃၇။ မင်္ဂလာနှင့်ဆက်	၉၁
၁၆။ မောင့်ချိုပြုံး	၅၉	၃၈။ မွှေးခရိုင်ယောင်	၉၂
၁၇။ ကုမုဒြာ	၆၀	၃၉။ စန်းရောင်ခြည်	၉၅
၁၈။ နှင်းဆီပွင့်	၆၁	၄၀။ အမေ့လက်ဆောင်	၉၇
၁၉။ နှစ်ဇာတ်တစ်စိတ်	၆၂	၄၁။ ခရီးသည်	၉၈
၂၀။ မညီညွတ်	၆၃	၄၂။ လက်ဆောင်ပြန်	၉၉
၂၁။ တရောရှင်	၆၄	၄၃။ ထွေးညိုကမှာ	၁၀၀
၂၂။ ရွှေခိုးခြံ	၆၆	၄၄။ မိုး	၁၀၁
၂၃။ အတာရေး	၆၈	၄၅။ ဝါတွင်းချိန်	၁၀၂
၂၄။ ပင်လယ်ဈေး	၆၉	၄၆။ ပင်လယ်နို့	၁၀၅

၄၇။ ဂါထာ		၅၃။ အောက္ခစဗ္ဗိ	
မြောက်ဆယ်	၁၀၆	တက္ကသိုလ်	၁၁၇
၄၈။ ရောမ	၁၁၂	၅၄။ ဝါက္ခတ်ကန်တော့	
၄၉။ သိုးထိန်းလမ်း	၁၁၃	ပန်း	၁၂၀
၅၀။ မြတ်ရေစင်	၁၁၄	၅၅။ ဂုဏ်းဗာကန်ပိုး၌	၁၁၂
၅၁။ ကစိမော်	၁၁၅	၅၆။ ငါ့တာဝန်	၁၂၃
၅၂။ သပြေညို	၁၁၆	၅၇။ နောက်ပိုး	၁၂၅
		၅၈။ မိခင်နှင့်ရင်သွေး	၁၂၆

တ တိ ယ ပိုင်း

(၁၉၄၆ မှ ၁၉၇၂ ထိ)

၁။ လွတ်ရက်မောက်	၁၂၉	၁၃။ အာကသတ္တိ	၁၄၂
၂။ ဇာနည်ထုံး	၁၃၀	၁၄။ အာဇာနည်	
၃။ သာဓုသံ	၁၃၁	အလေးပြု	၁၄၃
၄။ ဤသလင်္ကင်း	၁၃၂	၁၅။ ဒေါင်းမိခင်၏	
၅။ အကြိုတော်	၁၃၃	စကားသုံးခွန်း	၁၄၄
၆။ နှစ်ဦး	၁၃၄	၁၆။ သိတင်းကျွတ်	၁၄၅
၇။ သန်းခေါင်၏		၁၇။ ဝေးကမ္ဘာ	၁၄၆
အရသာ	၁၃၅	၁၈။ ဒီချောင်းသံဝေ	၁၄၇
၈။ ဘိုးဝေဆုတောင်း	၁၃၆	၁၉။ ပုဂံ၌ သရုပ်	
၉။ ဟုတို့ရှင်	၁၃၇	တံခါးသို့	၁၄၉
၁၀။ ပြုံးမငုတ်တို့	၁၃၈	၂၀။ အပြုံးနှင့်အငို	၁၅၁
၁၁။ လေးဆယ်ပြည့်		၂၁။ မေတ္တာသုတ်	၁၅၂
ဆုတောင်း	၁၃၉	၂၂။ မိဖုရားလျာ	၁၅၃
၁၂။ သူ့မျှော်ခင်း	၁၄၁	၂၃။ ဧည့်သည်တော်	၁၅၄
		၂၄။ သူ၏တေး	၁၅၇

၂၅၈	အင်းလေးကန်	၁၅၈	၃၈။	မတ်မတော်	၁၈၁
၂၅၉	ချော်စရာ	၁၅၉	၃၉။	သားချစ်ရင်ဒေါ်	၁၈၂
၂၆၀	နောင်တသံသရာ	၁၆၀	၄၀။	မုက်ရည်တပေါက်	၁၈၅
၂၆၁	မိုးလင်းချိန်	၁၆၁	၄၁။	အိမ်မက်ထဲကရွာ	၁၈၇
၂၆၂	ယောကျာ်း		၄၂။	ရွာလိုရွာလော့	
	ဘသား	၁၆၂		မိုးနတ်သား	၁၈၉
၂၆၃	သုနာပြုဘုရား	၁၆၄	၄၃။	တို့မလေး	၁၉၆
၂၆၄	မိုးမောင်လာပြီ	၁၆၆	၄၄။	ကျေးလက်က	
၂၆၅	သုမ္မာတမ်း	၁၆၉		သူတို့	၁၉၈
၂၆၆	ငိုသံလေလား		၄၅။	သာရနှင့်သာလှ	၂၀၀
	ရယ်သံလား	၁၇၁	၄၆။	မမြင်သော	
၂၆၇	ပြည်ထောင်စု			တေးသံ	၂၀၂
	စောနာ	၁၇၄	၄၇။	မိခင်သို့	၂၀၃
၂၆၈	မင်းရဲကျော်စွာ	၁၇၆	၄၈။	ကြင်နာမှု	၂၀၅
၂၆၉	အစိုးညိုညို	၁၇၈	၄၉။	သံယောဇဉ်	၂၀၅
၂၇၀	အိုးရှင်းဆီ	၁၈၀		ကဗျာမည်အတ္ထုန်း	၂၀၇

ထုတ်ဝေသူထံမှ

မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာစာအုပ်တို့ကို ထွက်ဖူးပြီ။ စစ်မဖြစ်မီက မင်းသုဝဏ် ဘီလပ်သွားခါနီး ထုတ်ဝေသော “မင်းသုဝဏ်” စာအုပ်ငယ်၊ ထိုနောက် “သပြေညို”၊ သည်ဖက်ခေတ် တွင် “ပျဉ်းမဂုတ်တို” ဆောင်းပါးစု စာအုပ်၌ ကဗျာအချို့ - စသဖြင့် ရှိခဲ့၏။ သို့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာသက်တမ်းတလျှောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ကဗျာတို့ကို စုံနှိုင်းသလောက် စုံစုံပါအောင် စုစည်းပေးသော စာအုပ် ဟူ၍ ကား မထွက်ပေဘဲပေးပေ။ ဤ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်စွမ်းသောအားဖြင့် ဤ စာအုပ် ကို ထုတ်ဝေပါသည်။

ဤစာအုပ်တွင် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာတို့ကို သုံး ဦးပိုင်းခြား၍ တင်ဆက်လိုက်ပါသည်။ ပထမပိုင်းသည် စောစောပိုင်း ကဗျာများ ဖြစ်ကြ၏။ ယေဘုယျအားဖြင့် မင်းသုဝဏ် ခေတ်စမ်းသမား မဖြစ်မီ ရေးစပ်သော ကဗျာများဖြစ်သည်။ ဒုတိယပိုင်းတွင် ခေတ်စမ်းဘဝ၌ ရေးသော ကဗျာများ ပါဝင်၏။ တတိယပိုင်းတွင်ကား ယနေ့ခေတ်ဟု ဆိုနိုင်သော ၁၉၄၆ မှ ၁၉၇၂ အထိ ကာလအတွင်းရေးသော ကဗျာများ ပါဝင်ပေသည်။ ဤနောက်ပိုင်း ကဗျာတို့ကို လက်လှမ်းမှီ သရွေ့ အစုံလင်ဆုံးဖြစ်အောင် စုစည်းပေးဖို့ ကြိုးစားထားပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် မင်းသုဝဏ်ဟူသော ယနေ့ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကြီးမားသော ကဗျာဆရာတစ်ဦး ဖြစ်ပေဘိ တိုးတက်

လာပုံကို ဇာတ်ခင်း၍ ပြုနိုင်လိမ့်မည်ဟု ထုတ်ဝေ သူတို့က
မျှော်လင့်ပေသည်။ ဤစာအုပ်ပါ ကဗျာတို့သည် ဤအချက်ကို
တတ်နိုင်သလောက် ဖော်ထုတ်ပေးရန် ရည်ရွယ်သည်။ မင်းသုဝဏ်
ကျော်လွှားခဲ့သော ခေတ်သုံးခေတ်ကို ဤကဗျာတို့သည် တတ်နိုင်
သရွေ့ ကိုယ်စားပြု နေကြလိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။ နောင်
ဆက်လက်၍လည်း မင်းသုဝဏ်နှင့်တကွ အခြား ကဗျာစာဆို
ကြီးများ၏ လက်ရာ ကဗျာစာအုပ်များကို ထုတ်ဝေသွားရန်
ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဇွဲ ဝေပရိဒဖြိ.

ကဗျာစေတီ သုံးစေတီ၏ သရုပ်ဖွဲ့ချာ

ဝင်းစေ

မင်းသုဝဏ်သည် ဖုန်းဖျောက်ခေတ် ထိပ်တန်း ကဗျာဆရာတဦး ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ခေတ်ဝမ်းကဗျာစေတီဟု တွင်သော ကဗျာစေတီ တစ်ခုတွင် ပါဝင်ဦးဆောင်ခဲ့သူတဦးလည်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်မှ ယနေ့အထိ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော မြန်မာကဗျာများနှင့် မင်းသုဝဏ်၏ကဗျာများသည် နှစ်ကြီးလိပ်လက်ကောက်ကဲ့သို့ ယုန် လိပ်လျက်ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့်မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ကြည့်လျှင် သူ၏လက်ရာ တိုးတက်ပြောင်းလဲ လာပုံကို မြင်နိုင်သကဲ့သို့ အဆိုပါ ကာလပေါ် မြန်မာကဗျာများ၏ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပုံကိုလည်း မြင်နိုင်သည်။

ခေတ်ဝမ်းကဗျာ၏ အဦးအစဟု ဆိုနိုင်ဖွယ်ရှိသော ဇော်အုန် ဝိတောက်ပန်းသည် ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် ပေါ်သည်။ ၁၉၂၉-ခုနှစ် တွင် မင်းသုဝဏ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ရောက်၍ ဇော်အုန်နှင့် ဆက်၍ ကာခေတ်ဝမ်းကဗျာအရပ်တွင် ခိုလှုံသည်။ ၁၉၃၁-ခု၊ ၃၂၊ ၃၃ ခုနှစ်တို့ သည် မင်းသုဝဏ် ကလောင်၍သော နှစ်များဖြစ်သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် မင်းသုဝဏ်သည် နိုင်ငံခြားတွင် ပညာသင်ကြားရန် မြန်မာ ပြည်မှ ထွက်ခွာသည်။ သူပြန်လာသောအခါ ခုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်နေပြီ။

ဤတွင် ပြောဆိုရ မှတ်သားရ လွယ်ကူအောင် ကဗျာစေတီ သုံးစေတီကို ခွဲခြားသတ်မှတ်လိုသည်။ ၁၉၁၀ ခုမှ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် အထိ ကာလကို စေတီစမ်းကြို ကဗျာစေတီဟု ခေါ်ကြပါစို့။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်အထိ ကာလကို စေတီစမ်း ကဗျာစေတီဟု ခေါ်ကြပါစို့။ ၃၀-တိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းကာလ ကို သည့်ခေတ်ဟု မှတ်ယူကာ ၁၉၄၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်အထိ ကာလကို စေတီစမ်း၊ ဇော်အုန်၊ ကဗျာစေတီဟု ခေါ်ကြပါစို့။

ဤကဗျာစာအုပ်တွင် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုကို အခြေပြုကာ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများကို အပိုင်းသုံးပိုင်း ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားရာ ထိုအပိုင်းသုံးပိုင်းသည် အထက်ပါ ကဗျာခေတ်သုံးခေတ်နှင့် အသီးအသီး ထပ်မံဟပ်မိလျက် ရှိသည်။ ထိုခေတ်သုံးခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ကဗျာပုံစံများကို ပြုလိုလျှင် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများကို ထုတ်ဆောင်တင်ပြနိုင်သည်။ ဤစာအုပ် ပထမပိုင်းပါ ကဗျာများသည် ခေတ်စမ်းကြို ကဗျာခေတ်၏ ပုံစံများ ဖြစ်ကြသည်။ ဒုတိယပိုင်းပါ ကဗျာများသည် ခေတ်စမ်းကဗျာခေတ်၏ ပုံစံများ ဖြစ်ကြသည်။ တတိယပိုင်းပါ ကဗျာများသည် ခေတ်စမ်းနှောင်း ကဗျာခေတ်၏ ပုံစံများ ဖြစ်ကြသည်။

ကဗျာခေတ် တခုတခုကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ရာ၌ မည်သည့်အခြင်းအရာများကို ကြည့်ပြီး ပိုင်းခြားသတ်မှတ်သနည်း။ ခံစားပုံ အခြင်းအရာနှင့် စကားသုံးပုံ အခြင်းအရာတို့ကို ကြည့်ပြီး ပိုင်းခြားသတ်မှတ်သည်။ ခေတ်ပြိုင်ခံစားပုံ၊ ခေတ်ပြိုင်စကားသုံးပုံတို့နှင့် မတူပဲ ခံစားပုံ ဆန်းသစ်ဖြစ်ထွန်းကာ ထုထည် ကြီးမားလာလျှင် ဖြစ်စေ၊ စကားသုံးပုံ ဆန်းသစ်တွင်ကျယ်ကာ ပြတ်သားပျံ့နှံ့လာလျှင်ဖြစ်စေ ကဗျာခေတ်တခေတ် ဆန်းသစ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။

ခေတ်စမ်းကြိုခေတ်

ခေတ်စမ်းကြိုကဗျာခေတ်၏ ခံစားပုံမှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူ့ပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို ကြည့်ပြီးလျှင် အတွေ့ကို အတွေ့အတိုင်း၊ အရှိကို အရှိအတိုင်း ခံစားသည် မဟုတ်။ တကယ်အမြင်၊ တကယ်အတွေ့၊ တကယ်အဖြစ်အပျက်တို့မှ ယေဘုယျသဘောကို ထုတ်ယူကာ ခံစားသော ယေဘုယျခံစားပုံ ဖြစ်သည်။ လောကကို ကဗျာဖြင့် မြှောက် ချားရာတွင်လည်း ယေဘုယျသဘောက ပေးသော အသိ၊ ယေဘုယျသဘောက ပေးသော အရသာကိုသာလျှင် ကဗျာဆရာက တင်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာတွင် ယေဘုယျသဘောကို မိန့်ဆိုသည်။ ထိုယေဘုယျသဘော ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ဝတ္ထုပစ္စည်း

များကို ပုံစံအနေဖြင့် စာရင်းပြုလုပ် ခေါ်ဆိုရေရှာသည်။ ထိုစဉ်
ပစ္စည်းတို့၏ အရည်အသွေး အမှတ်လက္ခဏာများမှာ ဝင်ခံအားဖြင့်
မတူမညီ ကွဲပြားခြားနားသည် ဖြစ်စေပြီးတော့ အကြမ်းအားဖြင့်
ဆိုလျှင် ယေဘုယျအားဖြင့်တူလျှင် ရသခံစားမှုအတွက်၎င်း၊ ရသ
ဖော်ထုတ်မှုအတွက်၎င်း၊ လုံးလောက်ပြီဟု ခေတ်စမ်းကြို ဆရာဘွဲ့
ယူဆကြသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ ပထမပိုင်းလာ မိုးရာ သီအံ့လေးချိုး
ကိုကြည့်ပါ။

“အခုအထပ်ပပြေ အပျက်ဆန် ဗလဗွေ ပေါပါအိ
လပု ကသပ် သပြေ လက်ပံတွေ နှောပါတ်
အထက်ယံ ဝနေတကြောမှာတ် မိုးညိုပွောင်”

ဤတွင် သစ်ပင်တွေ ပေါများသည့် ယေဘုယျသဘောအားဖြင့်သာ
မင်းသုဝဏ် ပြလိုသည်။ လမုပင်း၊ ကသပ်ပင်း၊ သပြေပင်း၊ လက်ပံပင်
တို့၏ သီးခြားအမှတ်လက္ခဏာတို့ကို အာရုံမပြုပေ။

“ယုနော ဝကားဝါ ဝလပ်တွေနှင့်
ငွေဝပယ် ဝလသွယ်လျှင် ညွတ်ကောပ
ပုန်းညက်ပါ ရွှေကြာထပ်ပါလို့
မြတ်မာလာ ထုံထုံဆင်းပါရဲ့” (ချင်းသို့ ခေါ်သည်)

ဤတွင်လည်း ပန်းတမျိုးစိန် သီးခြား အမှတ်လက္ခဏာများကို
ကြည့်ရှုဖော်ထုတ်နေသည် မဟုတ်။ ဘာသိမပြတ် ပန်းများ ပွင့်နေကြ
သည့် ယေဘုယျသဘောကိုသာလျှင် ဖော်ထုတ်နေသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်တွင် တကယ်ရှိသော ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ကို ခံစားမည်
အစား စာပေကျမ်းဂန်အရ ရှိသင့်ရှိထိုက်သည့် ထင်ရသော အရာ
တို့ကိုသာလျှင် တဆင့်ခံ ဖော်ပြသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို တိုက်ရိုက်
ခံစားသည်ထက် ပတ်ဝန်းကျင်ကို မန်းတင် အကြောင်းပြုကာ စာပေ
ကျမ်းဂန်လာ အကြောင်းအရာများကိုသာ ခံစားလိုသည်က ပိုသည်။
တောမြိုင်ခြေလမ်း ကိုကြည့်ပါ။

“ပင်သပြေဝယ်
 လင်းမြေ ရုပ်ပတ်
 ဆီးခြုံစပ်မှာတော့
 ပတတ်က နှစ်ကောင်
 ရှိ၊တောင်ယာ ဟိုတိုက်
 ယုန်ပိုက်ကို ထောင်ကြရဲ့
 ပြင်ညောင်ညို့ ရိပ်သာ
 ပလွေညင်းလို သိခြင်းငယ်ငြာ
 ဘာသာအလိုက်
 နွားကျောင်းသူငယ်
 ဖျော်ရေးကြွယ်”။

ဤတွင် တကုဘကယ် ဘာတွေ ပြင်နေသည်၊ မြစ်မနေသည်ကို
 ကြည့်၊ စာပေကျမ်းဂန်အရ ရှိသင့်ရှိထိုက်သည်ကဲ့ ထင်ရသော
 အခြင်းအရာတို့ကိုသာ ဇုကွက်၍ ရေးစပ်တင်ပြထားသည်။ တနည်း
 ဆိုရလျှင် တကယ်အမြင်၊ တကယ်အတွေ့၊ တကယ်အဖြစ်အပျက်ကို
 ခံစားရန် မပေးပဲ တဆင့်ခံ ပေးဆိုင်ကိုးထားသော စာကိုသာ ခံစား
 ရန် ပေးသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ခေတ်စမ်းကြိုကများခေတ် ခံစား
 ပုံက ပေးသော ကများသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် မဆိုင်၊ ကိုယ်တွေ့နှင့်
 မသက်သက်သို့ ပြင်နေသည်။

ထို့ပြင် ခေတ်စမ်းကြိုကများများသည် စကားသုံးရာ၌ စကား
 ပရိယာယ်ကြွယ်ဝရေး၊ အပြောက်အပွမ်း အဆင်တန်ဆာ ကြွယ်ဝ
 ရေးတို့ကို အရေးပေးသည်။ လုပ်လီလုပ်လဲ၊ ကန့်ကလျ စကားလုံး
 များကို ရှေ့တန်းတင်သည်။ ကများ၏ ပြင်ပအသွင်၊ ပြင်ပလက္ခဏာ
 တို့တွင် နှစ်ပွန်းနေသဖြင့် အနက်ကို အာရုံစိုက်သင့်သလောက် မစိုက်
 နိုင် ရှိရသည်။

“ကွေးကွေးကျပ်ကျပ်၊ ရှာပုရစ်လည်၊
 ပြေလှစ် ဝင်ဝင်၊ စုံတခွင်ဝယ်
 ပြရှင် ရွက်ဦး၊
 လှလဲလှလဲ၊ လေအချီ
 ဟိုသည် ညွတ်ပြု၊ ဝင့်ယ”။

(ခါစွာဆန်၊ တော့လွမ်း၊ မိတယ်)

ခေတ်ဝမ်းကြို ကဗျာခေတ်သည် ဆိုလိုရင်း အချက် ပေါ်လွင် ထင်ရှားအောင် လျောက်ပတ်စွာ စကားလုံး သုံးရန်ထက် ကောင်း လုံးဘွင် ပါရှိသော အသံသာမှု၊ အသွင်လှမှုကို ကိုယ်တော်တော် စား ရန် ပိုမို ရည်သန်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း စကားဝေင်းပွင့်လှစွာ သို့ မရောက်လွယ် မဆိုက်လွယ် ဖြစ်တတ်သည်။ မိဘက ဇနီး မထောက်ပံ့နိုင်ကြောင်း မင်းသုဝဏ် ဖွဲ့ဆိုသည့် ခေတ်ဝမ်းကြိုကဗျာ ဟန် ကံဆိုးကံ ခါနှင့် ခေတ်ဝမ်းဟန် ပူတော့၏ တို့ကို နှိုင်းယှဉ် လေ့လာကြည့်လျှင် ခေတ် နှစ်ခေတ်၏ စကားသုံးပုံ ကွာခြားချက်ကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်းမြင်လာနိုင်သည်။ ပူတော့၏ ကဗျာမှာ ထိုအထိ မိမိရှိသည်။ “မွေးမေ မွေးဝေ” အစရှိသော နောက်ဆုံးအပိုင်းနှင့် “မေဝေ မြွယ်သေးပါ၏လော” ဆိုသော နောက်ဆုံးစာကြောင်း တို့သည် ခေတ်ဝမ်းကဗျာခေတ်၏ စကားသုံးပုံ ပိုးတက်ပြောင်းလဲ လာသည်ကို ထင်ရှားပြသလျက် ရှိသည်။

ခေတ်ဝမ်းခေတ်

တက္ကသိုလ်ရောက်၍ ဇော်ဂီ၊ မောင်ဝတီနှင့် ဧည့်ဆုံသော အခါ မင်းသုဝဏ်သည် ခေတ်ဝမ်းကြိုခံစားပုံတို့ကို တာဝာစ ဇွန်၍ မိမိ၏ နဂိုခံစားပုံဖြင့် အာရုံများကို လက်ခံသုံးသပ် ဖွဲ့ဆိုပေးကျား ရန် အခွင့်ကောင်းကို ရရှိလာသည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ်သည် မင်းသုဝဏ် အတွက်ခံစားပုံ ပေါင်းလဲသော နှစ် ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ် ဇူလိုင်လ တွင် ဖိမ်းလှချေပြဒွာဦ ကဗျာကို ရေးတည်း ခေတ်ဝမ်းကြို

ခံစားပုံကို အခြေခံသော ကဗျာ ဖြစ်သည်။ ဒီဇင်ဘာလတွင် ရှေ့တော်ပြေး ကဗျာကို ရေးသည်။ ခေတ်စမ်းခံစားပုံကို အခြေခံသော ကဗျာ ဖြစ်သည်။ ပူဇော်၏ ကဗျာကို ၁၉၃၂ ခု၊ မတ်လ တွင် ရေးသည်။

ပူဇော်၏ တွင် မင်းသုဝဏ်သည် အာရုံကို ဖြစ်ပေါ်သည့် အတိုင်း ခံစား၍ ခံစားရသည့် အတိုင်းလည်း ရိုးရိုးတွေးကာ ရိုးရိုးရေးသည်။ ရိုးရိုး တွေး ရိုးရိုးရေးသောကြောင့်လည်း ဖြောင့်စင်းသည်။ တော်တည့်သည်။ မိမိကိုယ်တိုင် မခံစားရသော၊ အသင့်ရှိနေပြီးဖြစ်သော ခံစားမှုများ၊ ကိုယ်တိုင် မတွေးခေါ်သော၊ အသင့်ရှိနှင့်ပြီး ဖြစ်သော အတွေးအခေါ်များကို တဆင့်ခံ ရေးသားဖွဲ့ဆိုခြင်း မပြု။ ခေတ်စမ်း ဤ သဘောအရ ကဗျာဆံသည်ဟု သတ်မှတ်ထားသည့် ခံစားမှု များ၊ အတွေးအခေါ်များ မည်မျှပင် အဆင်သင့် ရှိစေဦးတော့ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြိုက် မခံစားမတွေးခေါ်ရလျှင် မဖွဲ့ဆိုတော့ပေ။ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြိုက် ခံစား တွေးခေါ်မှတ်သိသော အခြင်းအရာ တို့ကိုသာလျှင် ဖွဲ့ဆိုတော့သည်။ ဤသည်လျှင် ခေတ်စမ်းကဗျာခေတ် ခံစားပုံ၏ စွမ်းရည်တရပ် ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြိုက် ခံစား တွေးခေါ် မှတ်သိသော အခြင်းအရာ များကိုဖွဲ့ဆိုသည် ဖြစ်သောကြောင့် ခေတ်စမ်းကဗျာတို့တွင် သိမ်ငယ် သေးနပ်သော အခြင်းအရာများလည်း ပါဝင်လာသည်။ ဤသို့ ပြောသဖြင့် ခေတ်စမ်းကြိုကဗျာဆရာတို့သည် အကြီးအကျယ် အခွင့် အဆည်တို့ကိုသာ ဖွဲ့ဆိုလျက် အသိမ်ငယ်သော အသေးအနပ်တို့ကို မဖွဲ့ ဆိုဟူ၍ မဆိုလို၊ ဖွဲ့ဆိုပါသည်။ ငါးပိကျော် ခွဲလွမ်းခြင်း၊ ကို ကြည့်ပါ။ သို့သော်လည်း အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အကြောင်းအရာ ငတ္ထုပစ္စည်းတို့ကို သူ့အဖြစ်နှင့် သူ၊ သူ့ခြံနှင့် သူ၊ သူ့အရည်အခြင်းနှင့် သူ၊ သူ့လက္ခဏာနှင့် သူ၊ ဝိသေသ ပြုကာ သီးသီး ခြားခြား ဖွဲ့ဆိုသည် မဟုတ်ပဲ ယေဘုယျသဘောဖက်သို့

ဆွယ်ပြီးမှ ဖွဲ့ဆိုကြသည်။ ခေတ်စမ်းသမားများကမူ သီးခြားပြင်ပမှ အလိုက် သီးခြားဖွဲ့ဆိုကြသည်။

ခေတ်စမ်းခံစားပုံသစ်၏ ကျေးဇူးကြောင့် အာရုံခံစားရာ၌ ခေတ်စမ်းကြို တုံ့ပြန်မှုများ၊ ခေါ်လင့်ချက်များ ပျက်ပြယ်ကာ ကဗျာနယ်ပယ်၊ အနုပညာနယ်ပယ်တို့သည် ကျယ်ဝန်းလာသည်။ ကဗျာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သည် ၎င်း၊ ကဗျာနှင့် လူ့လောကသည် ၎င်း၊ ပြန်လည်တွေ့ထိ ဆက်စပ်လာသည်။ ပြန်လည် သမုလောသည်။ အထောက်အထားအနေဖြင့် ဇယ်လင်ပောင်ကြို၊ ဓဋ္ဌစင်ရော်သို့၊ ဝါတွင်းချိန်၊ ခြောက်သံ၊ အဖိကိုယ်စား ကဗျာတို့ကို ဖြည့်ပါ။

ခေတ်စမ်းကြောင့် ကဗျာနှင့် လူ့လောက ပြန်လည်တွေ့ထိ ဆက်စပ်လာသည်။ သို့သော်လည်း အလုံးစုံ အကြွင်းမဲ့ တွေ့ထိဆက်စပ်လာသည် မဟုတ်သေး။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု ဗြင်းတန်ပေါက်ကွဲသော ခေတ်ထဲတွင် ခေတ်စမ်းသည် နိုင်ငံရေးကို ကဗျာဖြင့် မခံစားခဲ့။ သဖြင့် ဝါကျွတ်ကန်တော့ပန်းတို့တွင် ဝံသာနုရက္ခီတမျိုး စောင့်တရားကိုသာ ခံစားဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။

ခေတ်စမ်းကဗျာဆရာတို့သည် စကားသုံးရာ၌ တိတိကျကျ တိုတိုတုတ်တုတ်နှင့် တိုက်ရိုက်ဖော်ထုတ်မှုကို ရယူနိုင်အောင် ကြိုးစားကြသည်။ စကားကို ကစားစရာအဖြစ် မသုံးပဲ အတွေးအခေါ်အတွေ့အကြုံတို့ကို ဖော်ကျူးရန်အတွက် အသုံးပြုကြသည်။ စကားပရိယာယ်၊ ကြွယ်ဝမှုမှ ခွဲခွာမကြည့်ခဲ့သည် ဖြစ်သောကြောင့် သူတို့၏စကားသည် ဣာရာမှ ကျစ်လာသည်။ ဖေါင်းပွရာမှ သိပ်သည်းလာသည်။ တကယ်လောကနှင့် နီးစပ်ဆက်ဆံသော စကားတို့ကို သုံးသဖြင့် သူတို့၏ စာတို့သည် အပြောလေသံမိသလောက် မိလာကြသည်။ ကဗျာခွဲရာတွင် အသံသာမှုကို အရေးပေးရသည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့သော်လည်း အသံသာမှုသက်သက်ကိုသာ အရေးပေးကာ အသံသာအောင် မည်မျှစွမ်းဆောင်နိုင်သည်ကို ပူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်

သုတို့ တာမဆိုတော့ပြီ။ ထို့ကြောင့် အသံသည် အနက်ကို အလှင်
အကျော်ပြီလောသည်။ ဤအနက်ကို သဘောပေါက်လိုလျှင် ငယ်လင်
ပေးနိုင်ကြိုကြည့်ပါ။

ခေတ်ဝမ်းကြောင့် မြန်မာစကား၏ တန်ဖိုး တိုးတက်လာသည်။
သို့သော်လည်း၊ သွေးသစ်လောင်းလာသည် ဟူ၍ကား မဆိုနိုင်။
ခေတ်ဝမ်းကြိုနှင့်နှိုင်းလျှင် ခေတ်ဝမ်းသည် စကားသုံးပုံနှင့် ပတ်သက်
၍ ခိုက်အလိုမလိုက်။ ထိန်းသိပ်လောသည်။ ရှေးခေတ်ကြင်လာသည်။
နှုတ်တောင့်စည်းလာသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သိမ်မွေ့နက်နဲသော
ပေးကြောင်းအရာတို့ကို ကိုင်တွယ်ရာတွင် ထိခွင့်ခံရ ဝလာသည်။
ကဗျာဥာဏ်ကိုကြည့်ပါ။ သို့သော်လည်း ခေတ်ဝမ်းသည် ထွေပွား
သော အကြောင်းအရာများကို မကိုင်တွယ်သေးပေ။ ခေတ်ဝမ်း
နှောင်းကျမှသာ ကိုင်တွယ်တော့သည်။

ခေတ်ဝမ်းရှောင်းခေတ်

ခေတ်ဝမ်းသည် မြန်မာကဗျာကို တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုအတွက်
အကျိုးရှိသည့်ဖက်သို့ ပို့ဆောင်ပေးသည်။ ခေတ်ဝမ်း၏ ဆောင်
ရွက်ချက်တွင် အောင်မြင်မှုရှိသည်။ ရှင်ခံ့မှုရှိသည်။ ဤစကားတို့
ဟုတ်မှန်ကြောင့် ကို ခေတ်ဝမ်းရှောင်းက သက်သေခံသည်။

ခေတ်ဝမ်းရှောင်းတွင် ခံစားပုံမှာ ပိုမို လေးနက်လာသည်။ ခေတ်
ဝမ်း၏ ဥပဒ်များကို လွန်မြောက်လာသည်။ လူတို့၏ နေ့စဉ်
မြင်တွေ့ ကြားနာရသောစာရုံးများနှင့် ခံစားတွေ့စောင့်ပိတ်ကူးမှု
များကို အချင်းချင်း ဆက်စပ်ပေးလာသည်။ နေ့စဉ် တွေ့ထိခံစားရ
သော အခြင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆဲခြင်စဉ်းစားလာတတ်
အောင် ပြုလုပ်ပေးသည်။ တကိုယ်တော် တွေ့ထိခံစားမှုများကို
အများဆိုင်တွေ့ထိခံစားမှုများ ဖြစ်လာအောင် ပို့ဆောင်ပေးလာ
သည်။ ခံစားချက်ကိုလည်း ထိန်းကွပ်လာသည်။ လွန်ကဲသည့်အထိ
လွတ်မပေးတော့ပဲ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်အလတ် ကျကျ များတတ်

(ဥ)

ကဗျာခေတ် သုံးခေတ်၏

ရှိအောင် စီရင်လာသည်။ ကဗျာကိစ္စအတွက် လိုအပ်သော ခံစားမှု အတိုင်းအတာရှိအောင် နိမိတ်ပုံကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြုလာ သည်။ မြင်းမုတ်တို့ ကိုကြည့်ပါ။

ခေတ်စမ်းနှောင်း ခံစားပုံဖြင့် နိုင်ငံရေးနယ်ကို ငုံသင့်သလောက် ငုံမိလာသည်။ နိုင်ငံရေးပြဿနာများကို အာရုံပြုသင့်သလောက် ပြုလာသည်။ ခေတ်စမ်းနှောင်းတွင် ပါဝင်သော မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများသည် မင်းသုဝဏ်၏ ပင်ကိုယ်စိတ်နေဦးစိတ်ထားကို ကိုယ် စားပြုခြင်းမှ သွေဖီခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ မင်းသုဝဏ်သည် ချင်တတ်သည်။ ခင်တတ်သည်။ ကြင်နာတတ်သည်။ အရာရာကို ကရုဏာဖြင့် ကြည့်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများသည် အကြမ်းဖက်ကဗျာများ မဟုတ်။ အနုဖက်ကဗျာများ ဖြစ်ကြသည်။ စောဒကတက် ကဗျာများမဟုတ်။ အတည်ပြု ကဗျာများ ဖြစ်ကြ သည်။ ပုစ္ဆာကဗျာများ မဟုတ်။ အဖြေကဗျာများ ဖြစ်ကြသည်။ ဇာနည်ထုံး။ သာဓုသံ တို့ကိုကြည့်ပါ။

လူမှုရေးနယ်ပယ်တွင်လည်း အာကသတ္တိ၊ သာမုနှင့်သာလှ တို့မှာကဲ့သို့ မင်းသုဝဏ် ဝေဖန်တတ်သော်လည်း အများအားဖြင့် ကုတို့ရှင်၊ သူ့ပျော်ခင်း၊ သူနာပြုဘုရား၊ တို့မလေး တို့မှာကဲ့သို့ ကရုဏာဖက်က ကြည့်သည်။

စကားသုံးပုံတွင် ခေတ်စမ်းနှောင်းသည် ခေတ်စမ်းထက် စွမ်း ဆောင်နိုင်လာသည်။ မြန်မာဘာသာစကား၏ စွမ်းရည်ကို ပိုမို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး ထိုစွမ်းရည်ကို ပို၍ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ခံစားမှု များ စိတ်ကူးများကို ဖွဲ့ဆိုလာသည်။ ဘာသာစကားကို လက်နက် ကိရိယာအဖြစ် အသုံးပြု၍ ယခင်ကမစူးစမ်းခဲ့ဘူးသော လူ၏အတွင်း နယ်ပယ်သစ်များကို စူးစမ်းရှာဖွေ လေ့လာသုံးသပ်လာသည်။

လူ၏ အတွင်းနယ်ပယ်သစ်များကို စူးစမ်းရှာဖွေ လေ့လာ သုံးသပ်ရာ၌ မင်းသုဝဏ်သည် မြန်မာကဗျာတွင် သိသိသာသာ မသုံးခဲ့ဘူးသေးသော ဘဲလက် (ballad) ပုံစံကို အသုံးပြုရန်

တောင်အားထုတ်သည်။ အဲလဲကပ်ပုံစံသည် ခံစားမှုနှင့် ဘာသာတကား တို့ အဆုံးချင်း ထိထိဇေယျာကို ရောက် ဆက်နှယ်တုံ့ပြန်ပြီး နှစ်ဝက် ခွဲပြီးမှအများဆုံးဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ပေးပေးသော ကမ္ဘာပုံစံတရပ် ဖြစ် သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် အင်္ဂလိပ် အဲလဲကပ်ကမ္ဘာတပုဒ်ကို ဘာသာ ပြန်ကြည့်သည်။ နှစ်သားရင်ခွေ၍ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အဲလဲကပ်ပုံ ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ကမ္ဘာများကိုရေးသည်။ ယင်းတို့မှာ ပိုးပောင်လားပြီ၊ အ့... ဟူတယ်။ ပိုသံလေလား၊ ရယ်သံလား။ ပင်၊ ခုဇာကျွန်တို့ တို့ဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာတို့၏ ခံစားပုံကို ခွဲပြီးစေခြင်း၊ စကားသုံးပုံကို ပြုပြင်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် မြန်မာကမ္ဘာ တိုးတက်စွာ တိုးတက်ကြောင်း ပြောင်းလဲစွာ ပြောင်းလဲကြောင်းကို ညွှန်းပြောပေးနေပြီးသော ခေတ်စမ်းနှင့် မင်းသုဝဏ် တို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်သည် နည်းလှသည်မဟုတ်ကြောင်း နေ့ခံ ရပေမည်။ မပြီးပြီဆိုသေးသည့်တို့ကို နောင်လာသူတို့က မြင်ခွက် သင့်သည်။ ဆော်စမ်းနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့ ပိုပေးသော အဆင့်မှ တိုး၍ နောက်ဆက်ဆံနိုင်စွမ်းနှင့် အစရှိသည်ဖြင့် မြန်မာလောကအောင် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ခေတ်စမ်းနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့၏ ဆောင်ရွက် ချက် အောင်မြင်မှုတို့ကို နားလည်သဘောပေါက်လျှင် နားလည် သဘောပေါက်သည်နှင့်အမျှ ရှေ့တွင်ဆက်လက်လုပ်ဆောင် ရမည့် လုပ်ငန်းမှာ လွယ်ကူလှစေရန် အကြောင်းရှိသည်။

အမှတ်စဉ်

ဤ ကဗျာများကို ကဗျာမိတ်ဆွေအချို့က ရှေးပေးပါသည်။ အပိုင်းသုံးပိုင်း ပိုင်းပေးပါသည်။ သက္ကရာဇ် အစီအစဉ် လုပ်ပေးပါဆို၍ တတ်နိုင်သမျှ ရှာဖွေမှုနှောက်ပြီးလျှင် လုပ်ပေးပါသည်။

နှစ်ပေါင်း လေးဆယ်ကျော် ငါးဆယ်အတွင်း ဒဂုန် မဂ္ဂဇင်း အစ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း အဆုံး စာနယ်ဇင်းအမျိုးမျိုးတွင် ထည့်သွင်းပေးပြခဲ့သော ဤကဗျာများကို ပြန်လည်ဖတ်ရှုမိသောအခါ အတွေး ဤသို့ ဝင်လာပါသည်။

အချို့ကဗျာတို့သည် လက်ဖျား၌ဖြစ်သော လက်ဖျားစာများ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့တို့သည် နှုတ်ဖျား၌ဖြစ်သော နှုတ်ဖျားစာများ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့တို့သည် နှလုံးသား၌ဖြစ်သော နှလုံးသားစာများ ဖြစ်ကြသည်။ တနည်းအားဖြင့် ဆိုလျှင် လက်သင်ကဗျာများ၊ ရာသီခဏကဗျာများ၊ သွေးတောင်း ကဗျာများ ဖြစ်ကြသည်။

ဤသို့ အတွေးဝင်လာသည်။ အတွေးဝင်လာသဖြင့် ထိုအတွေးကို ချဲ့ထွင်ရေးသားလိုစိတ် ပေါ်လာသည်။ သို့သော်လည်း ကိုယ်စာအကြောင်း ကိုယ်ရေး၍ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျနိုင်ပါ

မည်လား။ လတ်လတ်လောလော စောစောစီးစီး ရေး၍
အမှန်တရားနှင့် နီးစပ်နိုင်ပါမည်လား။ ဤသို့ သံသယ
ဝင်လာပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်တိုင် ချဲ့ထွင်ရေးသားမှု
မပြုတော့ပဲ သူများပြောဖို့ ချန်ခဲ့ပါသည်။

ဤစာများကို အပြစ်မြင်သူတို့လည်း မြင်ပါလိမ့်မည်။
ဤအပြစ်မျိုးကို ရှောင်နိုင်အောင် အားထုတ်ကြပါဟု တိုက်
တွန်းလိုပါသည်။ အကျိုးမြင်သူတို့လည်း မြင်ပါလိမ့်မည်။
ဤအကျိုးမျိုးထက် သာသော အကျိုးမျိုး ဖြစ်ထွန်းအောင်
အားထုတ်ကြပါဟု တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ အခြားမဲ့၌ကား-
စပန်းတထောက်၊ လမ်းလျှောက်စဉ်မို့၊ အပန်းပျောက်ထိုင်
-ပါအံ့သတည်း။

ဤစာများကို ရေးဖြစ်အောင်၊ ပုံနှိပ်ဖြစ်အောင် အကျိုး
ဆောင်သူ အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါ၏။

ထွန်းလင်းရိပ်သာ
ကမာရွတ်။

မင်းသုဝဏ်
၁၅၊ ၁၂၊ ၇၂။

အင်းယာကန်သို့ဆိုကုတို့

မိုးပေါက် ကျ၍
ထသည် ဂယက်၊ ဝိုင်း စက်စက်သည်
ဝကွက် ခင်းနှိုး နှယ်တကား။

ခဏချင်းတွင်၊ မိုးသက်ဆင်က
ရေပြင်လှိုင်းကြွ၊ ခုန်ပေါက်ကြလျက်
ကြက်ဖချင်း ထိုး၊ ခေါင်းဖြူ မိုး၍
ရေရိုး ရှုပ်ပွေ၊ မိုးသီး ကြွသည်
စေ့စေ့စောင်းစောင်း ရွာသွန်းလောင်း။

တယ်ယိမ်း ညံ့ယိမ်း၊ တောခပ်သိမ်းလည်း
နတ်စိမ်း ဝင်သို့၊ ကမ်းယံမို့တွင်
မှိုင်းညို့ မိုးသား နောက်ခံကား။

မိုးဖျင်ဇာပါး၊ ဝတ်ရုံလွှားလျက်
မော်ကြွားသည့်ဟန်၊ ဤသည့်ကန်တွင်
မြင်ပြန်ဝိုးဝါး၊ ကျန်းညှိကြား၌
လူးလားချင်လို၊ ငါတောင်းဆိုသည်
လှေကိုပြင်ပ ကုတို့မူး။ ။

ပထမပိုင်း

၁၉၂၆ ခု ခုနှစ်

မိုးရာသီဘွဲ့ လေးချိုး

ကန်စွန်း ကညို့ မှိုနားတို ပဲဒလက်တွေ ပျိုးပါတုံး၊
 ကွမ်းမြို့ ဟိုတခို တဲပျက်နှင့် ရိုးဆီက၊
 ကဲလျက် ဆိုးတော့ မှာထင့် ဒေဝါမောင်၊
 (အိုကွယ်) မဲနက်တဲ့ မိုးဟာက သွေကာရှောင်။ ။

(ဩဋ္ဌ) လျှိုနဘေးမှာတော့၊
 ချိုသွေးကာ တစောင်စောင်နှင့်၊
 ကျွဲနှစ်ကောင် လဲအောင် ခတ်တာကြောင့်၊
 သနားဖွယ် ခါးလယ်စပ်မှာ၊
 ကျွဲပြတ်စုတ်ရောင်။ ။

အဖု အထစ် မပြေ အမျက်ဆန် ဗလပေ့ ပေါပါဘိ၊
 လမု ကသစ် သပြေ လက်ပံတွေ နှောပါတုံး၊
 အထက်ယံဝနေ တကြောမှာတော့ မိုးညိုမှောင်၊
 ချိုးပျိုနှစ်ကောင်က ကူကာချဲ့။ ။

ကုန်းအထက်မြိုင်၊
 ပုန်းညက်ကယ် မာလာကြိုင်လို့၊
 တလိုင်လိုင် တို့ရွာဦးမှာ၊
 (ကိုအာကာရယ်) ဖူးငုံပွင့်ဆဲ။ ။

(၁၁၊ ၅၊ ၆။)

၂
ကိုဝင်းဘွဲ့ စေားထပ်

ပျော်ပျော်နေ သေခဲလို့၊
အခြေစွဲ မှတ်ကာ၊
ပြည်အထဲ ရပ်ရွာမှာ၊
မလပ်သာ ကမြင်း။ ။
မျောက်ရှုံးလို့ လူရှင်အောင်၊
သူ့အလွန် ဆော့တတ်လေခြင်း။ ။
အရပ်က ခပ်ရှည်ရှည်ငယ်၊
အမည်မှာ ကိုဝင်း၊
တွေ့ကရာ သူငယ်ချင်းတွေနှင့်၊
သူမပျင်း နေတယ်။ ။
ခါတလေ မြောက်လေ မြူးပြန်တော့၊
အရှုံးလို့ ထင်ရသကွယ်။ ။
ထိုကဲ့သို့ မသတိ ဖွယ်ကို၊
ပြည်နယ်မှာ ကြံခဲလို့၊
လုံပုလဲ ခင်ကညာ၊
ပြေးမြင် လှည့်ကွာ။ ။
ဝမ်း ပထမ ဆန်းလှပါတယ်၊
တန်း အဋ္ဌာ ကလပ်ကွဲလေး။ ။

။
(၃၀၊ ၁၀၊ ၂၆။)

ငါးပိကျော် ခွဲ လွမ်းခြင်း

မယ့်ကိုယ်တိုင် လုပ်ခဲ့၊
 ပီပုပ်တဲ့ ဆားနယ်၊
 ကောင်လုံး ထယ်ကို၊
 အိုး လယ်တို့ ရွှေစဉ်လူးရယ်နှင့်၊
 နှစ်ကူးကာ လတွေ့များအောင်လို့၊
 တို့အိမ်အို စားဖိုနား မှာတော့၊
 ထားခဲ့တယ်လေး။ ။ ။

မြို့ဒဂုန်၊
 ခရီးသွား လူကြုံလို့၊
 ဆီတပုံ ငရုတ်ထောင်းရယ်နှင့်၊
 ပလောခြောက် အမှန်လောင်းပါတဲ့၊
 ငါးပိကောင်း ငါးခူကောင်ကို၊
 ဘေးအတောင် ရိုးထွင်နုတ်ကာပ၊
 တကုပ်ကုပ် စားဖိုလယ်တွင်၊
 စီစဉ်ကာ ကိုယ်တိုင်ကျော်၍

မိန့်ဂျွန်းပျော် သားမောင် စားစေ့၊
မယ်တပီး မင်း မာတာ၊
စေတနာ အနန္တရယ်နှင့်၊
တောဌာန အရပ်ဝေးဆီက၊
(လူလေးရေ) ပေးလိုက်တယ်လေး။ ။

(၅၊ ၄၊ ၂၇။)

ကြိတ်ပိုးဆွဲ လေးဆစ်

တိတ်တိတ်ခိုး၊
ကြိတ်ပိုးပါလို့ အချိန်ကုန်။ ။

ဟိုင်းဇာတာ ပါလာရော့ထင့်၊
ရေးခွင့်မကြုံ။ ။

စာလွှာများမှာတော့၊
မပါးဖြစ်လို့ အပိုအပို၊
ကြုံပါရ သည်ကံမျိုး။ ။

ခုတိုင်အောင်၊
ရည်းစားဆို ချိုထောင်ထောင်နှင့်၊
ဟိုအကောင် ဘဲဥလားရယ်လို့၊
မှားထင်ရဲ့ဗျိုး။ ။

(၂၆၊ ၉၊ ၂၇)။

ဆရာမှတ်ကျောင်း၊ ဘွဲ့ ရတုသုံးပိုဒ်

ကျောင်းကြီးယောဟန်၊ မြန်နိုင်ငံ၌၊
 ပြိုင်စံဖက်ကင်း၊ နာမည်လင်း၏။
 မင်းမင်းအပေါင်း၊ ရာထောင်သောင်းနှင့်၊
 ကုန်ရောင်းကုန်သွယ်၊ ကုန်သည်ကြွယ်တို့၊
 ဘယ်နယ်မလပ်၊ အရပ်ရပ်မှ၊
 တတ်အပ်ပညာ၊ အဖြာဖြာကို၊
 ရရာရကြောင်း၊ ကျွန်တို့ကျောင်း၌၊
 စုဆောင်းဆည်းပူး၊ ဥာဏ်ရောင်မြူးလျက်၊
 အထူးတလည်၊ မြန်တိုင်းပြည်တွင်၊
 နာမည် ကျော်ကြား၊ စည်ထွန်းကားသည်။ ။
 အများပြည်သူ ထွားတော့၏။

၂၉

ဆရာကြီး အလန်၊ အုပ်စိုး စံ၍၊
 ထပ်မံ ဖြည့်လောင်း၊ ကောင်းစေကြောင်းဖြင့်၊
 အဟောင်းကိုဖျက်၊ အသစ်စွက်လျက်၊
 အပျက်ကိုပြင်၊ လွန်စည်ပင်၏။
 ထိုတွင်မှနောက်၊ ဘူမိအောက်မှ၊
 စိန်ကျောက်အသွင်၊ လွန်ကြည်လင်သည်။

ရေစင်ရေကောင်း၊ ရေလမ်းကြောင်းကို၊
လွန်ခေါင်းထက်စွာ၊ ထွင်းပောက်ကာဖြင့်၊
ဇလာရေပန်း၊ ဖြာဖြာသွန်းသား၊
စက်ယန္တရား၊ တခုပွားသည်။ ။
အလား ရည်တူ ရှားတော့၏။

မွန်ကြီး ရွှေမွန်၊ အေ တီ အမ်လည်း၊
ပညံ သိပ္ပ၊ အဝဝကို၊
သိဿအများ၊ ကျောင်းတော်သားအား၊
ကရား ရေလွတ်၊ တတုတ်တုတ်သို့၊
မချွတ် မလွဲ၊ စဉ်အမြဲလောက်၊
အားခဲညွှန်ပြ၊ သင်ကြားလှ၏။
ထိုမှတပန်၊ ဓာတ်လေးတန်တို့၊
မမှန်ချွတ်ယွင်း၊ တိမ်းပါးခြင်းကြောင့်၊
ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ၊ ရောဂါရက၊
မိဘမခြား၊ စောင့်ရှောက် အားသည်။ ။
သနားကြည်ဖြူ များတော့၏။

(၁၉၂၇)

ချစ်လို့ခေါ်သည်

လာသ၍ ပျော်သနော် ညှိလှုံဖြာဝင်းလေသည်၊
ရွာအရှေ့ တခေါ်နှစ်ခေါ် ငတို့ခြံယာကွင်းဆီသို့၊
ပျိုကညံ သဟာယမင်းကိုတဲ့ လိုက်ခဲ့ခေါ်။ ။

(ဪ) ရှင်စရာတွေ ပြောရမှာဖြင့်၊
အကြင် ယာတကြောမှာတော့၊
ငှက်ပျော မြိုင်ဆိုင်ဆိုင်နှင့်၊
ယိုင်တိုင်တိုင် နွားရုံအရှေ့ဆီက၊
ဝါးခြံမှာ ပျားအုံလဲတွေပေလိမ့်၊
တပါးလုံ လွှားခုန်လို့ ရွှေ့ကာပ၊
တကွေ့ကလေးနော် တောင်ဆီယွန်းပြန်တော့၊
ကန်စွန်းညှိ မှိုနားတို့ ကနဖော့တွေနှင့်၊
နေညိုညှိ လေချိုဆော့ချိန်မှ၊
ပျောင်းပျော့ပျော့ ဘယ်ညာယိမ်း လေသည်၊
မြက်စိမ်းရှည် ဖြာဖြာလွမ်းပါတဲ့၊
စမ်းပေါက်နှင့် အိုင်အကျော်မှာ ခင်ရယ်၊
စခန်းတထောက် လမ်းလျှောက်စဉ်မို့၊
အပန်း ပျောက် ထိုင်နော်။ ။

စခန်းထကာ ဆံရစ်ခင် လျှောက်ပြန်တော့၊
လှမ်းစရတဖြာ ကသစ်ပင် ခြောက်ဆီကာ၊
ချိုးလည်ပြောက် ဂိုမခေင်၊
လျှိုအစပေင်က အတူမြူး၊
ပျိုနှုမပျော်စေဖို့တကူကူး။ ။

ဖြာစိစိ၊
အခါမှို ရာသီမပြတ်အောင်ပ၊
ယုဇနာ စံကားဝါ စလပ်တွေနှင့်၊
ငွေစပယ် လေသွယ်လျှင် ညွတ်ကာပ၊
ပုန်းညက်ပါ ရွှေကြာထပ်ပါလို့၊
မြတ်မာလာ ထုံထုံသင်းပါရဲ့၊
နေရီရီ လေပြည်ညင်းပြန်တော့၊
အပျင်းပြေ ကွင်းခြေ ထွက်ကာပ၊
အလွမ်း မနှောင့်ယှက်ပဲ လမ်းလျှောက်လျက်
နှစ်ပြာပျော်ပျော် မြူးရန်ဖို့၊
အစမ်းတခေါက်လောက် ထွက်ခဲ့ပါကွဲ့
ကညာမော်တဦး။ ။

(၁၈၊ ၅၊ ၂၈၊)

တောမြိုင်ခြေလမ်း

သာယာငယ် ဆန်းတော့၊
 တောင်တန်းက ညိုညို၊
 စိမ့်စမ်းက စိုသည်၊
 သုတ်လေချို သွင်သွင်ဖြူးပါတဲ့၊
 ကြည်နူးဖွယ် သည်မြိုင်ယံမှာ၊
 ကျေးငှက်သံ ကျကျကျေးတော့တယ်လေး။ ■

ပင်သပြေဝယ်၊
 လင်းမြေ ရှစ်ပတ်၊
 ဆီးခြုံဝပ်မှာတော့၊
 ပတတ်က နှစ်ကောင်၊
 ရှို့တောင်ယာ ဟိုတိုက်
 ယုန်ပိုက်ကို ထောင်ကြရဲ့၊
 ပြည်ညောင်ညို့ ရိပ်သာ၊
 ပလေ့ညင်းလို့
 သိခြင်းငယ် ငြာ၊

ဘာသာအလိုက်၊
နွားကျောင်းသူငယ်
ပျော်ရေးကြွယ်
တုတ်ငယ်ရိုက်လွှဲ၊
ကြုံကြိုက်ရ သည်အခါမှာ၊
တူမပါ သက်လျာဖြန်းကို၊
အိုခင်ရှဲ့၊ လွမ်းလှတယ်လေး။ ။

(၁၂၊ ၄၊ ၂၉၆)

၉

နော့စ် တို့အိမ်

[အိုင်ဖြင်း]

ချစ်တဲ့သူငယ်လေ၊
သူငယ်ချင်းရယ်စစ်၊
ညီချစ်တို့လေ။

အစ်ကိုကြီး နောင်တို့အိမ်ကို၊
သိလို့ချင်မှု

ဟော(Hall)သဘင်နှင့် ဆင်ဝင်နှင့်။
အိမ်ရှေ့ကမူ စားဖိုခန်းနှင့် ဆိုင်တန်းနှင့်။
အိမ်မှမြောက်ကမူ မင်းယတိုင်းနှင့် စစ်ကိုင်းနှင့်။

အိမ်မှတောင်ကမူ
သထုံခန်းနှင့် တာလမ်းနှင့်။

အိမ်မှနောက်ကမူ
ကံ့ကော်ပင်နှင့် ပိတောက်နှင့်။
ကံ့ကော်ပန်းနှင့် ပိတောက်လိုလျှင်၊
လေချိုငယ်မှ ပြူးပြူး၊
လတာကူးမှာ ခူးပါလှည့်ချင်။

ကံ့ကော်ပန်းနှင့် ပိတောက်မလို၊
အစ်ကိုကြီး နောင်ကို လိုလျှင်၊

မြင့်မိုဝ်မု ပွဲထူး၊
ပျော်စဉ်မြူး၊
ခူးပါလှည့်ချင်။
အလို အစ်ကိုငယ်၊
မယ်နှင့် ဆုံသည်၊
ဒဂုန်ရိပ်က၊
ကောလိပ်ပျော်လေး။

(၃၊ ၈၊ ၂၉၊)

စာသံမြန်

တည်တကြည် လက်ပိုက်လို့၊
စောင့်ကြိုက်ပေး၊ ခုအခါ။ ။

ဒီ လေ ရေ ဘာတခု၊ မှုမစိုက်ပါ။ ။

အံ့ချိန်နှင့် ကမ္မ၊
ဂ္ဂတိုက်လို့ ဖိဆန်ကာ၊
မကြံပါ ပိုရေး။ ။

စောင့်ကာ ကြည့်ကြတော့၊
ပိုင်သည့်ဟာ ဆိုင်ရာရပ်ကို၊
ကပ်ပါလိမ့်လေး။ ။

(၂၉၉)

၁၂၉၂ ခုနှစ် အတွက် စေတနာပို့

နှစ်ကူး သစ်ပြူး၊ ခေတ်ဦး ကောဇာ
ဆန်းစ ချမ်းမြ၊ စန်းလ သော်တာ
မြိုင်အောက် ကြိုင်လှောက်၊ ပိတောက် ပမာ
ကျန်းရွှင်ကြော ။ သွန်းလော ။ ရေသီဒါ။ ။

(၃၁၊ ၃၊ ၃၀။)

ဂေဟစာ

ဒွါဒသာ အတာဝန်းမှာတော့
 ပြောရရာ မာလာပန်းငယ်တို့
 သာယာဆန်း လန်းကြတယ်။

လတန်ခူး ဆီက
 မြေဖူးတွေ စီရီနှင့်
 ပွင့်သီက ပိတောက်ပန်းပေမင့်
 ဒေါင်းလန်းဝယ် ငွေတမတ်ဟာမို့
 ကောင်းကန်းတယ် ဖေမမှတ်ပါဘု
 ဖိုးပြတ်လွန်လွယ်။

နှင်းငွေရည် မှန်တမုန်ရယ်နှင့်
 ညင်းလေပြည် သန်တသုန်တွင်မှ
 စုံရက် မြိုင်အလယ်
 ခိုင်သွယ်နွဲ့ ညွန့်ဖူး။

မိုးမက
 ပင်မြင့်မှာ တဂုဏ်ထူလို့
 သဇင်ဖြူ နှင်းရည်သောက်ဟာမို့
 တော်အဝင် ဘုရင်တို့ကောက်ပေလိမ့်
 တယောက်မောင် ယောင်လို့မှ မလှမ်းသဘူ

မျှော်မှန်းကာ မြင်ရုံနှင့် ဆွေးရပါတော့
တော်တန်းစံ ဇင်ဝံထွေးရယ်
ရေဖို့ ဆွတ်ကာ ခူးချင်ရဲ့
ဖေးမလို့ ညွတ်စွာနူး။

(၂၀၊ ၉၊ ၃၀၈)

ခါနွေဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်

ဆန်းစခါနွေ၊
 သာတပေါင်းမို့ ညှာညောင်းကြေ၊
 ပြေပြေရောရ၊
 မြအသွေး ရွှေရေးလုလို့၊
 ရတုအညို၊
 မြေသို့သက်တဲ့ ရော်ရွက်ရီကို၊
 ပလိပ်လာ တိတာတာ သည်ခါလေ့၊
 နွေအကူး လေရူး ဝှေ့တော့၊
 ကွေ့ကွေ့ ဝန်းဝိုက်၊
 ရွှေကြောင်ဖါး မြီးဖျားလိုက်သို့၊
 မြိုင်တိုက်စုံယံ၊
 ရွက်ဟောင်း ပျံသော်၊
 ရွှေခြံဂါမ ကျန်ဌာနကို
 မှန်းဆလို့ တွေး၊
 မိဖနှစ်ပါး ဆွေအများကို
 လွမ်းအားနှင့် ဆွေးမိပေါ့။

မအေးနိုင် မရွှင်နိုင်၊
 သည်ရာသီ လတပေါင်း
 ကြက်ဆောင်းသို့ တိုင်သောခါ

တလိုင်လိုင်ပေး၊
မြိုင်တကြော
တောစပယ်ဖြူ၊
ဝတ်မှုန်ကျင်းတဲ့ သင်းကြူကြူကို၊
လေချိုလို့လွင့်၊
ပန်းထုံတဲ့ လေချိုမှာ
ရွှေချိုးပျို ကူသံဆင့်ပေလိမ့်။

မြိုင်မြိုင်စုံခြေ

ဆာဝေဝေ
ရွှေကသစ်ပန်း၊
ကောဝိလာယံ
တျာတျာ ရင့် လန်းကာပ၊
ပင်နန်းထက်ယံ
ဆက်ခုက်သံ
ကြွက်ညံ ကြော်ကျေး၊
မပျော်ပျော်
တူနှစ်ဖေ
ထူးခေကာ မေးကြသန့်။

ကွေးကွေးကျစ်ကျစ်
ဖူးပုရစ်လည်း
ပြေလှစ် စင်စင်၊

မထွက် မပေါ်၊
မဒွေးငယ် အခွဲတိုက်လို့
မိုက်လိုက်ပုံ တော်ရော့လ။
ကျော်ကျော်ကြားကြား
မဒွေးသား ခါးခါးအန်အန်
ပင်လယ်ယံမှာ ရေငန်နှင့်ဆေး၊
ငယ်ကချစ်တဲ့ ဆံရစ်မေကို
ဟောသည်ဖေ လွေးမှာပေါ့ ဟု၊
အေးအေး ပြုံးပြုံး၊
တောစရိုက်နှင့် အလိုက်သင့် နှူးသည်ကို၊
စိတ်ကူးတွင်သာ မြင်ရပါ
ဘယ်ခါကာလ၊
ကျွန်ချက်မြုပ်တဲ့ တောအုပ်ညိုမှာ၊
ကိုယ်တိုင် မြင်ရပါမတုံး။

လျှလျနှမ်းနှမ်း
တလို့သာ မှန်းရတော့
ထွက်လမ်းမမြင် ဒဂုန်ခွင်
မရှင်နိုင်အံ့။
ခေါင်းငလောင်းမချို တက္ကသိုလ်ဝယ်
နေညိုချိန် များမှာတော့၊
အင်းယား ရတနာ ကန်တော်သာမှာ
ပြာပြာလဲ့လဲ့
လှိုင်းဘောင်ဘင် ဖွဲ့တော့ကို၊

အာရုံစူးစူး

(၁၀၂)

(၁၀၂ ၁၀ ၁၀၂)

။ ။ ဩဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ

။ ။ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ

။ ။ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ

။ ။ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ
 ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ ဣဒ္ဓါရိ ဝိဇ္ဇာတံ

ဒုဗ္ဗိဒ္ဓါရိ

မယ်တို့တာ

လော့ခင်ကြီးနှင့် လော့ခင်ငယ်။

ပြည်ကြီးဝန်၊ အားသုံးကြီး၊
ပိုး ပါပေါ့ကုမ်း။

အပကြီးကဲ့ ငွေငယ်
ညီပငယ်တဲ့ ငွေငံကား။

မယ်တို့တာ မဟာရဇဘောင်၊
ကြီးကြီးလား။

(၁၄၂ ခု)

လေးဆစ်

ခင်းထုတ်နှင့် အလစ်ရှာ မရတာကြောင့်၊
မင်းသုဝဏ် ချစ်စာသနိုင်းဘု၊
မေတ္တာမျှပါတဲ့ ကျွန်တကြည်။ ။

ရွှေအလှမ်းတွင်မှာ
ပွေခန်း ဖြာဖြာခုံလို့၊
မာလာခုံ နေခြည်လှုပ်သည်သို့၊
မြိုင်ရပ်ပျော် ကံဆိုးမှာ၊
ညှိုးလျ မတည်။ ။

အထွက်ခေ ရွှေစပါးရယ်နဲ့၊
ငွေရှားလို့ တမြည်မြည်၊
ချာချာလည်အောင်ပ ဒုက္ခများ။ ။

နှုန့်ဆိုးအို၊
အိုမိုး ပြာပြာညိုတော့၊
တက္ကသိုလ် ဝိဟာကျောင်းမှာလ၊
နဲ့မူယူလဲ ပြုပျောင်းရယ်နဲ့၊
အတူပျော် သူထော်ကောင်းငယ်တို့၊

ကြောင်းဟန်လျှင် ပေါင်းရန် ခဲသော်လဲ
ယခုလို ကုသိုလ်က မွဲတာကြောင့်၊
သဲရေကျ ပမာအလားကဲ့သို့၊
ခွဲသွေရမှာပဲတကား။ ။

(၁၈၊ ၄၊ ၃၁) .

ကံ ဆိုး တဲ့ ခါ

မိတ်အချစ်တို့ရဲ့၊
စိတ်အညစ်မှာတော့၊
သိပ်ဟစ်လို့ ငိုလိုက်ချင်။ ။

ဉာဏ်အဆုံးပါပဲ၊
ကြုံလုံးရယ် အပုံပုံနဲ့
ဒဂုန်မှာ နေဖို့ ကြိုးသော်လဲ
အဟောင်းကံ ပြောင်းလန်ဆိုးရယ်ကြောင့်ဗျာ၊
ကျိုးက မထင်။ ။

မရှိလို့ သနားလိုက်ပါဘိ၊
ကရိုကထနဲ့ မအားရှာတဲ့၊
အမိ အဖမျှားတို့က၊
ငါ့သားရဲ့ အိမ်မှာပင်၊
တို့ ပန်းစဉ်မို့ နေပါအုံး။ ။

တားသော့ခါ၊
ဝကား မဆန်သာလို့။

နာနိမှာ တိမ်တွေ စုချိန်မှာ
စရိတ် မလေခင်းနိုင်၍၊
စိတ်ထောင်းလို့ ကိုယ်ကြေသူမှာလေ၊
မိတ်ဟောင်းတွေကိုတော့ မရှုရလေဘု၊
အော်၊ ဘသူ့ကိုမှ ရှက်ထယ်လို့ဖြင့် မဖုံးပါရစေနဲ့တော့၊
မှု အဝဝ ပျက်ပြယ်လို့ ဆုံးတာကြောင့်၊
မရှုမလှ ယခုဘဝကိုဖြင့် တသက်ဝယ်မုန်း။ ။

(၇၊ ၅၊ ၃၁။)

ယိမ်းလှချေ မြွှာညို

နှင်းအတွဲ ဆီက၊
သင်းနွဲ့နွဲ့ မြွှာညို။ ။

ဝင့်ဝင့်ကြားပါဘိ၊
လင့်စားသူ နေမဖြောင့်တယ်၊
စိုး ကြောင့်ကြပို့။ ။

ပြေအချပ်တော့နဲ့၊
ရွှေဝတ်ကယ်က နှင်းမခို၊
တင်းမိုတဲ့ ပျိုသည်း။ ။

ချမ်းရိပ်သာ၊
ပန်းလိပ်ပြာ အလာ ကျူးရော့ထင့်၊
ပြာသို့ ခွာညိုဦးရယ်၊
မြူးကြိုင်နဲ့ နည်း။ ။

(၃၀၊ ၇၊ ၃၁။)

(၃၆)

မင်းသုဝဏ်

ဖိုးထယ်နှင့် ကြွယ်

ညောင်ပွင့်မှ ကြိုက်မယ်ပေး၊
ဘမိုက်မ မိကြွယ်။ ။

သံပုဆိန် ရေစိမ်ပွခါမှ၊
ကြွယ်ကို ဖိုးထယ် ရမယ်တဲ့၊
ပြောကျလေတယ်။ ။

ကျည်ပွေ့ကို ထရံ ရက်လေတဲ့၊
စကားပျက် စကားပြယ်၊
ကြွားထယ်လို့ ဆိုအား။ ။

အောင်ကျော်၊
မောင်ခေင်စဉ် ဗျာ မထူးလျှင်ဖြင့်၊
ကြွယ်မှာ ဆွေးဖွယ်သို့ ကူးပါလိမ့်၊
ဦးချစ်ထက်ထား။

(၁၄၊ ၀၊ ၃၁။)

ဒုတိယပိုင်း

၁၉၃၁ မှ ၁၉၄၁ ထိ

၅၅. တော် ပြေး

ညောင်းရွက် လေချို၊ မြွှက်သိနှင့်
 ထာသိနေဦး၊ မင်းလှင် မြူးက
 ရင့်ကျူး သံချို၊ ဥဩဖိုလည်း
 မြိုင်ညို ခွာကွင်း၊ လူ့ရပ် ချင်း၍
 အေးခြင်း အဲ အနဲ၊ သစ်သစ် ပနဲလျက်
 လည်ပြန် တနှစ်၊ ဆန်းမည် ခေတ်ဝယ်
 မြူညစ် ပတင်၊ ဘယာစင်၍
 ကြည်ရှင်စေသော်၊ ရည်ရွယ်ပြောသို့
 ဥဩ... ဥဩ၊ မြိုင်သံ နှောလျက်
 သံအောတလဲ့၊ သံလေးတွဲနှင့်
 ပြဲပြဲတလီ၊ သဲ့သဲ့သိသော်
 သိဂီရောင်စွေး၊ မယ့်ရင်သွေးသည်
 ဆွေဝေးရပ်ခြား၊ ဆရာ့ပါးမှ
 မနားမဖင်၊ ပြန်ကြောင်း ထင်သည်
 မယ့်ရင် ဆင်သင့် ပြင်နှင့်ပြီ။ ။

(၂၂၊ ၁၂၊ ၃၁။)

မေတ္တာ

မေ့မေ မေ့မေ၊ ရှုပါလေလော့
ဖြာဝေမြနန်း၊ ရှင်ပျလန်းသည်
ဇင်ပန်း ခိုင်နွဲ့ ကြကြသင်း။ ။

✦

ရွလေ ရွလေ၊ ချစ်ကြီး ခေ့သည်
မသောလိဘူး၊ ပန်းများမူးကို
ကျန် ခူးချင်တော့ ပြုပြုဝင်း။ ။

ရှိစေ ရှိစေ၊ ကျန် စိတ်ဖြေအံ့
ရဝေနန်းမ၊ တော်ကောက်ကလျှင်
အေးမြချမ်းကြည်၊ စံရမည်ကို
မြင်သည် ထိုကြောင့် ခြုံငုံကင်း။ ။

(၂၉၊ ၁၊ ၃၊ ၅)

၃

ရွှေဦးပေါက်တော့

သွေ့သည် သွေ့သည်၊ စုံပတ်လည်ဝယ်
မစည် ကြီးကြဲ၊ ရွက်ရော်ဝဲသည်
နှင်းစဲ ခါစ ပေါ်နေဦး။ ။

ဝေ့လည် ဝေ့လည်၊ ရပ်ဖတည်သည်
ဟိုသည် လျှောက်ပြေး၊ ရွက်ရော်သေးကို
ဆောင်သွေး ချေပေါ့ ဆော်လေသုံး။ ။

မြေ့ချည် မြေ့ချည်၊ စိုမပြည်သည်
မကြည် နှောင့်ဝမ်း၊ ရွက်ရော်နှမ်းနှင့်
မိတ်ကျမ်းတဝင်၊ ပါလေအင်သည်
ဘယ်တွင် ဆုံးရိပ် မြော်ချေဘူး။ ။

(၃၁ ၊ ၃၂။)

၉၄ ခုနှစ်အတွက်

မြေတကောင်းရယ်က လဲ့ဝင်းကြည်။

သပြေဆို ညိုညိုပန်းတွေက

ပွန်လိုင် ကြိုင်ရေချမ်းမှာ

လန်းညွန့် စည်စည်။

မိတ်တဝေးရယ်တို့

စိတ်အေးဖို့ နှလုံးရည်

သက်ဆုံးတည်ကာပ မာစေကြောင်း။

နှစ်ဆန်းချိန်

ဂျီပန်း ခါခါ နှိမ်လို့

မာရဇိန် ရှေ့တော်ဦးမှာလ

ပန်းသပြေ ချမ်းရေထူးရယ်နဲ့

ကျူးမြွက် ဆုတောင်း။ ။

(၁၉၃၂၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်ပဂ္ဂဇင်း)

ရှေးနှင့်မတူ

မေ့မယ် မေ့မယ်၊ ရှေးခါဝယ်က
နေ့စွယ်ရောင်ညှိ၊ လရောင်မြိုး၌
ငမိုးရိပ်ဘေတ်၊ ပုံတို့ပါ၌တို့
ရေလှော် ကရား၊ တုတ်တုတ် ကြားလျှင်
မေ့သား အင်းလိုက် ပျော်တော့၏။ ။

ပိတာ ပိတာ၊ ရှေးအခါက
နေဆာ ရောင်ကျင်း၊ နံနက်ခင်း၌
ဆင်မြင်းရပ်တ၊ ပိစွာထူ၍
မျက်ခူ ဖျော်ပါး၊ ရွှင်တော့ ကြားလှင်
မေ့သား ကြည်စိတ် ပေ၍တော့၏။ ။

မေ့မယ် ပိတာ၊ ယခုခါမှ
ပျော်ရာပျော်မှု၊ ပျော်ကြောင်း ရှုလည်
ညစ်ကျူ၊ မရွှင်၊ ကိုယ်တည်းပင်လျှင်
သွင်သွင် လေသွေး၊ လရောင်အေး၌
တတေးတောတော၊ နေဇိတ်စောသည်
ကြွေသော ပန်းနှယ် ရေခဲတော့၏။ ။

(၄၊ ၃၊ ၃၂။)

ကိုယ်စား

လွမ်းငွေဝေသည်
 နွေရာသီတိုင်း၊ ချစ်ဖော်ချင်းနှင့်
 ကွေကွင်း ခဲ့ရ လျင်သောကြောင့်။ ။

တမ်း၍ ပွေသည်
 ငွေလွှာပြုဆွ၊ လက်ရေးလှကို
 စွန်းစ တွေ့လို ချင်သောကြောင့်။ ။

ချမ်းမြေ့ပြေသည်
 ဖြေဖွယ်မဆုံး၊ စာတလုံးကို
 ချိုပြုံး ကိုယ်စား မြင်သောကြောင့်။ ။

(၁၃၊ ၃၊ ၃၂။)

?

ပူတော့၏

ထွက်စေ ထွက်စေ၊ မိန့်တော်ထွေလည်း
ရဝေနှင်းမော့၊ ဆောင်ပျံကြော့မှ
အသော့ လျှင်မြန် လာလှည့်သော။ ။

မျှော်လေ မျှော်လေ၊ စောင့်ပါချေလည်း
ဘော်ငွေပြုမိတ်၊ လမ်းစရိတ်သည်
တဆိတ် မရောက် ကြာချည့်မော။ ။

မွှေးမေ မွှေးဖေ၊ ရှေးပဝေမှ
ကြေးငွေ ဟူကာ၊ သားမောင်လှဖို့
လိုတ ချက်ချင်း၊ ပို့ပေ လျှင်းလျက်
ချွတ်ယွင်း ယခု၊ မပို့မှုကြောင့်
မျက်ရှု စိတ်ဝေ၊ စိုးရိမ်လေသည်
မေဖေ ကြွယ်သေး ပါ၏လော။ ။

(၁၇၊ ၃၊ ၃၂။)

ခေတ်ပညာ

ဘေးဘိုးစဉ်လော၊ ကိုင်းလယ်ယာနှင့်
 ဘာသာဝရိက်၊ မပျော်ပိုက်ပဲ
 ခေတ်လိုက် ပညာ၊ ဆည်းပူးရာဝယ်
 အာသာ မဝ၊ တောင့်တတနှင့်
 ဒုက္ခမျှ ပေ၊ စိတ်မပျော်သည်
 ကျန်တော် မှားသည် ဆိုအံ့လော။ ။

အများနည်းတူ၊ သားသည်းအသည်
 မဲဖြူ ခဲ့ဝေ၊ သိတို့စေဟု
 ရှာလေ ပညာ၊ လှော်လေရာတွင်
 ပညာတော်သင့်၊ ရပေမင့်လည်း
 ပင်မြင့် မာလာ၊ မလှမ်းသာ၍
 စိတ်မှာ ဗျာဝေ၊ ညှိုးလျချေသည်
 မွေးမေ မှားသည် ဆိုအံ့လော။ ။

ရွှေအိုးပညာ၊ ပိုင်လေပါမှ
 ချမ်းသာကြွယ်ဝ၊ သက်လုံးလှဟု
 မွေးဖ လှော်လေ၊ ပညာ ဖွေသည်

မပြေ ချင်ရဲ၊ ပညာ ကံ၌
ဈေးနဲ့ မတူ၊ မြန်ကို ချူသော်
တံချူ တို့လှ၊ ဆင်းရဲရသည်
ဗွေးပ မှားသည် ဆိုအံ့လော။ ။

(၁၇၊ ၃၊ ၃၂၊)

သို့လော သို့လော

ပင်လယ်သို့ဝေ၊ ပူမျိုးဆွေချို
ပြန်လေ ကျောင်းမှ၊ အိမ်သို့ ကျသော်
မာတ နှုတ်ချို၊ တခွန်း ဆိက
ထိုထို ပင်လယ် လျှောသည်တည်း။ ■

ကာလနောက်နောင်၊ လောကဘောင်ဝယ်
လေဆောင် တိမ်သာ၊ ဟိုသည် ယားသို့
လာသွား မတည်၊ ချာချာ လည်စဉ်
စိတ်ကြည်ရှင်ကြောင်း၊ မည်သူ ချောင်း၍
ပျော့ပျောင်း ချိုသာ ဖျော်မည်နည်း။ ■

သို့ မေးကြိုက်တွင်၊ ဝန်းရောင်ရှင်သည်
ကြည်လင် ထွန်းပ၊ ပန်းထိုမျှလည်း
သာစွ ကြွသင်း၊ ကျွန်နားရင်းဝယ်
ပျံသင်းချိုအေး၊ သံယေသေးသည်
ကျွန်မေးချက်ကို၊ ဖြေသောလိုဖြင့်
ခင် ဆိုပြီးကာ၊ လေတိုင် ပါသည်
ဘဇာ ရပ်က လာသည်နည်း။ ■

(၂၀၊ ၃၊ ၃၂၀)

ကွန်း

သာသည့် လေတွင်၊ ခရီးနှင့်သည်
အသင် ကြန့်၊ ခေတ္တ တန်၍
မောပန့် ဖြေရန်၊ နှလုံးပွန်ကို
အကျွန် ပြင်ပြီး ဖြစ်သည်တကား။ ။

သည်းပွတ်ကွန်းဝယ်၊ အပန်း ပြယ်၍
ဖြိုးကြွယ် သစ်အား၊ ယာဉ်ရထားနှင့်
ပျံသွား တဆစ်၊ ခရီး လှစ်လျှင်
တားမြစ် မသာ ဖြစ်မည်တကား။ ။

အသင့်မှာမူ၊ ပန်းမညူမူ
ကြွကြွ ရန်၊ ကျန်းလုံးလို့ တည့်
အကျွန်မှာကား၊ ခရီးကြားဝယ်
ပန်းအားဖြေရာ၊ ကွန်းမျှသာတည့်
ခြားကွာ ဇာတ်ချင်း၊ သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်
ကြွသင်း လိုရာ၊ ခရီးခွာက
ဘဇာသို့လဲ၊ မေးရန် ခဲလည်း
ဝံ့ရဲ မသာ ဖြစ်မည်တကား။ ။

(၂၂၊ ၃၊ ၃၂။)

ခွင့်စာ

မကြင်သာသည်၊ ခင်ပါလျက်လည်း
 ပင်ထက်လှိုင်း၊ ဇင်ငွေမင်းသို့
 ကြသင်း ဝေသီ မြင့်သောကြောင့်။ ။

မတမ်းသာသည်၊ လွမ်းပါလျက်လည်း
 မိုးထက်ရောင်ဖုံး၊ လတနန်းသို့
 ချိုပြုံး ဝေသီ မြင့်သောကြောင့်။ ။

မခေ်သာသည်၊ မြော်ပါလျက်လည်း
 ဝောင်ထက်ငွေသွေး၊ နှင်းဖြူဖွေးသို့
 ကြည်အေး ဝေသီမြင့်သောကြောင့်။ ။

(၂၅၊ ၃၊ ၃၂။)

ချိုဖြိုး

ပြုပြန် ပြောပြော

ပြုံးလျက် သာသည်

မျက်နှာ ငွေလ ဝန်းနှယ်တကား။ ။

ဗုဗုထုထု

သူ့ ဟန်မှာလျှင်

ညွှာ လေပြည် ညင်းနှယ်တကား။ ။

ပျူပျူငှာငှာ

နှုတ်ချိုသာသည်

စမ်းမှာ ရေစီး သံနှယ်တကား။ ။

[(၁၄၊ ၄၊ ၃၂။)]

သိလို၏

တိတ်ဆိတ် ညခါ၊ နောက်ဂေါယာမှ
လေသာ ကွန်မြူး၊ သုန်သုန် ပြူးလျက်
ကြည့်နူး၊ စပွယ် သောကာလ။ ။

နွဲ့ကြူရှာ၊ ပြေသံသာကို
လဝါပြုပြု၊ ညောင်ညိုလဲ့မှ
သဲ့သဲ့ ကြားရ သောကာလ။ ။

ဖွားဖက်တွင်းဝန်၊ နှလုံးမွန်သည်
လွမ်းဟန်ရတု၊ ရုတ်ခြည်းပြု၍
ညံ့နုတိုးတိတ်၊ သိကြောင်းဟိတ်ကို
နောင်စိတ် သိလို မောပါလှ။ ။

(၁၅၀)

(၀၈ ၅၊ ၃၂၈)

ကဗျာဥာဏ်

ကင်း၍ ငို၍၊ ချိန်ရောက်စေ့သော်
 ဓလေ့ဘာသာ၊ ဝါသနာဟု
 ကဗျာဥာဏ်ပန်း၊ သည်းခိုင်နန်းဝယ်
 ပွင့်လန်းလူလူ၊ ပျံ့ပျံ့ကြွက
 ပျော်တူရွှင်ပေါင်း၊ စမ်းရေချောင်းသို့
 ရှေးဟောင်း ငယ်က မှတ်ခဲ့၏။

ကာလ ရွှေ့လွန်၊ ကဗျာဥာဏ်သည်
 ဆွေ့မွန်ရွှင်ဖက်၊ မိတ်ဝတ် ပျက်၍
 နွေ့ထက်မိန်ထဲ၊ ဘုရားပွဲ၌
 ပြန်ကြဲ စိတ်ဖောက်၊ သူရူးနောက်အား
 အားမြောက် အင်ပင့်၊ ချောတိုင်မြင့်ကို
 တက်ချင့်အောင်တီး၊ ပတ်မကြီးသို့
 ဗေထီး ညံ့ညံ့ ခတ်ခဲ့၏။

ခုခံမုပင်၊ ထိုဉာဏ်ရွှင်သည်
 ရောက်ချင် မောလှ၊ အောင်ဌာနုသို့

ထက်မ မတ်မတ်၊ တက်စုံခတ်၍
ပွေးဆွတ် လင်းယဉ်၊ လေနှင့် ယဉ်လျက်
လှေယာဉ် လိုရာ၊ ပို့ဆောင်ရွာသို့
ရေပြာလှိုင်းမ ပြတ်ခဲ့၏။ ။

(ဇ၊ ၇၊ ၃၂။)

စာဆိုကံ

တေးသံလွင်လွင်၊ နှုတ်ပဉ္စင်ကို
ထက်ခွင်မိုးမှ၊ သင် ကြူကလျင်
ရှင်မ ကြင်ရာ၊ သင့် သည်းချာသည်
ကျစ်စာ သောသော၊ ရိုးပြတ်တောမှ
သဘောနှစ်ခြိုက်၊ ထောင်နားစိုက်သည်
တိမ်တိုက် မိုးဆွေ ပါတကား။ ။

တကြော်ကြော်လျှင်၊ နွားကို နှင်၍
မြေပြင်ကျယ်ဝင်း၊ ကောက်ဟလင်းမှ
ယာခြင်းလယ်ဖွဲ့၊ သီဆီနွဲ့ဘော်
နှင်းတွဲမြူဝဲ၊ သက်ငယ်တဲ၌
ချစ်ခဲ ဆိမ်သူ၊ သင့် သည်းအူကား
ကြည်ဖြူ လန်းရွှင်၊ ထောင်နားဆင်သည်
လယ်ရှင် တောင်သူ ပါတကား။ ။

ဖွဲ့နွဲ့ရွှင်ရွှင်၊ စာသဘင်၌
သက်ခင်ပြတ်မျှ၊ တေးချိုလှကို

ဆိုရ သီရ၊ ကြွေးငွေလည်း
ဘယ်ကချင်ပေ၊ တစ်သိမ်းပေးမှ
နားထောင် နဲ့နဲ့၊ ပထောင့်ပါသည်
ကံပဲ့ စာဆို ပါကား။ •

(၁၁၇၃၂၅)

မောင့်ချိုဖြိုး

ရွှေလည်းရွှေဖွယ်၊ ရွှင်စဖွယ်လျှင်
တောဖွယ်ကျေးရာ၊ ဆင်းမြမြနှင့်
နှင်းခ မြက်ခင်း၊ လွင်ကျင်းကျင်းသည်
သန်တင်း မိုးရေ ဖြာသောကြောင့်။ ။

လွမ်းလည်း လွမ်း၍၊ တမ်းတ၍လျှင်
နှမ်း၍ခေ့ခေ့၊ ဖြေမပြေသည်
ရှင်နေ မင်းက သာသောကြောင့်။ ။

ခင်လည်းခင်ရာ၊ ကြင်ပါရသည်
ချစ်ရမဆုံး၊ မောင့်ချိုဖြိုးကား
နှလုံးကြည်အေး၊ နှုတ်ကြူမွှေးနှင့်
အသွေးပြင်လျှာ၊ တန်းဆောင်ခါဝယ်
ပြည့်စွာ ထွန်းထင်၊ စန်းနယ်ပင်တည့်
ကြေးစင် ပဝင်း ပါသောကြောင့်။ ။

(=၄၊ ၈၊ ၃၂။)

ကုမုဒြာ

ဗျံပျူးပျံပျူး၊ လေချိုမြူးဝယ်
 ဘယ်လူးညာဇဲ၊ ကြာမုံနွဲ့သည်
 ရိုလဲ၊ ဆည်းဆာ သာသောကြောင့်။ ။

ပေါ်နိုး ပေါ်နိုး၊ မျှော်ခေါ်ကိုးသည်
 ရှေ့မိုးဝပြင်၊ စန်းစက်ရှင်ကို
 ဖူးချင် မောလှ ပါသောကြောင့်။ ။

ညှိုးချဲ့ ညှိုးချဲ့၊ တအား နွဲ့၍
 ကြေမဲ့ အသွင်၊ ရုတ်ခြည်း ဆင်သည်
 စန်းရှင် မထွန်း လှာသောကြောင့်။ ။

(၂၄၊ ၀၊ ၁၂။)

နှစ်ဇာတ် တစ်စိတ်

သောက်ရောင်ခြည်ကျော်၊ နေဝန်းပေ၍က
 ကမ်းမော်အထွတ်၊ စေတီမြတ်ဝယ်
 ဆွမ်းကပ် ပန်းတင်၊ သွန်းရေစင်နှင့်
 မဂ္ဂင်ဖောင်မင်း၊ ဖွဲ့ပန်ဆင်းဖို့
 စိတ်ချင်း ခင်နှင့် မောင်အတူ။ ။

ရောင်စုံ တိမ်သွေး၊ ညနေအေးက
 ရည်းလေး သံချို၊ သာယာ ဆိုလျက်
 နွယ်ညှိပန်းလျှင်၊ ဝေဝေ ဆင်၍
 မြင်ပြင် ဂယက်၊ နေခြည်လက်ဝယ်
 ရှေ့တက် မြိုင်မြိုင်၊ ငွေရက်ပြိုင်နှင့်
 လှိုင်လှိုင်ပျော်ခင်း၊ ရှင်ရှင် ကျင်းဖို့
 စိတ်ချင်း ခင်နှင့် မောင်အတူ။ ။

သို့တမူလည်း၊ နွဲ့လှကြည်းကား
 ဖြင်ပည်း ရှေ့ဖော်၊ ပြာသာဒ်ပျော်တည့်
 မောင်သော်မှာကား၊ တင်းကုပ်ကြားဝယ်
 ပျော်ပါးအလျင်း၊ မဂ္ဂိုကင်းသည်
 ဇာတ်ချင်း ခင်နှင့် မောင်မတူ။ ။

(၁၉၃၂။)

မညီညွတ်

ငယ်ပေါင်းအဆွေ၊ ငယ်ပေါင်းဆွေ
 ခါနွေကျန်းစ၊ မိုးမြမြနှင့်
 ကြီးကြွ လျှပ်နှယ်၊ လွမ်းစဖွယ်တွင်
 ကံဆွယ်ဖြား၍၊ နန်းလေ့ကို
 ရဝေ ရိပ်ဆောင်း၊ မကြုံတောင်းသည်
 ငယ်ကပေါင်းသည့် ငယ်ပေါင်းဆွေ။ ။

ငယ်ချစ်အဆွေ၊ ငယ်ချစ်ဆွေ
 ရဝေနန်းတွင်း၊ ပျံ့ပျံ့သင်း၍
 လေညင်းတွင် နွဲ့၊ ဘယ်ညာ ငဲ့လျက်
 ပြာလဲ့ ဖန်အိုး၊ ရေကြည်ဖိုး၌
 ချိန်မိုးခါ ဖြစ်၊ ပန်းစုံသစ်သည်
 ငယ်ကချစ်သည့် ငယ်ချစ်ဆွေ။ ။

ငယ်ကျမ်းအဆွေ၊ ငယ်ကျမ်းဆွေ
 ပွင့်ရွှေပွင့်ပြာ၊ ထပ်တရာနှင့်
 ငုံကာတချို့၊ စိတ်ကို ညှိ၍
 ပျိုပျို လှမ်းလေ၊ ဆင်မည်ခြွေသော်
 အောက်ခြေပုပ်နှမ်း၊ အပြစ်သွမ်းသည်
 ငယ်ကကျမ်းသည့် ငယ်ကျမ်းဆွေ။ ။

(၁၉၃၃၊ ၁၀၀၀၇၀၁၆၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်း)

တရောရှင်

တအိမ်ဝင် တအိမ်ထွက်
 တရက် တနေ ကုန်တော့
 တမြို့မှာ တခါထောက်ပါလို့
 တယောက် ဆွေ မခေါ်ဘု
 တကြော်ကြော် ဖော်တရောရယ်နဲ့
 တောလေတဲ့ ထံတျာရှင်။

သင့်ဘဝ
 ခဏ အကျန် ယူလို့
 တကြုကြု ကြသိခြင်းတွေနှင့်
 သံညင်း သံသာနွယ်လို့
 မြန်မာနယ် ပြည်တရိုးမှာ
 ဒိုးသို့ မွေ့ချင်။

ငွေအာရုဏ် သောက်ရောင်ဆိုးမှာလ
 ချိုပြုံး ရှင်စံတဲ့
 ပင်တိုင်ယံ မှန်ပြုဝဆီသို့
 ကံမကာ တခါဆိုက်ယင်တော့
 ငယ်ကြိုက်ကယ် မောင့်တု လွမ်းတာဖြင့်
 ကွမ်းတယာ ရေတမှုတ်ကုလ

ရွှေချိုးဖြူ

အစ်ကိုရယ် ကျွန်တော်ပျင်းပါဘိ
 သိခြင်း ကြူကြူသိလို့
 ချစ်ညီကို ပျော်တော်ဆက်ပါတဲ့
 မှာချက် နား ဝင်ချိုလှ
 စာဆိုမောင် ဟုတ်ကဲ့များ သာပ
 ထားခဲ့မိ ကတိဝန်။

သိမည် ပြုပြန်တော့
 ပုလု ငယ်ရွယ်က
 ဘထွေးထယ် သူ့လယ်တဲမှာ ပေါ့
 တိုင်အကွယ် ချိုင့်ငယ်နဲ့ ဆွဲပါတဲ့
 ဖော်ကဲ့သူ ချိုးဖြူလေး ကိုလ
 မေးတော့ခါ ပြန်စကားကို
 ကြားမိ ဖန်ဖန်။

ချိုးဖြူရယ် မကူတိတ်တော့ မလား
 တဆိတ် အသင် မြည်တော့
 စိတ်အကြည် ကျွန်နုလုံး မှာလ
 ရွှင်ပြုံး ချိုသာလို့

ညိုစရာ ဘာ မဟေ့လေ ဘာ
မြိုင်လေ အစဉ်တမ်း ရယ်နဲ့
ကူစမ်းဗျ ရှေ့ချိုး မှန်
ကျွန် ပန်တော့ သူပြော။

ခိုင်းပါနဲ့ မောင်
ငယ်ခိုက် တို့ ယခေါင်က
လျှိုမြောင်မှာ အတူတံ့ပါလို့
ချစ်ခဲ ဆွေကြင်စော်နဲ့
တကြော်ကြော် ကုမဆုံး ပါဘု
မောင် ပြုံးယင် မယ် ရှင်တဲ
တိတ်ယခင် မြင်ယောင်လှသော်ကြောင့်
တေးဆိုယင် ဆွေး ပိုရပါဘိ
တမ်းတ စိတ်စော။ ။

(၈၊ ၄၊ ၃၃။)

အတာရေ

အတာ အတာ၊ ရေသိတာကို
သဟာအပေါင်း၊ သွန်းကာ လောင်းအံ့၊
အကြောင်း သို့ညွှန်၊ ကျွန်ုပ်ကျွန်ကို
လိုက်ရန် သူတို့ ခေါ်ဘိ၏။ ။

သဟာ သဟာ၊ မခေါ်လှာနှင့်
သံသာ လောကာ၊ ကျွန်ဘဝ၌
ချမ်းမြ ကြည်လင်၊ ကျွန် ရေစင်ကို
သွန်းချင် တပောက် တည်းရှိ၏။ ။

ဘဇာ ဘဇာ၊ မေး သောခါဝယ်
ဝေးမှာ စံနေ၊ ကျွန်သက်ဝေဟု
အဖြေ ပေးမည်၊ တွေးကြံစည်စဉ်
မတည် နှစ်ခွ၊ ကျွန်ကြမ္မကြောင့်
နှုတ်အ ရှိသာ နေမိ၏။ ။

(၂၂၊ ၄၊ ၃၃။)

ပင်လယ်ဗွေ

သခင် သခင်၊ ရွှေနား ဆင်လော့
 ချစ်ကြင်ဦးမှန်၊ ကျွန်ုပ်ကျွန်သည်
 မြတ်မွန် ကြည်မွမ်း၊ သခင်ဝမ်းကို
 မိုးဆမ်း ပန်းသွင်၊ လန်းလန်း ရှင်ဖွဲ့
 စိတ်တွင် အမြဲ၊ ကြီးမည် ခဲလည်း
 ကေ့ကံ့ဖို့ရန်၊ ကြမ္မာဖန်၍
 အကျန် ကျွန်ုပ်၊ အကြံ ရုပ်လျက်
 လှိုင်းလှုပ် ဒီနှော၊ ပင်လယ် ကြောတွင်
 လှင့်မျောလိုရာ၊ မျောရပါအောင်
 ကြည်သာ ခွင့်ရေး သခင်ပေး။ ။

သခင် သခင်၊ ရွှေနားဆင်လော့
 မြစ်ပင်လယ်တွင်း၊ တယောက်ချင်းလျှင်
 လေပြင်း မှန်တိုင်း၊ ဂယက်လှိုင်း နှင့်
 ပြိုင်းပြိုင်း ညိုညို၊ ကျွန်း ထိုထိုတို့
 သီဆိုရင့်ကျူ၊ တေးတျာထူးကို
 ပေဖူး နုလွှာ၊ ကျွန်သည် ချာဝယ်
 ကောင်းစွာ ရေးမှတ်၊ ပြုပြီးလတ်မှ
 ရေနတ်ဒေဝီ၊ သား ရင်မှီအား

ညရီသာယာ၊ ချိန်ဆည်းဆာ၌
ပြောကာ ဖျော်တတ်၊ ပုံတို့ ပါဠိကို
ရေးမှတ်လို့ငှာ၊ ပန်ကြားပါသည်
ကြည်သာ ခွင့်ရေး သခင်ပေး။ ။

သခင် သခင်၊ ရှေ့နား ဆင်လော့
သို့ပင်တစေ၊ ပင်လယ် ခွေ၌
လှိုင်းလေ ဆောင်ရာ၊ တသောင် ခွာယျက်
သည်မှာ တကျွန်း၊ ဟို တကျွန်းနှင့်
ကူးသန်း သွားလာ၊ ဆည်းပူး ရာဝယ်
တေးတျာ ယဉ်နု၊ ပုံဝတ္ထုတို့
တောင်ထု မြောက်မြား၊ ကာလ လျား၍
ဆံကျား သွားကြေ၊ အိုမင်း လေမှ
ရပ်မြေ ပြန်ဝင်၊ ကျွန်သခင်ကို
ကြည်ရွှင်စေသော၊ သီဆို ပြောအံ့
ထိုရောအခါ၊ သခင်မှာလျှင်
ကြင်ရာ တသီး၊ ရှိလေပြီးမှ
သမီး သားမြေး၊ သခင်သွေးအား
ကျွန်တေး ဝတ္ထု၊ အစုစုဖြင့်
ရွှင်မှု ပျော်ရာ၊ ပြုလိပ်သည်
ကြည်သာ ခွင့်ရေး သခင်ပေး။ ။

(၁၊ ၅၊ ၃၃။)

(၁၆)

နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်

ခွဲနံ့ဂုဏ်းစွဲ ငြိယာဟေ့ဂြိုဟ်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်

။ ။ နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်

။ ။ နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်
 နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်

နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်

တူပျော် ပြုံးချို၊ နီး ရလို့ဟု
ဆုကို ဖန်ဖန်၊ တောင်း မိဟန်ကား
ထက်ယံကို တိုး၊ နဲ့ သာ မျိုးသို့
မီးခိုး မဆုံး၊ မိုး မဆုံးသည်
တွက်ကြုံး မနိုင် စိပ်ခဲ့ပြီ။ ။

(၁၊ ၁၀၊ ၃၃။)

အဝိကိုယ်စား

အဖျားသွေးကြောင့်၊ မေးမျှ မပျော်
စက်ခင် ပေါ်၌၊ အော် အော် မိခင်
အော် ဖခင်နှင့်၊ ဖူးချင်သောလိုက်
တမိကြိုက်ဝယ်
မျဉ်းငိုက် တဆိတ် မှိတ်မိ၏။

ကြက်ဦး ဆော်၍၊ ပေါ်အာရုဏ်ရိပ်
မေး တမှိတ်ဝယ်၊ ကျွန် စိတ်ပြား ဝေ
ကျွန် မေး မေလျှင်၊ ပျော့ခွေ နွမ်းလျ
သား မောင်လှ၏၊ ဆံစပူးပြင်
စမ်းလှာ အင်ကို၊ ကယ်ပင်လိုလို
အိမ်မက်လိုနှင့်
တကိုယ်တည်းလျှင် မြင်မိ၏။

ထုံရနံ့ သို့၊ ညံ့နုစမ်း လှာ
မေး မာတာကြောင့်၊ ကြည်သာရွှင်ပျ
နိုး လေကလျှင်၊ မိုးလ တိမ်ဦး
တေး တျာ ကျူးလျက်
ကျွန်ပူး ထက်မှာ သာဘိ၏။ ။

(၁၉၃၃၊ အောက်တိုဘာ၊ ဂန္ထလောက)

မယ်လည်ဆွဲ

ဖူး ပုရစ်နှင့်၊ ညွန့်သစ်လန်း စိ
 တေး ငှက်သိရုံ၊ ပန်းချီတော်ပျံ
 နွေဦး ယံကို၊ စုတ်တံ သက်သွင်း
 ပိုး နှောင်းလျက်၊ လှံဝင်း မှန်လဲ
 ရွှေခြည် တွဲသား၊ နွဲ့နွဲ့ခရိုင်
 အဆိုင်ဆိုင်နှင့်၊ လက်ကိုင် ငွေရိုး
 ရုပ်ခုံထိုး သည်၊ လှမျိုး မသုထီး မဖြစ်လို့။

ချူး နုဆစ်နှင့်၊ ကြင်ချစ် စဖွယ်
 သဲကြိုး နွယ်တွင်၊ သွယ်သွယ် သက်တင်
 ရောင်စုံ ဆင်ရုံ၊ ရောင်ရှင်ချင်းစက်
 ပိုးခြည် ခက်သား၊ အမျက်စိန်ရဲ့
 မြ ပုလဲကို၊ ယှဉ်တွဲ စိဖြာ
 ပန်းလိပ်ပြာဖြင့်၊ ဝေဆာခင်းကျင်း
 ပြုဖန် ဆင်းသည်၊ ခြေနင်း မယ့်မှာ မဖြစ်လို့။

ထူး ဆုသစ်နှင့်၊ စင်စစ် ရွယ်ရည်
 တောင့်တ သည်ကား၊ ဝင်းကြည် မှတ်စင်
 ပုလဲ ရှင်ဟု၊ မယ့်ရင်မှာ ဝဲ
 ချစ်မရဲသည်၊ လည်ဆွဲမယ့်မှာ အဖြစ်ကို။

(၁၂၊ ၂၊ ၃၄။)

၂၈
မြောသံ

ပလုတ် ပြုန်းရယ်နဲ့
တောင်ကုန်းရွာ သာစခန်းဆီက
ဒေါ်ရွှေမေ ဦးရေချမ်း ငယ်တို့
သာသနာ ဝါဝါလန်း ရန်တဲ့
ဆန်းလိုက်တဲ့ မြောသံသည်။ ။

-ကဒို၊ ခေမြည်မှာ ရွှေရည် ငါးလို့
ဆယ်စင် လဲမက
အဝေးက မှန်း၊ ဟိုရွာလမ်း
ထီးတန်းကြီး လှပတိ-

တလတာ သည်အရေးကိုလှ
မဟဝါ ကြည်ကြည် ပေးပါတဲ့
ရတုချို စိတ်ကို သွေးလေတော့
မလေးမောင် ရွှေယောင်ခိုက်တဲ့ပြင်
မြင်းကဏ်ပင် ငြင်းဆန်မိုက်လေပေါ့
လွမ်းခိုက် မတည်။ ။

-မကြည်ဘဲ့နှလုံး၊ မပြုံးဘဲ့ချက်နှာ
မြင်းပေါ်က မောင်ရင်လောငါး
ငဲ့စောင်းလို့ ကြည့်သောခါ-

ကညာလုံ ကြာမုံညွတ်ဟာဖြင့်
ယမ်းယောင်ကာ ကွမ်းတောင် လွတ်တဲ့ပြင်
မတူယတာ ဆယ်ခါ လွတ်မယ်တဲ့
ဒေါ့ချိုချို ပြောဆို ရွတ်လေပေါ့
စိုစွတ်တဲ့ မြေမျက်ရည်
လည်တယ်လို့ မဆုံး။ ။

-မြန်းနိုင်ပေ့ ကိုရွှေစည်
စိန်နီပေ့ ကိုရွှေခွဲ
ရွှေနိုင်ပေ့ ကိုရွှေမောင်
လုံမဝယ် အရှက်အိုးမို့
အငြိုးနဲ့ပြောင်ရေးထင် -

လှောင်ချက်ကယ် နာ
မောင်မျက်နှာ တရွာမှတ်ပေမဲ့
သာသနာ ဝါဝါဝတ်မှာမို့
မယ်လွတ်ရာ ဘယ်ဆီ ခိုရပ
တလဆို ရက်ကို ချဉ်းပါ့
ဘွာခတ်ကာ ခမျာ ငြင်းလေတော့
ယောင်ကြီးရှင် ဆံပင်တင်းပြီကွဲ့
ညဉ်းတဲ့ တုတ်မြုန်း။ ။

(၂၃၊ ၃၊ ၃၄။)

ညချမ်းဘဝါ

မြေပြာမှာ နေစာတင့်ပါလို့
 ဖူးပွင့်တွေ စုံတညီနဲ့
 ပထဝီ အဆီမျိုးငယ်တို့
 ပြုံးတမောက် ရှင်တရွှင်။ ။

သာအပြန်ဆီက
 ဝါဖန့် နေခြည်ဖေနဲ့
 မွေးမေမေ ငွေသော်ဝန်းသာပ
 နှုတ်ခွန်း ချိုသာဆက်ချိန်မို့
 သားသက်ဝေ လူကလေးတွေက
 တေးနှင့်လွင်လွင်။ ။

အာကာမှာ တာရာလေးငယ်တို့
 လေအေးကို ချိုချို ရှုလို့
 ဖြူချည် နိပြာသန်းနေကြ
 ညချမ်းတဲ့ သည်သဘင်
 ကြည်လင်တဲ့ ကဗျာပန်း။ ။

ညီတညာ
 ဤကမ္ဘာ မဟာတေးရယ်နဲ့

အာကာမှာ တာရာတေးငယ်တို့
ဒွန်ဒွဲးဘော် ဆက်ဆံနှောသော်လဲ
မြေကြော မြေဆီသွေးပါပဲ
သူ့တေး ကြူကဗျာနဲ့
ကျွန်တေး ချိုဝါစာတို့
ဘယ်အခါ သာကြည် ပေါင်းနိုင်ပ
စောင်းငဲ့ မျှော်မှန်း။ ။

(၀၁ ၄၁ ၃၄။)

ငယ်လင်မောင်ကြီး

နေမင်းလည်း ဝင်၊ မိုးလည်း ဆင်၍
မှက်ခြင်လည်း ရဲ၊ မှောင်လည်း မဲပေါ့
မယ့်သဲ ထိတ်ဖွယ်၊ မယ့်သက်လှယ်သည်
ဘယ်လယ် ဘယ်ကွင်း၊ ဘယ်ကန်သင်းတွင်
ပျိုးခင်း ထောင်၍ နေပါလိမ့်။ ။

လေပြင်းလည်းနှင်၊ လျှပ်လည်းရှင်၍
ကောင်းကင်လည်း ဟည်း၊ မိုးလည်း သည်းပေါ့
မောင့်ချည်းတကိုယ်၊ မဲညိုညိုတွင်
စိုစို အေးအေး၊ ဆိတ်မနွေးသည်
အောက်မေး ခိုက်ခိုက် နေရှာလိမ့်။ ။

ဖြေယင်း သည်းတွင်၊ မီးလျှံ ဝင်ပေါ့
ငယ်လင် မောင်ကြီး၊ ပြန်ခရီးတွင်
ရေစီးသန်သန်၊ ချောင်းကို လွန်က
ဆိပ်ထန်ပြင်းဘိ၊ လယ်ပိုး ထိ၍
သတိကင်းကွာ၊ ဆောင်ယူလှာသည်
ကယ်ပါ ရှင်ကြီး သေရှာလိမ့်။ ။

(၃၊ ၅၊ ၃၄။)

တွယ် ရာ မဲ

မထန်သာသည်
သူ့မှာ ကျွန်တို့ကဲ့၊ ဆံတရွက်မျှ
ချစ်သက် ချစ်ငွေ့ မကျန်၍။ ။

မပန်သာသည်
သူ့မှာ ကျွန်တို့ကဲ့၊ မြူတစက်မျှ
ကြင်သက် ကြင်ငွေ့ မကျန်၍။ ။

မြကန်သာစည်
ဒုမ္မာကြာတော၊ ပွင့်မှလျှောသည့်
ဟိုမျောသည်တင်၊ ကြာချပ်သွင်သို့
ရှင်ခွင် ရှစ်ဖက်၊ ခရီးထွက်သည်
တွယ်သက် တွယ်ငွေ့ မကျန်၍။ ။

(၁၉၃၄၊ မေ)

သို့အကြောင်းရယ်ကြောင့်
ချစ်ဟောင်း နွယ်သာကီရဲ့
ပါရမီ ပြည့်လှုံ့ဖြိုးကာပ
တန်ခိုးတွေ တလလူနှင့်
ဘိက္ခုနီ ထေရီဖြစ်တော့ခါ
မောင်ချစ်ကို မယ် သနားတာဖြင့်
တရားမဲ့ မှန်သဘောကို
ဟောလှည့်အဦး။ ။

(၂၂၊ ၆၊ ၃၄၊)

ဂူဂူ

တောင် ငေး မြောက် မျှော်၊ အဖော်မပါ
 ပလာကိုယ်တည်း။ တေးချို ညည်း၍
 ချိန်ဆည်းဆာလှ၊ နံနက်ထမှ
 မြစ်ဝ သဲသာ၊ သူ ထိုင်လှာသည်
 ဆည်းဆာ နေ့ခင်း တိုင်ခဲ့ပြီ။ ။

ပေးပါ ပေးပါ၊ ပြန်ပေးပါဟု
 သဲသာပွေးပွေး၊ သူ့လက်ရေးကား
 သေးသေး သွယ်သွယ်၊ ချစ်စဖွယ်တည့်
 အဘယ် ပေးပါ၊ ဘယ် ပေးပါဟု
 သိသာလိုအား၊ မေးသောလားလျှင်
 ကမ်းပါးထိပ်ထက်၊ ငှက်တော်နက်လည်း
 သွက်လက် သီဆို မြှိုင်ခဲ့ပြီ။ ။

သိချင်၍ မေး၊ ငှက်တော်လေးငယ်
 ရှေးသရောခါ၊ ပြည်ဗာရာဏသီ
 ဗြဟ္မာဒတ္တ၊ စိုးကာလက
 ကြာမှ ဖွားမြင်၊ မယ်ကြာရှင်သည်

နောင်ရှင်ကို လှယ်၊ နောင်သည်းပွတ်ကို
ခူးဆွတ် ပူဇွေး၊ ယူဆောင်ပြေး၍
တောင်ငေး မြောက် မျှော်၊ အဖော်မပါ
ပလက်ပိတ်တည်း၊ စေးချို ညည်းလျက်
ချိန်သည်းဆာမှ ထိုင်ခဲ့ပြီ။ ။

(၁၉၃၅၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်း)

ငွေစင်ရော်သို့

မြစ်ယံမှာ ချစ်သံတေးတွေနဲ့
 ငှက်ကလေး ငွေစင်ရော်တဲ့
 ရွှေဖော်ဖော် မခေါ်ရသော်လဲ
 စာဆိုကို နှုတ်ချိုသလေပေ၊
 ချမ်းမြမြ ကြည်စရာ။ ။

အစာ တောင်းရော့သလား
 ကောင်းပါပြီ စင်ရော်ပျိုရဲ့
 စာဆိုမှာ လိုမပြည့်သော်လဲ
 ပြည့်ဖို့ရန် အဆင်သင့်ပါကွဲ့
 စောနာ သဒ္ဒါပွင့်တွေက
 လန်းတင့်ကြူစွာ။ ။

ယော့ပါမောင် စိတ်ရှိ စားပေရော့
 မုန့်သား ချိုလို့ သင်းပါရဲ့
 ကြည့်ယင်းပင် သဒ္ဒါပိုပေ၊
 စာဆိုမှာ အဖော်နဲ့သာဖြင့်
 တပဲ့စိ ဝေလို့ ကျေးချင်ရဲ့
 အေးမြတဲ့ စောနာငယ်
 ရောမြစ် နဒီလမ်း။ ။

သို့ကတဲ
လက်ပဲ စာဆိုပေါ့
လက်ျာကို ဆွေအမှတ်ကယ်နဲ့
ပြုဆွတ် သည် စေတနာ
ကြည်နူးစွာ စာဆို ကျေးပြီကဲ့
ကိုယ်စားတော် သူနှင့် အေးပေးအုံး
ဝေးတဲ့ စခန်း။

(၁၉၃၅၊ ဇွန်၊ ဂန္ထလောက)

(၁၆)
(၁၁)

မင်းသုဝဏ်

လွတ်လပ်ရေး စာသံ

လေပမာလျှင်၊ အာကာခွင်၌
ငါလျှင် လွတ်လပ်၊ လှည့်လည်ပတ်ဘဲ။ ။

နေထောင် လဝါ၊ ကဲ့ပမာလျှင်
အာကာတိမ်ဦး၊ တိမ်ထွတ်ဖူး၌
မြူးတူးပျော်ပါး၊ ခုန်ပေါက်လွှားလျက်
နေနား စုံမက်၊ ငါ အိပ်စက်အံ့။ ။

ငါ၏ တေးလည်း
ဝေးသိခေါင်စွာ၊ ထိုအာကာမှ
ကမ္ဘာသူသား၊ ဆွေအများအား
အလားတူစွာ၊ ငါ့ပမာလျှင်
လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း၊ ရည်ရွယ်ချောင်းဖို့
သောင်းသောင်းငြာငြာ၊ ချိုသံသာအံ့။ ။

ငါ့မိ ငါ့ဖ၊ ငါ့ဆွေစသား
လောကအပေါင်း၊ အို သောင်းသောင်းတို့
အကြောင်း သို့ညွှန်၊ ဤငါ့ကျွန်ကို

ချစ်ဝန်မှ လွတ်၊ ချစ်ညွတ်မှ ရှင်း
ချစ်တွင်းမှ ဆယ်၊ ဘာကာလမျှန်
တာတုယ် မသံ၊ တေးချို ဖန်လျက်
နေရန် ခွင့်ရေး၊ ပေးလငှား။ ။

(၈၊ ၁၁၊ ၃၅၊)

အတိတ်ဘိလူး

တကိုယ်တည်းသာ၊ တညခါက
ငါလျှင် အိမ်ဝင်း၊ မြေတလင်း၌
တေးယင်း၊ တောယင်း ထိုင်သတည်း။ ။

တေးကာ တောကာ၊ ထိုအခါ၌
ကြီးစွာ အမိုက်၊ ညဉ့်မှောင်တိုက်ကို
ထိုးရိုက် ဖောက်ခွဲ၊ တင်းပုတ် စွဲလျက်
ပြူးပြဲ မျက်လုံး၊ ဒေါ်ရောင် ဖုံး၍
စွယ်စုံနိုး ငေါငေါ၊ မွေးသောသောနှင့်
ယက္ခော ပြိတ္တာ၊ ငါ့ဆီ လာလျက်
ခြောက်လှာ သတ်မည် ပုတ်မည်တည်း။ ။

ငါလည်း ကြောက်လန့်၊ ကြက်သေ တန့်လျက်
မျက်ဆန့် ပြူးကျယ်၊ နေခါဝယ်၌
မယ်မယ် ငါ့မိ၊ ထွက်လာဘိ၍
မချိခံစား၊ အို မေ့သား
မှောင်ကြား ထွက်လာ၊ ဤပြိတ္တာကား
သားမှာ ဖြစ်ပျက်၊ ရှေးဖြစ်ပျက်ဟု
အနက် ထွေထွေ၊ တိတ်ဘိလူးတည့်

မဟုတ်ပြူး ခြောက်လှန့်၊ သား မလန့်နှင့်
ထက်ချွန် အသွား၊ လျစ်လျူ ဓါးကို
ငါ့သား စွဲကာ၊ ခုခံပါ ဟု
ပေးလှာ ငါ့မိ ဓါးကိုတည်း။ ။

ငါ့ မိ ပေးသွား၊ လျစ်လျူ ဓါးကို
ယောက်ျားပီပီ၊ ငါ မြှောက်ချီ၍
မထိလေးစား၊ ဘီလူးသားကို
ထွားထွားညက်ကြေ၊ ခုတ်စဉ်းလေမှ
ပြေပြေညင်းညင်း၊ လေချို သွင်း၍
လမင်း ရွှေမှာ ပေငါသတည်း။

(၂၇၊ ၁၁၊ ၃၅)

မင်္ဂလာခွန်းဆက်

အိုးဝေတဲ့ ညံ့ညံ့။
 ရွှေဒေါင်းပျို တောင်ညိုဦးမှာ
 ကျူးရင့် အောင်သံ။
 အောင်ပွဲရယ် ခံ
 နိုင်ငံတဲ့ သာရေး။
 မင်္ဂလာ စည်တော် ရွမ်းချိန်မို့
 ခွန်းချိုဆက် တေး။ ။

(၁၉၃၅၊ နိုဝင်ဘာ၊ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်း)

မျှော်တော်ယောင်

ကျေးဝေ

'တက္ကသီလာ၊ ကျောင်းမဟာ၏
 ကန်သာအနီး၊ စံပျော်မှီးသည်
 'တတ်သီးမြသွေး၊ ဝိဇ္ဇာကျေး
 'မဝေးဒဂုန်၊ မွေတော်စုံ၏
 'ရောင်ဟုန်နွံရာ၊ မြကွင်းသာ၌
 'မေတ္တာကြီးနှောင်၊ ပျိုတို့မောင်သည်
 ရဲရောင်ပိသ၊ ရဲသွေး ပြလျက်
 ဇေယသံလွင်၊ ဘောပွဲ ရှင်၏
 'မြသွင် ရွှေခဲ၊ အာကာထဲမှ
 ပျံဝဲ သာယာ၊ ကြည့်ချေပါလော့
 ဝိဇ္ဇာတို့မောင်၊ အောင် မအောင်ကို
 အမှောင် မလွမ်း၊ ညနေချမ်းတွင်
 အလွမ်း ပြေရာ သိလိုပါ။ ။

ကျေးပြန်

ဖက်မျည်ရာ၊ ရွေးလှည့်ရှာလည်း
ပန်းကာမတွေ့၊ ယဉ်ပေါင်း မွေ့သည်
ပျိုလှေမြတ်နွယ်၊ ဝိဇ္ဇာမယ်
မိုးလယ် ဝဲကာ၊ စေတီသာတွင်
စေ့နာဖြူဆွတ်၊ ဦးခိုက်ညွတ်၍
မယ်လွတ်ရာ ကွင်း၊ အကျွန် ဆင်းက
မိုးမင်း စည်သံ၊ မက ထန်သည်
အောင်သံ ထစ်ကြိုး၊ ဝတ်ပုဆိုးနှင့်
ထည်မျိုးဦးရစ်၊ မိုးမှာ ပစ်လျက်
ပျိုချစ်သည့် မောင်၊ ပွဲတိုင်းအောင်ကို
ရာထောင်စုဝေး၊ ကောင်းချီးပေး၏
ဟူရေးလည်း ဆို၊ ဥဒဟိုသည်
ပဟိုရ်ပမာ မြည်သံငြာ။ ။

ကျေးဇူးပြု

လက်ယာဒီပါ၊ ကျွန်းမုက်နာ၌
 ပညာလည်း ကဲ၊ ရုံးလည်း ရဲသည့်
 ရွှေခဲတို့နောင်၊ ဝိဇ္ဇာမောင်သည်
 ပွဲအောင်ပြီးခါ၊ ချွေးတို့ငှာလျှင်
 ပဝါပိုးရ၊ မွေးမျိုးငှေ့ကို
 ဟခု လျှင်စွာ၊ ပို့ချေပဦး
 သိတာကျောက်ဝက်၊ ဖြေရခွက်ကို
 မယ် လက်ကိုင်ကာ၊ ကျောင်းဝိဟာမှ
 သက်လျှာ လာလမ်း၊ မျှော်ကာ မှန်း၍
 အပန်းပြေရေး၊ မယ် တိုက်ကျေးအံ့
 မနှေးအလျှင်၊ မယ်ရင်ခွင်သို့
 ဘခင် ထောက်ကြောင်း၊ လျှောက်ပန် ဝောင်းလေ့
 ကျေးကောင်းလိမ္မာ ကျေးမြတ်စွာ။ ။

(=၉၃၅။)

စန်းရောင်ခြည်

တညခါတွင်၊ ကန်ရေပြင်၌
စန်းရှင်နိမိတ်၊ မျက်နှာရိပ်သည်
ဖိတ်ဖိတ် ထွန်း၍ သာသတည်း။ ။

ဖိတ်ဖိတ်လွန်လွန်၊ ရောင်ခြည် ကွန့်က
ကမ်းညွန့်ထက်မှာ၊ ပျင်းဖြောင့်လျှင်
လာသည် ချစ်ဆော့၊ တို့တတွေသည်
ရွှေငွေ ဤသို့ ငြင်းသတည်း။ ။

မိုးပေါ်လကို၊ လွန်ကြည်ညိုသည်
ရွယ်ပျိုငြိမ်လေး၊ ဆွေအထွေးက
သာအေး ကြည်လင်၊ ဤစန်းရှင်ကား
ရွှေသွင် ဝါဝင်း၊ ပြစ်စင်ကင်းဟု
တင်းတင်း ကြပ်ကြပ် ဆိုသတည်း။ ။

ရေမှာ လရေး၊ လွန်မြတ်လေးသည်
ဆွေထွေးတို့နောင်၊ ဆွေကြီးခေါင်က
ဝင်းပြောင်လှံထွန်း၊ ဤလဝန်းကား
ငွေသွန်းသည့်သွင်၊ ဖြူဖွေးစင်ဟု
တွင်တွင် ထပ်ထပ် ဆိုသတည်း။ ။

စာဆိုငါကား၊ သူတို့ကြားတွင်
ငွေသားဆိုမည်၊ ရွှေဆိုမည်ဟု
ဟိုသည် ယိမ်းနွဲ့၊ ဘယ်ညာ ငဲ့ခဲ့
တကဲ့တကယ်၊ ဆိုမည်ရွယ်သော်
ရွှေနှယ်မဟုတ်၊ ငွေမဟုတ်၍
ငုတ်တုတ် ထိုင်ကာ၊ စာဆိုငါသည်
နှုတ်လျှာ မဲ့သို့ ဆိတ်သတည်း။ ။

(၉၊ ၁၊ ၃၆၈)

အမေ့လက်ဆောဇီ

သည်ချောင်မှာ သည်ဆီမီးရယ်နဲ့
ညကြီးတဲ့ သည်အချိန်။ ။

စာဆီမောင် တကိုယ်ထူးသာပ
ကြည်နူးစွာ ဈာန်တရားကို
ပွားလို့ တည်ငြိမ်။ ။

ကဗျာဉာဏ် စျန်ကသိုက်ပေပ
စက်ဝိုင်း သည်အတွင်းဆီသို့
ဆင်းလာတဲ့ ခန္ဓာအိမ်ငယ်
ကဝိန်ကဲ့ ရွှေဖား။ ။

တို့မိခင်
တို့မျှား ဟိုငယ်စဉ်က
ငိုပဲလျှင် ကောက်ကာ ပေးမယ်တဲ့
ဆီတေး သံသာသာနှင့်
တို့သဟာ သူပင် ပြန်ရော့ထင့်
ချစ်ဖွယ် ပါလား။ ။

(၁၆၊ ၁၊ ၃၆။)

၄၁
၃ ခရီးသည်

ရှေ့ဆီ ကောင်းကင်၊ ပုလဲစင်ဝယ်
သစ်လွင်အာရက်၊ ရောင်ခြည် လှိုင်း။ ။

ပျံပျံး ရှင်ကြည်၊ သွင်း လေပြည်ဝယ်
ဖူး စည် ပွင့်စုံ၊ သရက် ထိုင်း။ ။

ဆိတ်ငြိမ် သာမော၊ မြိုင်ညိုတော၌
ဥဩသံစုံ၊ တေးမျိုး ပုံ၏။ ။

သစ်ရိပ်ညိုမှ၊ စခန်းထသည့်
ရှင်ပျံသကြည်၊ ခရီးသည်လည်း
ဖြိုးစည် သစ်ပွား၊ စွမ်းအင်အားနှင့်
ယောက်ျား ငါကိုယ်၊ မြွက်ဟဆို၍
မိုးကို မျှော်မှန်း၊ ရှေ့ဆီ လှမ်းသည်
နှုတ်ခွန်း နေသို့ ဆက်မည်တည်း။ ။

(၉၊ ၂၊ ၃၆။)

လက်ဆောင်ပြန်

မိုးသကြွန် ရေ သောက်ဇွို
 ရှေ့ပိတောက် တဝါဝါ
 သင်းကြွန့် ဖြာ။ ။

ကျွန်တို့ဆီမှာ
 သာပါရဲ့ ဗုံမောင်း။ ။

မောင်ကြီး မာပါစေတဲ့
 မလေး ချာပါစေတဲ့
 အတာရေ ဖြာဝေ သွန်းလို့ရယ်
 ညွှန်းကြ ဆုကောင်း။ ။

(၆၊ ၅၊ ၃၆။)

ထွေးညိုကမ္ဘာ

မြရေကန် ပေါင်ရိုးက
ရေအိုး ယူခဲ့ပါ
ထွေးညိုက မှာ။ ။

ပဒုမ္မာ ရွှေကြာက သင်း။ ။

နှစ်ပွင့် သူ ယှဉ်လို့
အေးကြည်လင် ရေပြည့်အိုးမှာ
ထိုးတတ်လေခြင်း။ ။

(၁၅၊ ၅၊ ၃၆။)

၄၄

မိုး

ဟုတ္တိပတ္တိ ဂ္ဃာမလို
မိုး တောင်က ညို။

မရွာလို မိုးညို ပျံတယ်
ကောင်းကင် အနံ့။ #

(၁၇၊ ၅၊ ၃၆။)

ဝါထွင်းချိန်

ငှက်ကလေးက စိုးစိ စိုးစိ
ဝင်းပေါက်မှာ မြည်။ ။

ချိန်တန်ပြီ ညီမထွေးခဲ့
ဆွမ်းချက်စို့လေး။ ။

ဦးပေါင်းကို ဆွမ်းတော်တင်
သုံးချောင်းထောက် ပြင်။ ။

သံလွင်လွင် ကြေးစည် တီးလို့
ထွန်းတဲ့ ဆီမီး။ ။

အမျှတဲ့ သုံးကြိမ် ဝေ
သွန်းတဲ့ ညောင်ရေ။ ။

မာပါစေ ကမ္ဘာသား
အောက်ထက် နံလျား။ ။

ရွာဦးက ကြေးစည်သံ
ကျောင်း ဝေဠုဝန်။ ။

ဆွမ်းတော်ခံ ကိုရင် ကြွလိမ့်
ဆွမ်းအုပ် ပြင်ပ။ ။

ကိုရင်ကြီး ပျိုတို့မောင်
ညှိုးနွဲ့ယောင်ယောင်။ ။
ပျိုတို့မောင် မာပါစ
မေးလိုက်ပါကြ။ ။

မာပါရဲ့ အထွေးရယ်
ပြောလိုက်ပါကွယ်။ ။
ရွာလယ်မှာ ကိုရင် ပန်းလို့
ညှိုးလျရိနှမ်း။ ။

ကပ္ပိယ အပိုးအို
ဆိုးလှတယ် ဆို။ ။
တို့ကိုရင် ထိပ်ပြောင်သားကို
ခေါက်လိမ့်လေလား။ ။

ဟင်းလေးကို ကျိုချက်လို့
မနက်က ထည့်လိုက်တယ်
ကိုရင်ဖို့ကွယ်။ ။
ရွာလယ်မှာ သူငယ်လဲတယ်
ဆွမ်းတော်ခွက် ကဲ့။ ။

ချာရစ်လေး မပျောက်ခင်
ထွက်ခဲ့စေချင်။ ။

လိင်ပြန်ယင် ဆံရွှေ ထားပါနဲ့
သန်းတွေကများ။ ။

လိင်ပြန်ယင် ကိုရင် ဝတ်ဖို့
ပလေကပ် အနံကျယ်
ဈေးကြိုက ဝယ်။ ။

အနံကျယ် ခါးပုံနဲ့တယ်
ဆုတ်လိုက်ပါ...တဲ့။ ။

ဆွမ်း တော်ခံ ကိုရင် ကြွတော့
မယ် စလို့ မေးလိုက်တယ်။ ။

ရှင်လိင်ပြန် ဘယ်တော့ရက်
ထွက်ခဲ့ ပါမယ်။ ။

မျက်နှာ ငယ်ငယ် ဘယ်နှယ်မှ မမိန့်။ ။

သည် တဝါ အနိုင်ခဲလို့
နဲ့ရရှာလိမ့်။ ။

ကိုရင်ကြီး လာမယ်ဆို
ဝင်း ပေါက်က ကြို။ ။

အို အလို ကိုရင်ထွက်ကယ်
ငါး ငပိချက်။ ။

(၂၁၊ ၅၊ ၁၆)

ပင်လယ်နီ

ပင်လယ်နီ သည်စခန်း ထိက
လာလမ်း ကိုတံ့ မျှော်လိုက်လျှင်။

လှိုင်း ဖြူဖြူ မြေတွေ့အုပ်ပါလို့
မိုး ကုပ်ကို မြင်။

ရှေ့တူရ ဝဲယာ လှည့်ကာပ
ကြည့်ပြန်တော့ ရေရှင်ရှင်
မြင်ပြန်ရ စက်ဝိုင်း။

ထီး တည်းငယ် ကြောင်
ယီး တီး ယောင် တောင်နဲ့
ခရီး မောင် အနုခက်ပါဘိ
လွမ်းလျက် နေ့တိုင်း။ ■

(၆၊ ၉၊ ၃၆။)

ဂါထာခြောက်ဆယ်

[ကာဠုဒါယီ မထေရ်သည် တားပေးလဲလဲပြည့်စေ၍ ဆောင်းလ
 သည်လွန်လေပြီ။ ဝသန္တအခါသို့လည်း အစဉ်စောက်၏။ တော့အုပ်
 သည်လည်း ကောင်းစွာ ပွင့်၏။ ခရီးသွားခြင်းငှာလည်း သင့်၏။
 မြတ်စွာဘုရား၏ ဆွေတော်မူမျိုးကော်တို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းငှာ အခါ
 ရောက်ပြီဟုကြံ၍ မြတ်စွာဘုရားသို့ကပ်၍ ခြောက်ဆယ်အတိုင်းအရှည်
 ရှိသော ဂါထာတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဆွေတော်မူမျိုးတော်တို့ပြည်သို့
 သွားခြင်း၏ ကျေးဇူးကို ဆုံးပွဲမေး၏။ ။မဟာဒုဋ္ဌဝင် ဝတ္ထုတော်ကြီး။
 ပဃမတွဲ။ ၄၄။]

ပါဠိဂါထာ

ဝိစိတ္တမာလာ သုစိပလ္လဝေဟိ၊
 သုသဠိတာ မောရကလာပသန္နိတာ။
 ရုက္ခာ ဝိရောစန္နိ ဥဘောသုပဿေသု၊
 သမယော မဟာဝိရ အဂီရသာနံ။ ။

ပြန်မာကဗျာ

ဝဲယာ သီးသီး၊ မြိုင်ခရီး၌
 ဒေါင်းမြီး ယပ်သွင်၊ ထောင်ရှင်ရှင်နှင့်
 ရွက်စင် နုရွ၊ တင့်တယ်ကြ၍

ပွင့်လှဆန်းစွာ၊ ပင်တိုင်းဖြာသည်။

မဟာဝိရ အင်္ဂီရသာနံ သမယော*။ ။

နိဗ္ဗာန်

သုဖုလ္လိတဂ္ဂါ ဝနဂုမ္ဗနိဿိတာ၊

လတာ အနေကာ သုဝိရာဇမာနာ။

တောသေန္တိ သတ္တေ မဏိမဏ္ဍပါဝ၊

သမယော မဟာဝိရ အင်္ဂီရသာနံ။ ။

ဗူးပွင့်စုံညီ၊ ဖျားညွန့် ချီသည့်

တောမှိ ချုံလျှိုး၊ ငန်းနွယ်မျိုးတို့

ပြုံးပြက် ရောင်လျှပ်၊ ကျောက်မဏ္ဍပ်သို့

ချစ်အပ် ဖွယ်ရာ၊ ရှုခင်း သာသည်။

မဟာဝိရ အင်္ဂီရသာနံ သမယော။ ။

လတာ အနေကာ ဒုမနိဿိတာ ဝ၊

ပိ ယေဟိ သဒ္ဓိံ သဟိတာ ဝဇ္ဇဝ။

ပ လောဘယန္တိ ဟိ သုဂန္ဓဂန္ဓာ၊

သမယော မဟာဝိရ အင်္ဂီရသာနံ။ ။

* မဟာဝိရ၊ ကြီးသောလုံ့လ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ အင်္ဂီရသာနံ၊ ကိုယ်တော်မှ ပြုံးပြုံးပြက်ထွက်သော အရောင်ရှိကုန်သော ဘုရားတို့၏။ သမယော။ ခရီးသွားရာအခါတည်း။

ချစ်သူတကွ၊ မျိုး ချွေး မသို့
တော စ အပါး၊ ခရီးသွားအား
ဖြားဖြား ယောင်းယောင်း၊ နွယ်ပင်ပေါင်းလည်း
ပျံ့လှောင်းကြိုင်စွာ၊ မွှေးကြပါသည်။
မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ သမယော။ ။

မယုရသံသာ ဂိရိမုဒ္ဒနသ္မိံ၊
နုစန္ဒိ နာရိဟိ သမဂိဘူတာ။
ကူဇန္တိ နာနာမဓုရဿရေဟိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။ ။

အိုး ဝေ အိုး ဝေ၊ တောင်ထိပ်ဗွေ၌
ထွေထွေ ထူးထူး၊ တွန်ရင့်ကျူးလျက်
ရှင်မြူး ပါကြ၊ ဥဒေါင်းလှတို့
ဖိုမ ခေါ်ကာ၊ ကကြပါသည်။
မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ သမယော။ ။

ဝါတော မုဒုသိတာလာသာဓုရူပေါ၊
နဘာစ အဗ္ဘာ ဝိဂတာသမန္တာ။
ဒိသာစ သဗ္ဗာဝ ဝိရောစယန္တိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။ ။

သွင်သွင် သုတ်သွင်း၊ လေချိုညင်းလည်း
သင်းသင်း ပျံ့ပျံ့၊ နူး ညံ့ညံ့တည်း။
မိုးယံ့ကောင်းကင်၊ တိမ်မြူစင်၍
ရှစ်ခွင်မျက်နှာ၊ တောက်ပ ပါသည်။
မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ သမယော။ ။

စန္ဒရဂ္ဂမေ သဗ္ဗဇနာ ပဟဠာ၊
သကင်္ဂဏေ စိတြကထာ ဝဒန္တာ။
ပိယေဟိ သဒ္ဓိံ အဘိမောဒယန္တိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။ ။

လဝန်း ပေါ်လျှင်၊ လူပေါင်း ရွှင်လျက်
မြေပြင် တလင်း၊ ချစ်သူချင်း တို့
သတင်း စကား၊ ဆန်း ကြယ်ကြား၍
အားရ ဝမ်းသာ၊ ပျော်ရေး ပြာသည်။
မဟာ ဝီရ အင်္ဂီရသာနံ သမယော။ ။

ဒုရေ စ ဒိသ္မာ ဝရစန္ဒရံသိံ၊
ပုပ္ဖိံသု ပုပ္ဖာနိ မဟိတလသ္မိံ။
သမန္တ တော ဂန္ဓဂုဏတ္ထိကာနံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။ ။

ရန်ကြိုက်သူ၊ ခပ်သိမ်း လူအား
ကြည်ဖြူ ဆက်သ၊ မွေး ဝေငှသို့
ဖိုးလ ရောင်လှုံ၊ အာရုံခံ၍
ပန်းပျံ မာလာ၊ ပွင့်ကြပါသည်။
မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ သမယော။ ။

အလက်တံ ဒေဝပုရံဝ ရမ္မံ၊
ကပိလဇ္ဈေ၊ ဣတိ နာမဓေယျံ။
ကုလနဂရံ ဣဓ သဿိဂိုကံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။ ။

သရေ တောက်ပ၊ ကပိလဟု
နာမ ကျော်ထင်၊ မျိုးရပ်ခွင်လည်း
ကြည်လင် ရှင်လန်း၊ နတ်တို့ကုန်းသို့
အိမ်နန်း ဝေဆာ၊ ဆင်ယင် ပါသည်။
မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ သမယော။ ။

ဆုဇွေဒါဒေနာ မုနိဝရံ အဘိဒဿနာယ၊
အမစ္စပုတ္တော ဒသဓာ အပေသယံ။
ဗလေန သဒ္ဓိမဟတာ မုနိန္ဒ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။ ။

မုနိထွတ်တင်၊ ဘုရားရှင်
မည်တွင် သုဒ္ဓေါ၊ ခမည်း တော်သည်
ဖူး မြော်လိုလှ၊ မြတ်ဆွေ့ ကြောင့်
ဆယ်စာ ကြိမ်ခါ၊ လျှောက်စေ လှာသည်။
မဟာဝီရ အဂီရသာနံ သမယော။ ။

(၃၀၊ ၁၊ ၃၇၅၊ ၁၊ ၂၊ ၃၇။)

ရောမ

ရောမတဲ့ ဆို
ချိုပေါက်သည့် တိုင်း။
မတ်မှုဆို အာဏာ မိုး လို့
စိုးတဲ့ သည်တိုင်း။ ။

(၂၇၊ ၃၊ ၃၇။)

သိုးထိန်းလမ်း

i

တတောင် နှစ်တောင် ဗတောင်တွေ ထပ်ပါလို့
တချပ် နှစ်ချပ် တလျှို နှစ်လျှို
အိုင်အင်းတွေက စို။

စောင်း နေက ညို့
လေချိုက သွန်း။

သိုးထိန်းသည် ပြန်တဲ့လမ်းမှာလ
စခန်း ဘယ်ဆီ ဖွေလို့
အပန်း ဘယ်ဆီ ပြေရပ
တဝေဝေ မျှော်အတွေးတွေနဲ့
ခရီးသည် ညည်းတယ်လို့ မအေး သော်ကြောင့်
ဘေးမဲ့ရာ ကျန်းဆီသို့
တေးဖွဲ့ကာ လှမ်း။ ။

(၂၈၊ ၈၊ ၃၇။)

၅၀

မြတ်ဧရစင်

မုတ်သုန်ကို ကင်း ထောက်လို့
ပိတောက်မှာ သန္ဓေဝင်
ချမ်းမြတ် ဧရစင်။ ။

မုတ်သုန်က ဆင်
ပြည်ခွင်နဲ့ ကျေး။ ။

ပိတောက်က ရှင်
ပြည်ခွင်နဲ့ မွေး။ ။

မြတ်ဧရစင် တပေကြံသွန်းလျှင်
ကျန်းခွင်လုံး အေး။ ။

(၂၈၊ ၁၂၊ ၃၇။)

၅၁
ကဝိဇာနည်

သမင်ခိုး သည့်
လူဆိုးအကျော်၊ ကဝိဇာနည်ကို
ကော်ရော်ရိုကျိုး၊ ငါ ရှိခိုးသည်
မိုးသို့ ငါ့ဉာဏ် ကျယ်စေသော်။ ။

(၁၉၃၇)

၅၂
သပြေညို

သူ့ခေါင်းမှာတဲ့ သပြေညို
ငါ့ခေါင်းမှာတဲ့ သပြေညို။ ။

တို့ပြေမှာ တို့မေ ကမ်းပါတဲ့
သပြေညို ရွှေဘိုပန်းဟာက
လန်းလျက်ပါကို။ ။

ဘာ မလျော့လေနဲ့
လာတော့မကဲ့ ရွှေပဟိုရ်
လေချိုက အသွေး။ ။

လင်းကြက် အဆော်
ကွင်းထက်မှာ တူပျော်ပျော်နဲ့
စည်တော်ကို ရည်မျှော်မှန်းကာပ
ရောင်နီမှာ အောင်စည်ရှမ်းရအောင်
သပြေညို ရွှေဘိုပန်းရယ်နဲ့
လှမ်းကြွေဖို့လေး။ ။

(၄၊ ၁၊ ၃၈။)

အောက္ခဝနိ တက္ကသိုလ်

၁။ တက္ကသိုလ်

ကုန်း မိုမို မြိုင်တန်းက
ပြစ်ဝမ်းကို ကာရံ
နတ်နှင့်သို့လေး။

တန်ဆောင်း အလှိုလှိုနဲ့
ကျောင်းရိပ် သူခိုလို့
တက္ကသိုလ် ကမ္ဘာဇာတ်ကို
သုံးသပ်တယ် လေး။ ။

၂။ မြက်ပန်း

ပန်းဖြူဝါ မြက်ခင်းက
နေမင်းကို ဂုဏ်ပြိုင်တယ်
နိုင်ပါစေ လေး။

ရွက်သစ်တွေ ပြာစည်တဲ့
သစ်ရိပ်ညီ မြေအောင်းမှာ
ကျင်းတဲ့ စစ်ရေး။ ။

၃။ လှေပဲ့

နေ့ရာသီ လှေပဲ့တဲ့
နှံကြစို့ အတူတူ
ပြောက်ယူခဲ့လေး။

တို့လောင်း အောင်လံနဲ့
တို့ကျောင်း နိုင်ပြန်က
ပဲထင်သံ ညံ့လို့ဟီးအောင်
မီး ဖောက်မယ်လေး။ ။

၄။ မြစ်ဝေညို

သစ် ခိပ်မှာ ငါအိပ်လို့
မြစ် ဆိပ်က ငါမျှော်
ပျော်တယ်ကဲ့လေး။

လှေ လောင်း စုန် ဆန်နဲ့
သစ် ခိပ်ပြန် ဝေယက်ပန်းမှာ
ဆန်း တင့်တယ်လေး။ ။

၅။ ဆည်းဆာချိန်

ချိန်ဆည်းဆာ ရီလဲ့တော့
တေး တဲ့တဲ့ ငှက်သံဝယ်
သိုက်ယံက လေး။

မြေဝိုင်း သာယာနဲ့
မြက် ခင်း ညီညာနဲ့
သစ်ရိပ်မှာ ဇာတ်စုံခင်းတယ်
မင်း မင်း ပျော်ရေး။ ။

(၂၆၊ ၆၊ ၃၀၊)

အိမ်မြန်မာပြည်အဖို့

ဝါကျွတ်ကန်တော့ပန်း

မလာဖြစ် နိုင်ဘု
ဝါခေတ် တခါ ကန်တော့
မီး ရောင်စုံ ကျွတ်သိတင်း ကိုလ
ရင်တွင်း က ပူဆာဆာ။ ။

သုတကာ ကန်တော့ပဲ့ တေ့နှင့်
ညီအစ်ကို မောင် နှမ် တဲ့ ပါလို့
ရွာထဲမှာ လူ ရောင် ပြချိန်မို့
နေညိုမှာ မေအို တရှာလိမ့်
စာဆို လာလို့လှ သော်လည်း
မှန်း ဆရုံသာ။ ။

နတ်ညီနောင် စား ဖိုကြားဆီက
မှန်း စာဆို ဘယ်ကို သွားတယ်လို့
လှေကား ကို သူတို့ မေးပြန်တော့
ဆိုတေး သံ မကြားတာဖြင့်
တဝါနှစ်ဝါသို့ လျှား ပေါ့လို့
လှေကားက အဖြေလာ
စာဆို မောင့် ငယ်ပေါင်း။ ။

ဂျပန်နိဂါးကန်ရိုး၌

တောင်ခိုးနှင့် တိမ်၊ ဖောယှက်လိမ်လျက်
တိမ်နှင့် တောင်ခိုး၊ တောင်ကို မိုး၍
မိုးကို မမြင်၊ ကန် ခေပြင်တောင်
ငွေသွင် တိမ်ခိပ် ကူးသတည်း။ ။

(၁၂၊ ၄၊ ၃၉။)

ငါ့တာဝန်

သူတည်း တယောက်၊ ကောင်းပို့ ထောက်အောင်၊
မစောင့်ရှောက်ပို့ရန်၊ ငါ့တာဝန်တည်း။

ရွှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြွငှန်းလည်းခံ
မတ်ပေါင်း ခုံလျက်၊ ပျော်စံရိပ်ငြိမ်
စည်းစိမ် မကွာ၊ ငါ့ချမ်းသာလည်း
သမုဒ္ဒရာ၊ ရေမျက်နှာထက်
ခဏတက်သည်၊ ရေပွက်ပမာ
တသက်လျာတည်း။

ကြင်နာ သနား၊ သူ့အား မသတ်
ငါလျှင် လွှတ်အံ့
မလွတ် ကြမ္မာ၊ ရှေးက ပါလည်း
သက်သာစေကြောင်း၊ ငါ့ဆုတောင်းအံ့၊
အပေါင်းများ စွာ၊ သတ္တဝါတည်း။

ရှိခိုး ကော်ရော်၊ ပူဇော်အကျွန်
ပန်လိုက်တံ့အံ့
ခိုက်ကြုံ ကံဆက်၊ သံသာစက်ခိုက်
ကြိုက်လတ် စဉ်တွင်၊ ကြင်ချစ်ခင်၍

အသင်နှင့် ငါ၊ သူတို့ ပါလျှင်
ကျင့်ရာ တရား၊ ဝတ် မြောက်မြား ကို
တပါး မကျန်၊ ကျင့်သုံး ကြံဆံ့
နက်ဖြန် မဝေး၊ ချိန်ကလေးတွင်
သွေးလိမ့် အနိစ္စာ၊ တို့ခန္ဓာတည်း။ ။

(ဆန္ဒသုရိယကို လိုက်သည်။)

(၁၉၄၁၊ ၁၀၀၀၀၀၀၀၀၀၊ ၁၀၀)

နောက်ပိုင်း

ပျိုလှေအိမ်၊ စုံစမ်းလို့
အုတ်လမ်း၊ ခပ်သာသာ
ညနေတိုင်း လာ။

တညခါ
လသာမှာ ကြွကြိုက်။

ပျိုလှေအိမ် သည်ဟာလားတဲ့
စကား ဖြစ်ရုံ ပြောရှာရ
မောတုန်လို့ ဟိုက်။ ။

(၁၉၄၁၊ မတ်၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်း)

မိခင်နှင့် ရင်သွေး

ကြက်ဦးသံနှင့်၊ ပန်းနှယ် ပွင့်သား
 မိခင် သက်လျာ၊ နိုးသံ သာသည့်
 ကမ္ဘာလောက အေးမြမြ။ ။

အိပ်တန်း လှံသော်
 ပန်းငုံနှယ် မူး၊ မေ့သက်ဗူးကား
 သိကျူးသံ ဆိတ် လရောင်ရိပ်။ ။

ကျောက်၍ ကန်၍၊ ဦးဖြင့် ဝှေ့လျက်
 မွေးမေ့ သည်းချာ၊ နိုးပြန်ပါသော်
 လိုရာ စမ်းသပ်၊ ပါးနှင့် အပ်၍
 ပွင့်ချပ် ဖြူဖွေး၊ ပန်းနှယ် ကွေးသည်
 ဖိုက်ထွေး ရင်ကြား မိခင် ထား။ ။

(၃၀၊ ၆၊ ၄၀၊)

တတိယပိုင်း

၁၉၄၆ ဖ ၁၉၇၂ ဆီ

၁
လွတ်ရက်ချော့

မဲမောင် စိုခွတ်
ဝါမှ ကျတ်၍
လွတ်ခဲ့ သည်ခါ
လွန်သာယာသည်
အာကာ လင်း ပွင့်ပြီတကား။

ငါတမူကား
မိုက်မှောင်ကြားဝယ်
သွားလည်း မသာ
နေ မသာနှင့်
ဘယ်ခါလွတ်ရပါအံ့နည်း။ ။

(၁၉၄၆ ခန့်၊ ဇာပဒေသာ၊ အပတ် ၄)

၂
ဇာနည်ထုံး

လွတ်လပ်တော့ မည်၊ မြန်မာပြည်တည်
ဇာနည်တို့ ထုံး၊ ပိုက်ယူကျုံး၍
လက်ရုံး ကျန်းခက် လှစေမင်း။ ။

လွတ်လပ်သောခါ၊ အိုမြန်မာတို့
ချူချာ နုန့်နဲ့၊ တအား နွဲ့ကို
ညာဇံ ထောက်တေး၊ သားငယ် ထွေးသို့
ပြုရေး ညံ့သက် ကြစေမင်း။ ။

(၁၉၄၇၊ ဒီဇင်ဘာ၊ မြဝတီလွှာမဂ္ဂဇင်း)

၃
သာဓုသံ

ဒေါင်းပျို ထိုးဆွပ်၊ ဘယ်ညာဉ်ငွေ
လွတ်လပ် ရလေ၊ တို့ တတွေသည်၊
အိုးဝေ ကျေးဇူး ပါတကား။ ■

အိုးဝေ ကျေးဇူး၊ မထိပ်မြူးပဲ
ခါဦး ကောဇာ၊ ဤအခါတွင်
သာဓု ခေါ်ကြ ပါကုန်လော့။ ■

သာဓု သံလွင်၊ သောတ ဆင်၍
အသင် ဒေါင်းငယ်၊ မြန်မိမယ်ကို
သက်နှယ် စောင့်ရှောက် နိုင်စေသောင့်။ ■

(၁၉၄၇၊ အိုးဝေပစ္စည်း)

ဤလယ်ကွင်း

ရှမ်းပြည် ရှမ်းရွာ၊ တောင်ညိုပြာတို့
မြူလွှာ ချုံလွှမ်း၊ နေခြည်ပန်းနှင့်
တင့်ဆန်း ပါပေ သည်တကား။ ။

ရခိုင် ထားဝယ်၊ မြစ် ပင်လယ်လည်း
သွယ်သွယ် လှိုင်းလုံး၊ ယက်သံဖုံးလျက်
ရွှင်ပြုံး ပါပေ သည်တကား။ ။

ဆောင်းလသဘင်၊ နှင်း ရွှင်ရွှင်၌
ရွှေစင်ဝါဝင်း၊ ဤလယ်ကွင်းမှ
ပျံ့သင်း ကြူမွှေး၊ ကောက်ရိတ် တေးနှင့်
ကြည်အေး သာချို၊ ချစ်ဖွယ်ပိုသည်
စာဆို ငယ်ပေါင်း ပေတကား။ ။

(၁၉၄၇ ခန့်၊ စာပေအသင်း၊ အမှတ် ၆)

၅
အကြိုတော်

ဥဩပမာ၊ သင်္ကြန်ခါ၌
ကြည်သာ ချိုအေး၊ မေတ္တာ တေးဖြင့်
ရှေ့ပြေး နှစ်ဦး၊ ပုရစ်ပူးကို
ရင့်ကျူး ခေါ်၏၊ ကြပါလှည့်။ ။

ပိတောက် ပမာ၊ သင်္ကြန် ခါ၌
ကြေညာ မွှေးပျံ့၊ မေတ္တာနံ့ဖြင့်
ပွင့်အံ့ ငုံ့ပန်း၊ ချိန်နှစ် ဆန်းကို
ဆွတ်ဖျန်း ခေါ်၏၊ ကြပါလှည့်။ ။

ရေအေး ပမာ၊ သင်္ကြန်ခါ၌
ရေနှယ်ဖြိုး၊ မေတ္တာ မိုးဖြင့်
ပွားတိုး ပျံ့ကွန့်၊ နှစ်သစ် ညွန့်ကို
လောင်းသွန် ခေါ်၏၊ ကြပါလှည့်။ ။

(၁၉၄၇ ခန့်၊ စာပေသော၊ အမှတ် ၇)

နှစ်ဦး

ငုထ်ငုရွှေ၊ ပင်ထက် ဝေလျက်
စုံခြေ မြိုင်ဦး၊ မင်းလွင် ပြူးသည်
တန်ခူး ဝေဟက်ပြန် ခဲ့ပြီတကား။ ။

ပန်းဝတ် ပန်းလွှာ၊ ခြေဆုတ် ကာလျှင်
မြေမှာ ပြန်ဖြူး၊ ဝန်းဝိုက် ပြူးသည်
လေရူး နှောက်ပြန် ခဲ့ပြီတကား။ ■

လေပွေနှင့် ပန်း၊ ဆင်ယင် မြန်းလျက်
ရွှင်ကျန်း စေသော၊ တေးသံ နှော့၍
ဥသြ ငှက်ညို၊ လွမ်းဖွက် ဆိုသား
ရွယ်ပျိုတန်ခူး၊ ပုရစ် ပူးသည်
နှစ်ဦး ပေ'က်ပြန် ခဲ့ပြီတကား။ ။

(၁၉၄၇ ခု၊ စာပေစာသား၊ အမှတ် ၈)

သန်းခေါင်၏ အရသာ

နားပါး အုမ္မ၊ လူသံ တိတ်ဆိတ်
သန်းခေါင်ရိပ်သည်
စိတ်ဝိတက်ကို ပွားစေ၏။

မောက်တုံလှန်တုံ၊ လိမ့်ပြန် တုံနှင့်
အာရုံ ထွေပြား၊ စိတ် ကစားသည်
များလျား ပေ့လီ ရှုပ်သတည်း။

လောဘထူပြော၊ စွယ်ငေါငေါနှင့်
ဒေါသ ခက်ကျိတ်၊ မောဟပိတ်သည့်
ဤစိတ် ဤကိုယ်၊ နုပျိုပျိုကို
ငါ ဆိုဆုံးမ နှိမ်သတည်း။

သူက တပြန်၊ ငါ တပြန်နှင့်
မောက်လှန် ဦးစိုက်၊ လုံးသတ် ခိုက်တွင်
တိမ်တိုက် လျှပ်ရောင်၊ ဝင်းလက် ပြောင်က
ဤမှောင် လောက၊ ဆိတ်ငြိမ်ညတွင်
ငါ့စိတ် ငါ့ကိုယ် မြူး သတည်း။ ။

(၁၉၄၈၊ အောက်တိုဘာလ၊ မန်း တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း)

အိုးဝေဆုတောင်း

ဥဒေတယံ၊ ဂါထာသံဖြင့်
 နေလျှံရွှေပြေး၊ ရောင်နီအေးတွင်
 ဖြူဖွေးကြယ်ပွင့်၊ တံခွန်လွင်၍
 ဒေါင်းမင်း ညွတ်မှ လွတ်ပြီတည်း။

အိုးဝေ အိုးဝေ၊ တွန်သံ ဝေ၍
 မျှဝေခွဲခြမ်း၊ ကမ္ဘာလွမ်းအောင်
 အေးချမ်း သိဆို နိုင်စေသော်။

ဤ လောကကို၊ သာနုပျိုအောင်
 စိမ်းစို ညိုမြ၊ မြီးဆံလှဖြင့်
 က၍ ပျော်ဖြေ နိုင်စေသော်။

ကိုယ့်နယ် ပိုင်နက်၊ ကိုယ့်စားကျက်လည်း
 သူ့လက်အတွင်း၊ မကျဆင်းပဲ
 ရဲတင်းကြံ့ခိုင်၊ စောင့်ရှောက် နိုင်အောင်
 စိုးပိုင် အုပ်ချုပ် နိုင်စေသော်။

(၁၉၄၈၊ ဇူလိုင်လ၊ အိုးဝေဆုတောင်းစာ၊ ၂၊ ၇၀)

၉
ကုတို့ရှင်

ဖခင်ခိုင်း၍
မုန်တိုင်း ဦးဝယ်၊ လှေလူး လှော်ကာ
ဆန်တည့်ပါသည်
လေညာ ကုတို့ ဆိပ်ကမ်းသို့။ ။

လေဆန် မိုးထန်
လှေဦး လန်သော်၊ ကျောက်ကန် ကြီးပြီး
ပဲနိုင်စီးသည်
ပဲကြီး တွန့်သို့ ကျွန်လက်တို့။ ။

မီးထွန်းချိန်လောက်
အိမ် ပြန်ထောက်သော်၊ နောက်ပေး ချောင်တွင်း
မိခင် ကျင်းသည်၊ ထမင်းပြုပြု
ဟင်း ပူပူကို၊ ပိုက်စူ နံကား
အကျွန် စားက
မိဖွား နှစ်မြို့ မျက်ရည်စို့။ ။

(၁၉၄၀၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌လည် မဂ္ဂဇင်း)

ပြုံးမငုတ်တို့

ဖုထစ် ရွာတို့၊ ငုတ် ငှင်းတသို့
ပြုံးမ ငုတ်တို့၊ သက်ကျား အိုသည်
ကုန်းမိုထက်တွင် တပင်တည်း။

ခွဆုံ အကျေး၊ သစ်ခေါင်း ဆေးလည်း
အဖေး ဝဘက်လာ၊ အိုင်း အမာသို့
ကျယ်စွာ ဟက်ပက် ခြာအိမ်ပျက်။

ကုန်းမို ကမ်းပါး၊ မြေပတ်ကြားတွင်
စစ်သား ခမောက်၊ ပိန် ခြောက်ခြောက်လည်း
စစ်ရောက် စခန်း လက်ပြည့်နိုး။

ထိုပင် ငုတ်တို့၊ ပြုံးမ အိုသည်
စစ်ကိုလည်း ကြုံ၊ ခြာအိုလည်းဖြစ်
ဂေးထစ်လည်း ခံ၊ နေသံလည်း တိုက်
လေပြင်း ခိုက်လျက်၊ မငိုက် ဦးခေါင်း
နှေးသစ်လောင်းသော်
ရွက်ဟောင်း ညွှာကြော၊ ရွက်သစ်ဝေဋ္ဌ
လောပြည် ထဲတွင်၊ ငယ်ရုပ် ဆင်သည်
အသင် ယောက်ျားကောင်း တကား။ ။

(၁၁: ၁၊ ၄၉။)

လေးဆယ်ပြည့်ဆုံတောင်း၊

ထောင်နီလည်း ကျန်း၊ လင်းချိန်ယွန်း၍
 နေဝန်းလည်း တက်၊ ထန်းဖျားထက်မှ
 မှန်းဖက်သို့ ချင်း၊ ဤခါ တွင်း၌
 ကေ့ကွင်း ရမှု၊ အကြောင်းပြုသည့်
 ရတု ကဗျာ၊ အလွမ်းစာမှ
 ငါလျှင် ကင်းခဲ့ ရလေပြီ။ ။

မှန်းလတ် စည့်စည့်၊ ထွန်းထောင် ပြည့်လျက်
 မှန်းတည့် ခေါင်ခေါင်၊ မှန်းယိမ်း အောင်လျှင်
 အောင်ရာ အောင်ကြောင်း၊ အောင်ပွဲကောင်းနှင့်
 အောင်မောင်း သံသာ၊ ခြင်း စာပြင့်
 ငါလျှင် အောင်ရ ပါလိ၏။ ။

ဒာနောက်သို့ တိမ်း၊ နေခြည်ငြိမ်း၍
 ပွဲသိမ်း ချိန်တော်၊ နိုးခါသော်၌
 မှန်းမျှော် မှာကမ်း၊ ပြာရီလမ်းတွင်
 မလွမ်း မပူ၊ အေးလူလူနှင့်

·သန့်ဖြူ ကြည်စင်၊ ယာဉ်လှည့်ကို
·ပဲ့စင် ကြပ်မှုး၊ မှာ ရပ် ကူးပို့
သိကျူးကြပါ၊ ပျို လင်္ကာဖြင့်
·ငါလျှင် ကူးရ ပါလိုသော်။ ။

(၁၅၊ ၇၊ ၄၉။)

သူ့မျှော်ခင်၊

ဟိုစမ်း သည်ထောက်၊ ကြွတ်လမ်းလျှောက်၍၊
ရေနေောက် မှော်ကြား၊ မျှော့လျားလျားသည်
သည်းယားစဖွယ် မိုးကာလ။ ။

ပက်ကျ တိုင်တက်၊ တိလမ်းထွက်၍
တန်စက်ကြောင်းတွင်၊ ဖားဘုံအင်သည်
ငြီးချင်စဖွယ် မိုးကာလ။ ။

ဖွဲ့ဆုပ် ကိုင်လျက်၊ ကြဲ၍ ပက်သို့
ညဖက် နေညို၊ ခြင်တပ် ပြိုသည်
ငိုချင်စဖွယ် မိုးကာလ။ ။

အိမ်ပြန် ယောက်ျား၊ လယ် သမားကား
ဖေ့သား ညီနောင်၊ ထွန်ကို ဆောင်ခိုက်
နေရောင် ထဲတွင်၊ ရွှေကိုမြင်သည်
လှေ့စင်ပေတို့ တဖွဲ့ပွဲ။ ။

(၂၃၊ ၇၊ ၄၉၊)

အာကသတ္တိ

ခပန်း ခေါင်းတင်၊ ကြမ်းပြင် ကြောဆင်း
 အတင်း ကတုတ်၊ နှုတ်မှ လွတ်၍
 ခါးဝတ် လျှောပြေ၊ ဗလပေ့နှင့်
 ဖားဝေ ဦးထိ၊ သန်းရှာခံသည်
 မျက်ခွံ ပေတီ ပေမှေးနှင့်။ ။

ထိုသူမလျှင်

ခဏအတွင်း၊ အိမ်နီးချင်းနှင့်
 အခြင်းများကာ၊ ဒေါမာန်ပါနှင့်
 လွဲရာမှ ထ၊ ထမီ မ၍
 အာက ကြောက်ဖွယ်၊ နှုတ်ကြွယ်ကြွယ်နှင့်
 လှယ်ကာ သစ်သစ်၊ ဆဲဆို ဟစ်သည်
 ခုနစ် အိမ်ကြား ရှစ် အိမ်ကြား။ ။

(၉၊ ၁၊ ၅၀၊)

အာဇာနည် အလေးပြု

ငါတို့အတွက်၊ ကိုယ့်အသက်ကို
 မကွက်မညွှာ၊ စွန့်ကြဲရှာသည်
 ဇာနည်နွယ်ဘွား၊ သူတို့အားလျှင်
 ညွတ်တွားသမျှ၊ အလေးပြု၍
 သာဓုနုမော်၊ ကောင်းချီးခေငါသည်
 ခြောက်ဖော် နတ်က ကြားစေသော်။ ■

(၄၊ ၁၊ ၅၃။)

ဒေါင်းပိခင်၏ စကားသုံးစွန်း

နားဆို နှုတ်ပိတ်၊ မျက်စိ မှိတ်သည်
အဟိတ် မပြား၊ ယုတ် တရားကို၊
မေ့သား မျက်ပျံ၊ တိုက်ဖျက် နှံ့၍
ဒေါင်းလံ လွင့်နိုင်ပါစေသောဝံ။

ကြီးနိုင် ငယ်ညဉ်း၊ ကိုယ်စိတ် ကျဉ်းအောင်
ငြိုးဖျဉ်း မုန်းထား၊ ယုတ်တရားကို
မေ့သား သက်နံ့၊ တိုက်ဖျက် နှံ့၍
ဒေါင်းသံ ရင့်နိုင် ပါစေသောဝံ။

မျက်နှာ ရွေးချက်၊ ကြီးနှင့် ငယ်ဟု
လူဝယ် ခွဲခြား၊ ယုတ်တရားကို
မေ့သား ညက်စံ၊ တိုက်ဖျက် နှံ့၍
ဒေါင်းပျံ ဝင့်နိုင် ပါစေသောဝံ။ ။

(၁၉၅၆-၅၇၊ ဆိုးဝေပဂ္ဂစင်း)

သိတင်းကျွတ်

တလှန့်လှန့်နှင့်

မီးညှန့် ရောင်ရှင်၊ ယမ်းပွဲဆင်သည်
ကောင်းကင် ကြယ်ပွင့် နှယ်တကား။

တလှုပ်လှုပ်နှင့်

လူအုပ် ဇရာ၊ မီးကြည့်လာသည်
မြစ်မှာ ဗေဒါ နှယ်တကား။

ကြမ်းပွင့် ကြားတွင်၊ ဗေဒါ ပင်တို့
ထွက်ဝင် တိုးဝှံ့၊ တရွေ့ရွေ့နှင့်
ကျေ့တုံ့ ကောက်သည်၊ သွားလေသည်ကား
ချာလည် လောက နှယ်တကား။ ။

(၁၉၅၇၊ ဆောက်တိုဘာ၊ ခလေးဂျာနယ်)

ဝေ၊ကဗျော်

ပြင်းမ ကြေည့်

ဖြာဝေ မိန်ပန်း၊ သူတို့လမ်းက
မျှော်မှန်း မိပါ၊ ကျောင်းပုံသတည်း။ ■

တိမ်ညိုပိုင်း၍

မုန်တိုင်း ဆင်ကာ၊ မိန်ပန်းလွှာတို့
လေမှာ ပျံဝဲ၊ ဘယ်ညာကြဲက
စိတ်ထဲ မြင်ယောင်၊ ကျောင်းပုံပုံ ဆောင်တည်း။ ■

မြင်ယောင် မျှော်မှန်း၊ ဝေးစခင်းက

လုပ်ငန်း ဝန်တာ၊ ပြီးဘေးဘဝယ်
ဆည်းဆာရိုလှဲ၊ ငါ့ပြန်ခဲ့၍
ကိုင်းခွဲ မိန်ပန်း၊ ပြင်းမမှန်းတွင်
စခန်းသွေကာ၊ စက်သွင်ပါလည်
ရိပ်သာကျောင်းဝင်းဆီမှာတည်း။ ■

(၁၉၅၇-၅၈၊ ဆိုးဝေပဂ္ဂစင်း)

ဒီချောင်း၊ သံဝေ

လတာ ကမ်းဆိပ်၊ လမုဂိုပ်၌
ချွေးသိပ် ထိုင်နေ၊ ငါ့ရှုလေသည်
မြစ်ရေမှာလိုက် ဗေဒါစိုက်။ ။

မြစ်ကြောင်း ရေပီး၊ ခွန်အားကြီးနှင့်
ခရီး အညာ၊ ဆန်သောဝါလျှင်
ဗေဒါဟန်ကျင်း၊ မြစ်လုံးချင်းမျှ
စစ်ခင်းသည်ယောင်၊ မူရာဆောင်သည်
ယဉ်ဘောင်ထက်တိုင် တကြွားကြွား။ ။

တာဝန်ပြီး၍
မြစ်ကြီး အကြာ၊ စုန်ဆင်း လေသော်
ဗေဒါ ဟန်ပြ၊ ရေထက်ကလျှင်
မြစ်မ ကျေးဇူး၊ သူ ထိမ် မြူးသည်
ရေဦး ရေထ အခါတကား။ ။

ရေဆုတ် သက်သက်၊ ရေသေရက်ကြောင့်
ရေတက် ရေကျ၊ အားပါးလျသော်

မြစ်မ ထောင့်ကွေး၊ မြစ်ကမ်းဘေး၌
ခွေးပုပ် လူပုပ်၊ မစင်ပုပ်နှင့်
မလှုပ် ရှက်သာ၊ ဝပ်ကြို့ ကာလျှင်
ဗေဒါဂုဏ်ညှိုး၊ ချုံတောတိုးသည်
တန်ခိုး ပျောက်ကို လွမ်းလျက်တည်း။ ။

(၁၅၊ ၇၊ ၅၉)

ပုဂံမြို့ ဆရပါ တံခါးသို့

မြားနှင့် ကွားနှင့်၊ ခွံခား ဝင်၍
 မီးမင့် ဦးဆောင်း၊ ရန်အပေါင်းကို
 နှင်မောင်း ထုကာ၊ သင်တံခါးတည်း။

ကျွမ်းနှင့် သိုင်းနှင့်၊ ငွေထီး ပွင့်၍
 မင်းမင့် သခင်၊ အောင်ပွဲ ရွတ်လျက်
 ပြည်ဝင်ထုကာ၊ သင်တံခါးတည်း။

ဆွမ်းနှင့် ကွမ်းနှင့်၊ ဆီခီးဆင့်၍
 မင်းမင့် ခေါင်ထွက်၊ ငည်းခုံဖြတ်သို့
 ထွက်လာထုကာ၊ သင်တံခါးတည်း။

ထီးသဉ်း နမ်းသဉ်း
 မြို့သဉ်း သဉ်း၊ သဉ်း သုံးဝနှင့်
 ကြံရသဉ်းဖြင့်၊ သင့် ကိုယ်ပင်လျက်
 မသင် ရက်ဉ်း၊ အထွတ်ကျိုး၍
 မသိုးမနယ်၊ မျက်နှာဝယ်လည်း
 မသွယ်လှေ့၍၊ ပြင်ခြင်းထုကို

ရဲစွာ ဆိုင်လျက်၊ တည်ငြိမ် သက်သော်
တက်သည်မိုးမျှ၊ ငါ့မာနလည်း
လျောကျ မြေဆီ၊ လက်အုပ်ချီသည်
ခန္တီဝင်စား၊ ရှင်တံခါးတည့်။ ။

(၂၇၊ ၆၊ ၆၀။)

အပြုံးနှင့်အင်္ဂါ

ရွှေရည်ဝင်းမှည့်၊ ကွင်းလုံးပြည့်လျက်
 မျှော်ကြည့်လေရာ၊ လေပြည်သာတွင်
 သွယ်ပြာ မဆုံး၊ လှိုင်းအိဖုံးသည်
 အပြုံးခရစ်ဖွယ် ပါတကား။

ချစ်ဖွယ် အပြုံး၊ လှိုင်းအိဖုံးသော်
 တောသုံးထောင်မှ၊ ကျေးညိုမြတို့
 ဖိုမ မောင်မယ်၊ ခွန်းတုံလှယ်လျက်
 နေဝယ်တောက်ညှိ၊ ရွှေရည်သီးကို
 ဖျက်ဆီး သူတို့ နှောင့်သတည်း။

လျှပ်စီး လောင်တောက်၊ နှုမ္မာပေါက်၍
 ခြိမ်းခြောက် မုန်တိုင်း၊ ဒုံးပျံစိုင်းသော်
 ရေလှိုင်း မောက်မို၊ မိုးလုံးညိုသည်
 အင်္ဂါ ကြောက်ဖွယ် ပါတကား။

ကြောက်ဖွယ် အင်္ဂါ၊ မိုးလုံးညိုလည်း
 တကိုယ် မတ်တတ်၊ ဗျိုင်းပြုဆွတ်ကား
 ကင်း ဝတ်တာကျ၊ ရဲသူရသို့
 လွန်စွာ ကျယ်ခြင်း၊ ဤလယ်ကွင်းကို
 ရဲကင်းသူလျှင် စောင့်သတည်း။ ။

(၁၀၊ ၇၊ ၆၀)

မေတ္တာသုတ်

ဒေါသဖြစ်၍
 ပူခြစ် လောင်တောက်၊ ငါစိတ် ဖောက်သည့်
 မြွေဟောက် ပါးပျဉ်း နှယ်တကား။ ။

စာပေ နှိုးနှော၊ စကားပြောက
 ဒေါသ ပြေခဲဘူး၏ သျှင့်။ ။

စာပေ ကြည့်လျက်၊ ကြံလေ့ ကျက်က
 အမုက် ပြေခဲဘူး၏ သျှင့်။ ။

ဤတခါမူ
 ပူသည် ဒေါသ၊ ထသည် အမုက်
 ထွက်သည် စိတ်ကျန်း၊ မနိုင်စွမ်း၍
 အေးချမ်း မေတ္တာ၊ သုတ်ကို နာသော်
 ပမာ တောက်ညှိုး၊ တောင်ထက် မီးကို
 မိုးကြီး ငြိမ်းသို့ ငြိမ်းသည်တည်း။ ။

(၁၁၊ ၈၊ ၆၀။)

မိဖသက်လျာ

ပြေစ ပုရစ်၊ ရွက်နုသစ်သို့
ကြင်ချစ် စဖွယ်၊ သမီးငယ်သည်
သူ့မယ် ရင်ခွင် ထက်မှာတည်း။

ပြုံးရယ် ရှင်လန်း၊ ပွင့်စပန်းသို့
နှုတ်ခွန်း ချိုချို၊ သူ့ဆက် လိုသည်
ရွှင်စိုကြည်လင် မျက်နှာတည်း။ ။

ကုက္က အဲ့အဲ့၊ တနွဲ့နွဲ့နှင့်
အိုဘဲ အလှ၊ ရှုမဝကား
မိဖ ဆွေကြင် သက်လျာတည်း။ ။

(၁၉၆၀၊ စက်တင်ဘာ၊ ငွေတာရီ)

ညောင်သစ်တော်

နေရောင်ခြည်ထိုး၊ လုပ်နေ၊ ဖျိုးခိုက်
 မိုးတိုးမတ်တတ်၊ သူလာရပ်၍
 စပ်မိ ဝပ်ရာ၊ ပြောပြီးခါလျှင်
 လာရာ ဝင်းဝ၊ နေခြည်လှည့်
 နှုတ်မျှမဆက်၊ သူ့ခွာထွက်ခဲ့။

အလုပ်ပါးမှ၊ သတိရလျက်
 ရွာမ ရှေ့ နောက်၊ ရွာတောင် မြောက်ကို
 အိမ်ပေါက် အစေ့၊ ထွက်ဝင်၍လျှင်
 တွေ့လို တွေ့ငြား၊ ငါရွာသွားသည်
 ကြိုကြား မကြွင်း၊ ထောက်ကုန်လျှင်ခဲ့။

ထန်းဖျား သာသာ၊ ဈေးစည်ခါဖို့
 တွေ့ပါလိမ့်နိုး၊ မျှော်ခေါ်ကိုးလျက်
 တိုးကာ ဝှေ့ကာ၊ လှည့်လည်ရှာလည်း
 ဈေးသာကွဲ၍၊ ရွာမတွေ့ခဲ့။

လှည်းဆိပ် လှေဆိပ်၊ ပြင်ညောင်ရိပ်နှင့်
ရွာထိပ် နတ်စင်၊ ရေအိုးစင်က
ရွာဝင် တံခါး၊ မုန့်ဖိုများလည်း
တပါး ပလပ်၊ ခြေရာထပ်ခဲ့။

မြင်ယောင်လျက်သာ၊ သူ့မုက်နှာတည်း
ကြားပါလျက်ပင်၊ သူ့သံလွှတ်တည်း
သို့လျှင် တစေ၊ ငါရှာဖွေလည်း
အမေ့အစ၊ မတွေ့ရပဲ
ချမ်းမြ နေခြည်၊ နောက်သို့လည်းခဲ့။

မိုးသောက်ထလျှင်၊ လုပ်ငန်းခွင်၌
ငါလျှင် စူးစိုက်၊ လုပ်ဆောင်ခိုက်ကို
စိုက်ခိုက်ဝင်ကာ၊ ဖျောက်ပြန်လာ၍
ထွေရာလေးပါး၊ သူ့ပြောကြားလျက်
ထွက်သွားပြန်သည်၊ ဝင်းနေခြည်သို့။

သူ၏ သဘော၊ သူ့အကြောကို
သိသောခုခါ၊ အိမ်ဦးမှာ၌
ကွမ်းယာ အသင့်၊ ဖျာ အသင့်နှင့်
စောင့်လင့် ကြိုတင်၊ ငါပြင်ဆင်သည်

သူ၏စေား

မီးစာလည်း ကုန်၊ ဆီလည်း ကုန်လည်း
 မကုန် နိုင်သေး၊ သူ၏ စေားကား
 အတွေး ကျယ်ဝန်း၊ အပျင်တန်းလျက်
 နိဒါန်း မျှသာ ခင်းသတည်း။ ။

သို့ကြောင့်ပြင်ဖက်၊ လရောင်ထွက်၍
 ဆက်လက် ကုံးစိ၊ သူလျှင် သိသော်
 ရောင်နီ ပေါ်မှ၊ နိဂုံး ချလျက်
 အစ သတ်နိုင် လျှင်သတည်း။ ။

လရောင်တွင် မွေး၊ သူ၏ စေားကား
 အေးသည့် လနယ်၊ မေတ္တာကြွယ်၍
 ကျယ်သည် မိုးခန့်၊ စိတ်ထားပြန့်လျက်
 လှဝှံ့ခိုရာ၊ ချမ်းရိပ်သာဖြင့်
 ညိုပြာ ကြည်လဲ့ ဝင်းသတည်း။ ။

(၁၉၆၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၆၀၈)

ဆင်းယားကန်သို့ အိုကုတို

(၁၅၇)

အင်းလေးကန်

တောင်ပတ်ဝန်း၍
မျှော်မှန်း လေရာ၊ စိမ်းလဲပြာသည်
နန္ဒာကန်လော၊ ငါတွေ့တော့ခဲ့။ ။

သစ္စာ မချွတ်၊ မေတ္တာ ဆုတ်၍
ညီညွတ် မျှတ၊ ဆက်ဆံကြသည်
ဓမ္မ ပါလော၊ ငါတွေ့တော့ခဲ့။ ။

ထိုအင်း ထိုကန်၊ ထိုရပ်ဌာန်တွင်
ကြည်မွန် တရား၊ ကျင့်ပွား များလျက်
ရှည်လျား သံသာ၊ တို့ကြောင်းရှာမှု
သင့်ရာ သလေး၊ ငါတွေ့တော့ခဲ့။ ။

သို့တွေ့တော့လည်း
သံယောဇဉ်တပ်၊ ငါ့မွှေးရပ်သို့
ချဉ်းကပ်ရန်သာ၊ ရှောင်ခဲ့ ခွာသည်
ဘယ်ခါဆန္ဒ ပြည့်ပါအံ့။ ။

(ခဇ္ဇာ၊ ဝေဖော်ဝါရီ၊ ငွေတာရီ)

ဇျော်စရာ

တမဲမဲလျှင်
ဝေပဲ ဝေနိုင် ဘိတော့သည်။ ။

တဖွဲဖွဲလျှင်
စွေပဲ စွေနိုင် ဘိတော့သည်။ ။

သို့လျှင် တွေး၍
စိတ်လေး ပူဆာ၊ ညှိုးလျ ခါ၌
သည်းချာ ရင်သွေး၊ သမီး ထွေးနှင့်
လူလေး ညီကို၊ ခန်း ရိပ်ညိုမှ
ကြည်ချို စိတ်ဝမ်း၊ ပြုံး ရယ်လန်း သော်
နေဝန်း ပေါ်သို့ လင်း သည်တည်း။ ။

(၁၉၆၁၊ ဩဂုတ်လ၊ ဇွေတာရီ)

နောင်တသံသရာ

ကြံမိမှား၍
 တရား နောင်တ၊ နေခြည်ပသို့
 ရခဲ့သည်လည်း များ ခဲ့ပြီ။ ။

ဆိုမိမှား၍
 တရား နောင်တ၊ နေခြည်ပသို့
 ရခဲ့သည်လည်း များ ခဲ့ပြီ။ ။

ပြုမိမှား၍
 တရား နောင်တ၊ နေခြည်ပသို့
 ရခဲ့သည်လည်း များ ခဲ့ပြီ။ ။

နောင်တကင်းရာ၊ မြတ်ချမ်းသာကို
 ငါလျှင် ဘယ်နုံ့၊ ရပါအံ့ဟု
 မျှော်ငဲ့ ခိုက်တွင်၊ နေမင်းဝင်သည်
 မှောင်တွင်စမ်း၍ လှမ်းရသော။ ။

(၁၊ ၁၁၊ ၆၁)

ရိုးလင်းချိန်

တုံးမောင်း ခေါက်၍
မိုးသောက်ခါဆီ၊ နိုး လေပြီဟု
ရောင်နီ မျှော်လျက် စောင့်မိသည်။

အဆိတ် အမိုက်၊ နောက်ရောင်လိုက်သည်
အိပ်ငိုက် ပိုးသံ၊ နားဆူညံတို့
သောက်ယံ ငှက် ကျေး၊ သံစုံတေးတွင်
မှေး၍ မှိတ်ကြ ပြိတကာ။

ပင့်ကူ ကွန်ပျက်၊ မောင်မ ထွက်မည်
နံနက် နေခြည်၊ ဝင်း ကြည်ကြည်ကို
ဆီးရည်ဆုတ်ဖျန်း၊ ရောင်စုံပန်းတို့
နှုတ်ခန်း ဆက်ကြို၊ သင်းနံ့ ချိုသည်
ပဟိုရ် ရွမ်းကြပြိတကာ။

ကြယ်နီ ရွှေပြေး၊ နေခြည်အေးလည်း
မှောင်မြေ့ ပယ်ချ၊ ထိုခဏ၌
မိုး ဝ ကောင်းကင်၊ လင်းတပ်ဆင်သည်
လူ့ခွင် နိုးလှုပ်ရန်ပို့တည်း။

(၁၅၊ ၁၂၊ ၆၁)

ဆင်းယာကန်သို့ ခိုကုတို့

(၁၆၁)

ယောကျ်ား၊ ဘသား

မြောက်ပြန် လေဆိုး၊ သူကြီးစိုးလျက်
နှင်း မိုး စေ့ပွဲ၊ အချမ်း ကဲသည်
ရိုးထဲ ခြင်ဆီ ခိုက်ခဲ့ပြီ။ ။

ခိုက်ခိုက် တုန်၍
နှင်း မှန် ဝဲကျ၊ သောကာပေဋ္ဌ
ဒုက္ခပြင်ကျယ်၊ လှိုင်း ပင်လယ်ဘုန်း
လောင်း ငယ်တက်ရင်၊ မှန်း မကြီးသည်
သေလျှင် ကောင်းစွ သူ့တောင့်တ။ ။

သို့ တောင့်တလည်း
အာက ယောကျ်ား၊ ငါတကားဟု
ဘသား တံးကာ၊ လှော်ပဲ့ပါသော်
အာကာ ရှေ့ပြင်၊ ဒေါင်း နတ်ရှင်သည်
ကြည်လင်ထွန်းပ၊ လှေဦး မှလည်း
နို့စ အခံ၊ ကြယ်ငယ် ရံ၍
ကြယ်ပျံ သောက်ရွှား၊ တံ့နှုန်မြူးခဲ့
တက်မှုး မှန်မှန်၊ လှော်ပဲ့ပြန်သော်

ယုဂန် ထိပ်မှ၊ ခွာညိုမြသည်
သင်း ပျ မှေး ညက်၊ ခွန်း ချိုဆက်၍
လှေတက် လောင်း မော်၊ ပြုံး ရွှင် ပျော်သည်
တေးကြော် တျာကျူး ပင်လယ်ကူး။ ။

(၁၉၆၂၊ ဇူလိုင်၊ ငွေတာရီ)

သုန္ဒရီ ဘုရား

ကိုယ်စီပီ သဏ္ဍာန်၊ ညီအာနန်နှင့်
 မြတ်မုန့် ထွတ်ထား၊ တို့ဘုရား သည်
 တပါး သောခါ၊ ဒေသစာပြင်
 တိုက်တာ လှည့်၍ ကြည့်သတည်း။ ။

ကျီးသံ သဲသဲ၊ ယင်မဲမဲနှင့်
 ပြာမဲ့ ညစ်ထောင်၊ ကျောင်းဘဆောင်ကို
 ဘုန်းခေါင် ဘုရား၊ ဝင်၍ သွားသော်
 သနား စပွယ်၊ ကျောင်းအလယ်၌
 ကျင်ငယ် ကျင်ကြီး၊ ဝင်းကြမ်း ခိုးလျက်
 ကိုယ်ထီး လျောင်းရှာ၊ ထေရ်သုနာကို
 မြတ်စွာ တွေ့ရပါသတည်း။ ။

အမိသည် သား၊ ပြုသောလားသို့
 ဘုရား မြတ်မုန့်၊ ညီအာနန်ကို
 ချိုးရန် ရေကောင်း၊ ဆောင်ပါ တောင်းလျက်
 သွန်းလောင်း သုတ်သင်၊ ပြီးစီး လျှင်မူ
 ခေါင်းတွင် ဘုရား၊ လက်တော်ထား၍
 ညီဘွား ခြေက၊ ပြိုင်တူ မလျက်
 မြတ်လှ နေရာ၊ ညောင်စောင်းသာတွင်
 ကောင်းစွာ အိပ်စေ တင်သတည်း။ ။

ဖိုးမောင်လာပြီ

မိုင်းညို ညဉ့်ရိပ်၊ လှခြေတိတ်၌
 ရေဆိပ် အနား၊ ခွာတံခါး မှ
 ဂုပ်ကျား ကျယ်လောင်၊ ဆီးကြို ဟောင် သေ
 ဖိုးမောင်လာပြီ ဆိုကြသည်။ *

ဟောင်သံ ရပ်၍
 ထက်ကြပ် ပေါ်လာ၊ ဘသံပျက်ကား
 ညခါ ငါးထောင်၊ မောင်ဖိုးမောင်သည်
 ခွာတောင် ချောင်းက ပြန့်ခဲ့ပြီ။ *

ဖိုးမောင် သံကြား၊ ကမ်းသမား က
 တံခါးကြိုး ကောက်၊ မလှယ်ပေါက်ကို
 တပယောက် ဝင်သာ၊ ဖွင့်လှိုက်ပါသော်
 ယာတောင် စုန်ဆောင်း၊ ဝဲတက်ချောင်းနှင့်
 ခါးစောင်း ကိုယ်ကိုင်း၊ ငါး ပဂိုင်း ကို
 လှယ်ခိုင်းပြီးလျှင်၊ ရှာကို ဝင်သည်
 လှယ် လေလား၊ တစ္ဆေလား။ *

တစ္ဆေ မကြောက်၊ မြေ မကြောက်ပဲ
တယောက်တည်းပင်၊ ညဉ့်မှောင်တွင်၌
သူလျှင် ငါးရှာ၊ မကျေးပါက
ထိုရွာသူသား၊ လူအများတို့
ငါးစို ငါးစိမ်း ငတ်ပေလိမ့်။ ။

ဆောင်းတညဉ့်
ချမ်းမြေ့ စိမ့်အေး၊ လခြမ်း ကွေး၍
ရွာဘေး ကျိပ်ပျက်၊ မှောင်နက်နက်မှ
ဦးကွက်က အေး၊ တောက်တဲ့ ကြော်စဉ်
ရွာပေါ် လှမ်းအေးအေး၊ ကုပ်ကျား ဟောင်သည်
ဖိုးမောင် လာချိန်ပါကကား။ ။

သို့ဖြစ်သော်ငြား၊ ခါတပါးသို့
တံခါး ဝင်လို၊ သူ မဆိုပဲ
မောင်းကို ထုပ်ပါ၊ လူ့ပုဂ္ဂိုလ်
ရွာကို ဘေးမှ၊ ကာကွယ်ကြလော့
ခမြ ငါ့အား၊ ဖမ်း၍ထား ဟု
ကောင်း မဆုံး၊ ဟန်အော်တုန်းတုန်း
ဒိုင်း ဒုန်း ဒိန်း သံ၊ ရွာလုံး ညံသည်
ချောင်းသံပဲ့ထင် ထပ်သတည်း။ ။

ဖိုးမောင် နီဂုံး၊ ဤတွင် ဆုံးလည်း
ရွာလုံးစိတ်တွင်၊ ဖိုး မောင် ဝင်၍
ပဲ့ထင်ထပ်ကာ၊ ဟည်းလျက်ပါတည့်
ဘယ်ခါ မဆို၊ ဆီးလင့်ကြိုသို့
မှိုင်းညို ညဉ့်ရိပ်၊ လူခြေတိတ်၌
ရေဆိပ် အနား၊ ရွာတံခါးမှ
ကုပ်ကျား ကျယ်လောင်၊ ရမ်းရော် ဟောင်ဆော်
ဖိုးမောင် လာပြီ ဆိုဆဲပင်။ ။

(၅၊ ၁၂၊ ၆၂။)

သူ့မှာတမ်း

သူတို့ အဆုတ်၊ ထားခဲ့ မြုပ်သည့်
ဗုံးငုတ် တိုက်မှား၊ မောင်ပြောက်ကျားကို
ရွာသား ရွာသူ၊ မေးကြ မြူသည်
အူအူ ယမ်းငွေ ထတုန်းတည်း။

အမောင် ပြောက်ကျား၊ ချစ်သူဘားကို
ဘာများ မှာခဲ့ လိုသနည်း။

ငယ်က ကြင်မြတ်၊ မိသက်မှတ်ကို
ခွင့်လွှတ် ခဲ့ကြောင်း ပြောပါလေ။

အမောင် ပြောက်ကျား၊ မိဖအားကို
ဘာများ မှာခဲ့ လိုသနည်း။

မွေးသည့် မိခင်၊ မွေးဖခင်ကို
ဦးတင် ခဲ့ကြောင်း ပြောပါလေ။

အမောင် ပြောက်ကျား၊ တိုင်းပြည်အားကို
ဘာများ မှာခဲ့ လိုသနည်း။

ခရီးမတ်တတ်၊ လမ်းခုလတ်တွင်
ကိုယ်လွတ် ရှောင်ခွာ၊ ခွဲရပါ၍
အားနာခဲ့ကြောင်း ပြောပါလေ။

ယမ်းငွေ အူအူ၊ တလူလူနှင့်
မေးပြုကြတုန်း၊ အနောက်ကုန်းတွင်
နေလုံး ကွယ်လေပြီ တကား။ ■

(ဂ၊ ၂၊ ၆၃။)

ဗိုသံဇလလာ၊ ဂုဏ်သံလာ

မနေညက၊ ဇာတ်ပွဲ က၍
ငြိမ်လှ သိတ်သိတ်၊ ရွာလုံးတိတ်သည်
အိပ်မောကျလျက် နေ့ကြောင်တောင်။ ။

ခါးပန်းအုံး၍
တုံးလုံး အိပ်ပျော်၊ သူ့ခေါင်းပေါ်ကို
နေကျော် ကျလာ၊ သောအာဒါ၌
လွန်ကာ ဖွင့်ကြည့်၊ နေ နည်း၏ဟု
ကိုယ်လှည့် ခါးမ၊ အိပ်ရာ ထသည်
ညက ပွဲရောက် မယ် စိတ်နှောင့်။ ။

ဆန်အိုးထဲတွင်၊ ဆန်မမြင်သည်
ငိုချင်လှ၏ အို အမိ။ ။

ငိုလော့ သမီး၊ အို သမီး ငဲ့
ငိုခြင်းကြီးကို ငိုပါလော့။ ။

ရေအိုးထဲတွင်၊ ရေမမြင်သည်
ငိုချင်လှ၏ အို အမိ။ ။

ငိုလော့ သမီး၊ အို သမီး ငဲ့
ငိုခြင်းကြီးကို ငိုပါလော့။ ။

မီးဖိုထဲတွင်၊ မီး မပြင်သည်
ငိုချင်လှ၏ အို အမိ။ ။

ငိုလော့ သမီး၊ အို သမီး ငဲ့
ငိုခြင်းကြီးကို ငိုပါလော့။ ။

မယ် စိတ်နောက်လည်း
အိမ် အောက်ကိုဆင်း၊ မောင်းကို နင်းလျှင်
ဆန်ရင်း ဆန်ဖြူ ပွေး လေသည်။ ။

မယ် စိတ်နောက်လည်း
ရွာပေါက်မှ ထွက်၊ ရေကို ရွက်လျှင်
အိုးခွက် ရေကြည် အေး လေသည်။ ။

မယ် စိတ် နောက်လည်း
ထင်းပေါက်မီးတို၊ ထင်းစေ့ လျှင်
မီးစို့ မီးလှုံ ကြွေးလေသည်။ ။

စားပွဲပေါ်တွင်၊ ထမင်းပြင်သော်
ရယ်ချင်လှ၏ အို အမိ။ ။

ရယ်လော့ သမီး၊ အို သမီး ဝဲ
ရယ်ခြင်း ကြီးကို ရယ်ပါလော့။ ။

သူတို့ ခင်းသည့်
အိမ်တွင်း ပြဇာတ်၊ တခန်းရပ်လျှင်
ကွင်းစပ်ဆီမှ၊ တရွေ့နှင့်
ပတ်မ ညံ့ညံ၊ ဖိတ်ခေါ်ပြန်သည်
ငိုသံ လေလား ရယ်သံလား။ ။

(၁၅၊ ၁၁၊ ၆၃။)

ပြည်ထောင်စုစေတနာ

ထည်အကောင် တင်မပြသော်လဲ
ပြည်ထောင်မှာ ထင်ကရပါကွဲ့
အစဉ် လှပါဘဲ စေတနာ။

ဗမာပြုရမှာ ပြင့်
ပြာနု ကြည်လင်တဲ့
အနည်စင် ကန်ရေချမ်းလို့
လန်းတဲ့ မျက်နှာ။

ဝနာစုံ ထက်ဟို တောဆီက
အာရုဏ်မှာ မြက်ချို ပြောပါတဲ့
ငှက်ညို ဩရယ်ကွဲ့ မြည်သံသာ
ပြည်မြန်မာ့ရဲ့ နဂိုတေး။

သန္ဓ်လျှင်
ကိုယ်နှမ်းသည် အတူထင်လို့
ကူချင် ညီချင်တဲ့စိတ်တွေနဲ့

မအိပ်မနေ ကြီးကာပ
သယ်ပိုးသည် ဝါသနာက
ကမ္ဘာမှာ ထင်အရှားပင်ကွဲ့
တို့ညီကာ တို့ပြည်သားတို့မှာ
စားငတ်သူ ကျေးရန်ပို့
အား မပြတ်ပေး။ ။

(၁၉၆၈၊ ဇူလိုင်၊ ဇွန်လ)

မင်းရဲကျော်စွာ

လုံ ဘေး ကိုး ဝင်း၊ စစ်မြေ ခင်းတွင်
ဆင် မြင်း ရံလျက် ထို နေ့က။

နေပြည် ရှိရာ၊ မျှော် ရှုကာလျှင်
အနာသည်းလည်း၊ ခံသည်း ညည်းနှင့်
မညည်းမည။ ကိုယ်ကို ထူလျက်
ယာမူ ရွှေဓား၊ ဝဲ ရွှေလွှားနှင့်
အားပြု မှီတင်း နေသည့်ခိုက်။

ငါရှိ ဖေလျက်၊ ပြည်ကို ဝက်၍
နန်းထက် မင်းမူ၊ ငါ၏ တူ-ဟု
နိုင်သူဇင်းက ဖိတ်ခေါ်သည်။

ဘကြီးတော် ယဲ၊ ကျေးဇူး ငဲ့လည်း
တိုင်းပြည် မဲ့သူ မဟုတ်ပါ-ဘဲ။

သမီးတော်နှင့်၊ ဥကင် ပွင့်၍
အသင့် မင်းမူ၊ ငါ၏ တူ-ဟု
နိုင်သူ မင်းက ဖိတ်ခေါ်သည်။

ဘကြီးတော် ယံ၊ ကျေးဇူး ငဲ့လည်း
ပယား မဲ့သူ မဟုတ် ပါ-တဲ့။

သားတော် ရင်နှစ်၊ သားရင်း စစ်သို့
ထီးလှစ် မင်းမူ၊ ငါ၏ တူ-ဟု
နိုင်သူ မင်းက ဖိတ်ခေါ်သည်။

ဘကြီးတော် ယံ၊ ကျေးဇူး ငဲ့လည်း
ဖခင်မဲ့သူ မဟုတ်ပါ-တဲ့။

ငါ၏ ထံမှောက်၊ ဆေးဝါး သောက်၍
ထမြောက်ခါမှ၊ ပြန်လေ တူ-ဟု
နိုင်သူ မင်းက ဖိတ်ခေါ်သည်။

ဘကြီးတော် ယံ၊ ကျေးဇူး ငဲ့လည်း
သေခြင်း မဲ့သူ မဟုတ်ပါ-တဲ့။

လုံ ဓား ကိုလဲ့၊ စစ်မြေထဲ၌
မင်းရဲကျော်ခွာ၊ စေတီသာကို
ရာဇာဓိရာဇ၊ ရေစက်ချလျက်
အမျှ ယူလေ၊ သုံးကြိမ်ဝေသည်
မြိုင်ခြေ ဒလ တောကြီးတန်း။ ။

(၁၉၆၀၊ ၅၊ ၆၅၀၀)

အသား ညိုညို၊ အဖိုးအိုသည်
ကုန်းမိုတလင်း၊ မြေအခင်း၌
ကိုးနဝင်းခေါ်၊ မြတ်ရှင်တော်ဟု
ကပ်ကျော်ဘုရား၊ တည်ဆဲနားတွင်
အားလျား မှောက်လျက်၊ သွေးအိုင်ပွက်ဖြင့်
ကျည်ချက် သင့်၍ ဆုံးသတဲ့။ ။

(၁၉၆၉၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ငွေတာရီ)

အိုနှင်းဆီ

နာမကျန်းသည် အိုနှင်းဆီ။
 မုန်တိုင်း ထန်ခိုက်၊ ညဉ့်၌ ပျံသော
 မှောင်ခို ပိုးသည်၊
 နီမောင်း ပျော်ရာ၊ သင့်မွေ့ရာကို
 ဖွေရှာ တွေ့ခဲ့ပါလေပြီ။

တိတ်ခိုး မှောင်စွာ၊ သူ့မေတ္တာသည်
 သင်၏ အလှ၊ သင့်ဘဝကို
 ပြုချ် ဖျက်ဆီး နေလေပြီ။

(၁၉၆၉။)

(William Blake ၏ O Rose ကို မြန်မာပြန်ပါသည်။)

မတ်မဟော်

ဆေးနှင့် မွေးလည်း
ဆေးနှင့် မပျော်၊ မတ် မဟော်သည်
ပြည်တော် သာကြောင်း လုပ်ခဲ့သည်။

(၁၉၇၀။)

သားချစ်ရင်ဒေင်္ဂါ

ရင်ဒေင်္ဂါ သက်ထား၊ မေ့သည်ကြား
ဘယ်များ ထောက်ခဲ့တယ်။
နုပျိုပွဲထွား၊ မေ့ချစ်သား
ဘယ်များ ထောက်ခဲ့တယ်။

စုံမြိုင်တခွင်၊ လေးကိုတင်
သမင်လိုက်ယင်း၊ ထောက်ခဲ့တယ်။
ညောင်စောင်းကို ပြင်၊ အို မိခင်
ပန်းပင်နှမ်းလျှ၊ နားချင်လှ။

ရင်ဒေင်္ဂါ သက်ထား၊ မေ့သည်ကြား
ဘူများ ညစာကျေးလိုက်တယ်။
နုပျိုပွဲထွား၊ မေ့ချစ်သား
ဘူများ ညစာကျေးလိုက်တယ်။

ပျော်ပျော်ပါးပါး၊ နှစ်ယောက်သား
ရည်းစား ညစာကျေးလိုက်တယ်။
ညောင်စောင်းကို ပြင်၊ အို မိခင်
ပန်းပင်နှမ်းလျှ၊ နားချင်လှ။

ရင်ဒေါ် သက်ထား၊ မေ့သည်ကြား
ဘာများ စားခဲ့တယ်။
နုပျို ဖွံ့ထွား၊ မေ့ချစ်သား
ဘာများ စားခဲ့တယ်။

ငါးမြေ ရေဆုတ်၊ တစ်တစ် ခုတ်
ဟင်း ပြုတ်ရည်ချို စားခဲ့တယ်။
ညောင်စောင်းကို ပြင်၊ အို မိခင်
ပန်းပင် နွမ်းလျ၊ နားချင်လှ။

ရင်ဒေါ် သက်ထား၊ မေ့သည် ကြား
ခွေးများ ဘယ်မှာ ရှိကြတယ်။
နုပျို ဖွံ့ထွား၊ မေ့ချစ်သား
ခွေးများ ဘယ်မှာ ရှိကြဟယ်။

ဗိုက်ပူ နံကား၊ ဖော ရောင်သွား
ခွေးများ သေလို့ ကုန်ပါတယ်။
ညောင်စောင်းကို ပြင်၊ အို မိခင်
ပန်းပင် နွမ်းလျ၊ နား ချင်လှ။

ရင်ဒေါ် သက်ထား၊ မေ့သည် ကြား
ဆိပ်စား မိခဲ့ပြီ ထင်တယ်။
နုပျို ဖွံ့ထွား၊ မေ့ချစ်သား
ဆိပ်စား မိခဲ့ပြီ ထင်တယ်။

မွေးမေကြင်မြတ်၊ သား သက်မှတ်
ဆိပ်ခတ် ခံခဲ့ ရပါတယ်။

ညောင်စောင်းကို ပြင်၊ အို မိခင်
ဝမ်း ရင်နာစွာ၊ နား ချင်လှ။ ။

(၁၉၇၀၊ မတ်လ။)

(Lord Randal ကို မြို့မာပြန်သည်။)

မျက်ရည်တပေါက်

ဤသို့နှင့်ပင်၊ ကိုးမောင်းတင်၍
ဇာတ်စင်ပေါ်က၊ သူ့ ဆိုကသည်
ကကွက် ခုနှစ်ထွေ ကြီးမျိုးစုံ။

ဆောင်းလည်း အိုက်အိုက်၊ နွေ အိုက်အိုက်နှင့်
ပြိုက်ပြိုက်ကျ ချွေး၊ သူ့ မလေးခဲ့
နေရေး ပျက်လည်း သူ့ မဖြုန်။

ဘဝဆည်း ဆာ၊ တည ခါ၌
လသာ မီးအိမ်၊ လင်း ရောင်ထိန်တွင်
ဇာတ်အိမ်ကွက်ကြမ်း၊ ကန္တာလမ်း ဝယ်
စခန်း အချ၊ ကား အချ၌
မိဖ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ နှင့်
ရောကာ ပျံ့ဝဲ၊ ဇာတ်ရုံထဲတွင်
ကျောက်ခဲဩဘာ ငယ်ထိပ်ထက်။

သဏ္ဍာန်လုပ်၍
သရုပ် ဆောင်ကာ၊ သူ့ ကရာတွင်

ကျလာ မျက်ရည်၊ မိသေ့သင်း သည်ကား
စိုသည် ညက၊ စသည် မရကောင်
ကျသည် တပေါက်၊ မျက်ရည် လောကီလှိုင်
လောကီတောက် ယုံငြင်း ပါတကား။ ။

(၃၀၊ ၁၂၊ ၇၀၊)

အိမ်မက်ထဲကရွာ

အိမ်မက်ထဲတွင်၊ ကျွန်ုပ်မြင်သည်
ကောင်းကင်အောက်က ရွာကလေး။

သူ့ကာရန်သည်
ရိုးဟန်ရိုးရပ်၊ သိမ်ငယ်နပ်လည်း
ငုတ်တုတ်မနေ၊ သက်ဝင်ပေသည်
နေခြည်နမ်းသည့် နှင်းရည်စက်။

ရွာဦးထိပ်က၊ စေတီလှသည်
ဓမ္မရည်ညွှန်း၊ ထုံးသက်န်းနှင့်။

ကြေးစည်သာယာ၊ ဆွမ်းဟစ်ကာလျှင်
ကြွလာရဟန်း၊ ရွာသူ့ပန်းလည်း
ခြေလှမ်း ရေလျက်၊ ရွာမှထွက်ခဲ့။

ကျည်းသား တောက်ကာ၊ ထွေခင်းကာနှင့်
ကျောင်းမှာ စာကျက်၊ ရွာ့အသက်သည်
ရှင်လျက် သန်လျက်၊ တိုးပွားလျက်။

•ယောကျာ်း ဘသား။ ဝှာသား၊ များကား
•တောသွား သစ်ခုတ်၊ ခြံလုပ် ပေါင်းသင်
•လုပ်ငန်းဝင်၍
•ဖိုတွင်ရှင်မ၊ ချက်ပြုတ်ရသည်
•ဆိပ်ခဟင်းလင်း၊ မျှော်စောင့်ယင်း။

နှင်းရည်ဝက်သည်
•လက်သက် လင်းလင်း၊ နေ့ခြည်တွင်း၌
•ဝင်းဝင်း စောကံကာ၊ ခေါင်းမြီးပြာခိုက်
•ရွာဝင်တံခါး၊ စည်းခိုးကြားမှ
•ခုန်လွှား ပျံတက်၊ ခြံတန်းထက်တွင်
•ဆိပ်ကြက်ပကြီး၊ မိုး မျှော်ပြီးသော်
•အောက်ဆီး တုန်ကာ၊ ကျွေးကြော်ဆုတွင်
•ငါလျှင် နိုး၍၊ ငါ၏ရွှေ၌
•ချမ်းမြေ့မြင်ကွင်း၊ နှင်းမြူတွင်းသို့
•ဖေဂိက်ထွင်း ပျောက်ကွယ်သွားသတည်း။ ။

(၁၂၊ ၁၊ ၇၁။)

(၁၉၇၁-ခုနှစ် မြဝတီတိုက် လွတ်လပ်ရေး ခွန်ဆက်လွှာတွင်
ဦးအုန်းလွင် ရေးသော ပန်းချီကားကို မြင်၍ ရေးသည်။)

ရွာလိုရွာလော့ မိုးနတ်သား

ဝန်ယန္တရားကျောင်းသား ဆို၏

ငါသည်

ထမင်းချက်ပြီးပြီ။

ဤမဟီ မြစ်ကမ်းပါး၌

အပေါင်းအသင်းတို့နှင့်

ငါနေ၏။

တင်းကုပ်ကို မိုးပြီးပြီ။

မီးကို ညှိပြီးပြီ။

ရွာလိုရွာလော့ မိုးနတ်သား။

ဘုရားသခင် ဆိုတော်ပူ၏

ငါ့တွင်

အမျက်မရှိ။

ငြောင့်တံသင်းလည်း ကင်း၏။

ဤ မဟီမြစ်ကမ်းပါး၌

တညတမ္ဘာ ငါနေသည်။

ငါ့တင်းကုပ်သည်

အမိုးဟင်းလင်း ဖြစ်၏။

ဝနိယန္ဓားကျောင်းသား ဆို၏
ငါသည်
ကိုယ်ပိုင်အလုပ်ဖြင့်
အသက်မွေး၏။
ငါ့သားသမီးတို့သည်
ငါနှင့်အတူ နေကြ၏။
ကျန်းမာသန်စွမ်းကြ၏။
သူတို့အကြောင်း
မကောင်းသတင်း ငါမကြားရ။
ရွာလို့ရွာလော့ မိုးနတ်သား။

ဘုရားသခင် ဆိုတော်မူ၏
ငါသည်
သူ့စား မဟုတ်။
ရအပ်သော အစွမ်းဖြင့်
ခပ်သိမ်းသော လောကတွင်
ငါ လှည့်လည်၏။
ငါ့အဖို့
အခကြေးငွေ မလိုတော့။
ရွာလို့ရွာလော့ မိုးနတ်သား။

ဓနိယ နွားကျောင်းသား ဆို၏

ငါ့မှာ

နွားသိုးပေါက်များ ရှိ၏။

နို့စို့ နွားငယ်များ ရှိ၏။

ဇီးနှင့် နွားမများလည်း ရှိ၏။

ရှေ့ဆောင် လမ်းပြ

နွားလား ဥဿဘလည်း ရှိ၏။

ရွာလို့ရွာလော့ မိုးနုတ်သား။

ဘုရားသခင် ဆိုတော်မူ၏

ငါ့မှာ

နွားသိုးပေါက်များ မရှိ။

နို့စို့ နွားငယ်များ မရှိ။

နွားမျိုး မပြတ်အောင်

ဇီးရှိသော နွားမများလည်း မရှိ။

ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ

နွားလားဥဿဘလည်း မရှိ။

ရွာလို့ရွာလော့ မိုးနုတ်သား။

ဝနိယ နွားကျောင်းသား ဆို၏

ချည်တိုင်ငုတ်တိုကို
ခိုင်မြဲစွာ ခိုက်ပြီးပြီ။

ပြုဆံ့မြက်ကြီးသစ်တို့ကို
ကောင်းစွာကျစ်ပြီးပြီ။

ကြီးသစ်တို့ကို နွားငယ်တို့သည်လည်း
မဖြတ်နိုင်ကုန်။

ရွာလို့ရွာလော့ မိုးနတ်သား။

ဘုရားသခင် ဆိုတော်ပူ၏

နှောင်ကြီးကို ဖြတ်၍
လွတ်မြောက်သော နွားကဲ့သို့

နှယ်ကြီးကို ဖြတ်၍
လွတ်မြောက်သော ဆင်ကဲ့သို့

ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမှ
ငါ လွတ်မြောက်ပြီ။

ရွာလို့ရွာလော့ မိုးနတ်သား။

ထိုခဏ၌
ကုန်းကို၎င်း ကျင်းကို၎င်း
ပြည့်လျှမ်း စေလျက်
မိုးကြီး သည်းစွာ ရွာ၏။

(၆၈၀)

နန္ဒယုဂ်နိဂါဏ်း

(၁၀၂၀)

။ ။ သံဃေ နန္ဒယုဂ်နိဂါဏ်း
 ယုဂ်နိဂါဏ်း နန္ဒယုဂ်
 ငယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ။ နန္ဒယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း

။ ငယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း

။ နန္ဒယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ။ ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ။ ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း

။ နန္ဒယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း
 ယုဂ်နိဂါဏ်း ယုဂ်နိဂါဏ်း

တို့ မလေး

အိမ် ခေါင်မိုးမှာ၊ သူ ထိုးလာသည်
ပေလွှာ စာချပ်၊ အဝေး ရပ်က
ဆံပြတ်မောင် ရေး၊ အလွမ်း တေးကို
မလေး ဖတ်နိုင် ခဲ့ဖူးပြီ။

ရွှေဝသို့ သွား၊ ချစ်သူ အားလျှင်
မှာကြား ပို့လေ၊ လွမ်း စာ ခေ့ဟု
မပြေ မလှ၊ နွဲ့လျလျနှင့်
မိနဲးမ လက်ရေး၊ ငယ် သေးသေးကို
မလေး ခြစ်နိုင် ခဲ့ဖူးပြီ။

သို့ပင် ပြစ်လည်း
ချစ်သူနှင့် ဝေး၊ တို့ မလေးကား
ရေးလည်း မတတ်၊ ဖတ် မတတ်နှင့်
စာငတ် ပေငတ်၊ အသိ ငတ်သည်
ဖတ်တတ် ခြောက်သည့် သစ်ပင်လို။

ကံ ထောက် မရှိ၊ ဤ ယနေ့မှ
နေ့ဇွေ လျှပ်လျှပ်၊ ပူ စပ်စပ်တွင်

ဆန်း ဟလပ်ရိပ်၊ တမာ ရိပ်၌
ချွန်ချိပ် ခိုဝင်၊ စာကို ဆင်စသော်
မဟင် မဟန်း၊ ဆမြင် ဆန်းဆည်
ပျက်ကန်း မလေး မြင်လေပြီ။ ■

(၁၁၊ ၄၊ ၇၁။)

ကျေးလက်က သူတို့

နေပင် မြင့်လည်း
မရင့် သေးသည်၊ ချိုထန်း ရည်ကို
သောက်သည် ငါတို့ တကုန် နှစ်ကုန်။

သူတို့ ကျေးကြ
ကျေးလက် ဟင်းလျာ၊ အပြာဖြာသည်
ရင်မှာ ဆို့အောင် စုံလှသည်။

ဆွေမျိုး တွေသို့
မမေ့စရာ၊ လွန် ပျူငှာသည်
ရပ်ရွာ မွဲလည်း စိတ်မပွဲ။

သူတို့ အကြောင်း၊ ခွဲ အကြောင်းနှင့်
မြို့ကြောင်း ရွာကြောင်း၊ အကြောင်း ကြောင်းကို
သောင်း ပြောင်း ထွေလာ၊ ပြောချင် ရွာ၍
နေပါဦးလား သူတို့ တား။

သို့ပင် ဖြစ်လည်း
မစစ် လက်ရေ၊ ခဏ နေပြီး

ဝေဝေ မင်းလွင်၊ နေပူ ပြင်ကို
အလျင် ကျော်လွှား၊ ငါတို့ သွားရန်
စကား ကောင်းတုန်း ပြတ်ခဲ့ရ။

ငါ့ဘို့ ခရီး၊ ပန်း တကြီး ကား
လှမ်းပြီး လှမ်းရန် ကျင့်သေးသည်။

(၂၈၊ ၄၊ ၇၀)

သာဓုနှင့် သာလှ

တနေ့သနိုက်

ဘုရားထံမှာ၊ မဟာဝါ
ဘာဆုတွေများ တောင်းခဲ့သလဲ။

ကျမ ရင်သွေး၊ လူကလေးသည်
စာမေးပဲ့မှာ၊ ဒီများ စွာ
ရပါစေကြောင်း၊ ကျွန် ဆုတောင်းခဲ့။

ရပါစေချာ၊ မဟာဝါ
ခေါ်ပါတယ်ချာ၊ သာဓု သာဓု။

နောက်-တနေ့သနိုက်

ဘုရားထံမှာ၊ မဟာဝါ
ဘာဆုတွေများ တောင်းခဲ့သလဲ။

ကျမ မျက်ရူ၊ သားရွှေဥသည်
ယခု ပြေဆဲ၊ စာမေးပဲ့၌
ထူးကဲ အောင်ကာ၊ ကျောင်းဖွင့်ခါ၌
ပညာသင်ဆု၊ ရစေမှုတိုက်
တောင်းဆု ပန်ခဲ့ပါသည်ရှင်။

ရပါစေချာ၊ မဟဝါ
ခေပိတယ်ဗျာ၊ သာဓု သာဓု။

ထို့နောက်-တနေ့သန့်က
ဘုရားထံမှာ၊ မဟဝါ
ဘာဆုတွေများ တောင်းခဲ့သလဲ။

အညာ မြေမှာ၊ ဆူးလေ စူး၍
နဖူးပေါက်မည်၊ စိုးလှသည်ကြောင့်
ရေကြည် ချမ်းမြ၊ သားရွှေစကို
အ-သုံးလုံးမှာ၊ မပါစေကြောင်း
ကျွန်ဆုတောင်းသည်
အောင်း ဒုရေ ဒုရေ သွား ဟုံဟုံ။

ရပါစေချာ၊ မဟဝါ
ခေပိတယ်ဗျာ၊ သာလု သာလု။ ■

(၂၀၊ ၅၊ ၇၁။)

မမြင်ရသော တေးသံ

အလွမ်းသယ်၍
အမယ် ငါ့ကို၊ စကား ဆိုသော်
ငါလို လောက လူ မရှိဟူ။

ထင်ခဲ့ဘူးသည်
ရူးတုန်း မိုက်တုန်း
ဖုံးတုန်း လုံးတုန်း
တန်ဆောင်မုန်းက ဖြစ်ပါသည်။

ရိုးပြတ် ဘဝ၊ တန်လျှပ်ကြွသော်
ပါးစပ်လောက၊ လျှာလောကသည်
မိကျောင်း ဘဝ၊ လိပ်ဘဝသို့-
လင်းတ ဝဲသည် လွင်တီး ခေါင်တိုင်။

မမြင်ရလည်း
မိုးဝ လွင့်ပျံ၊ မိုးဆွေသံကား
နေလှုံ ကျက်ကျက်၊ မြေအက်အက်ကို
မမက် မမော
ရိုးပြတ် တောအား၊ ချိုသော တေးဖြင့်
ငြိမ်းအေးစပွယ် သွန်းလောင်း လျက်။ ။

(၁၂၊ ၂၊ ၇၂)

(၂၀၂)

၂၀၂၀

ဝိခင် သို့

ငါ၏ အမိ၊ ငါ့ဇာတိကို
သတိရခါ၊ ငါ ဝမ်းသာသည်
ဝမ်းသာလျက်လည်း၊ ငါ ဝမ်းနည်းခဲ့။

ယခု အခါ

ငါ၏ ဝလုံး၊ အ-သုံးလုံး တို့
ရပ်လုံး ရွာလုံး၊ တနယ်လုံးကို
လှမ်းဖုံးတော့မည်၊ ကြားရသည်တွင်
ငါ့ရင် ပွင့်လင်း၊ ငါ့မိရင်း၏
ချစ်ခြင်း မေတ္တာ၊ ကရုဏာအား
သည်ခါ တုံ့ပြန် ရတော့မည်။

ဤသို့ တွေး၍

စိတ်အေး ချမ်းမြေ့၊ သောဓဏ၌
ငါ့လက်အခံ၊ ထိပ်ထက် ရံသည်
ရိပ်မြုံ့သာဆုံး၊ ကွမ်းခြံကုန်းသို့။ ။

(၁၂၊ ၂၊ ၇၂)

ကြင်နာမှု

ငါ့ မျက်ရည်
ဆဲသည်ကိုလည်း သူ မှခဲ့။

ငါ့ မျက်ရည်
ဆိုသည်ကိုလည်း သူ မှခဲ့။

ငါ့ မျက်ရည်
နှင်းသည်ကိုလည်း သူ မှခဲ့။

ငါ့ မျက်ရည်
နှိမ်သည်ကိုလည်း သူ မှခဲ့။

ခု တခါမှ
ငဲ့ညှာ ထောက်ရှု၊ ကြင်နာမှုကြောင့်
ဥကာ လည်ကာ၊ ဝိုင်း ကာ လာသည်
ငါ့မှာ အကြိတ်ထားရ၏။ ။

(၂၊ ၃၊ ၇၂။)

သံဖောဇဉ်

နေ့နေ့ဘင်း နံနက်၊ လမ်းလျှောက်ထွက်စဉ်
ကျောင်းဖက် ရောက်ခဲ့ပါသတည်း။

ဇာမှတ်ပဲ့ပင်၊ ခရီးတွင်အောင်
ငါလျှင် သုတ်သုတ် ခြေလှမ်းခဲ့။

ထိုခဏဝယ်၊ တော အုပ်ကွယ်မှ
သုဇယ် ဥသြ၊ ငှက် ဥသြတို့
ဥသြ သံပိုင်၊ တွန့်သံ မြိုင်သော်
မခိုင် ငါ့စိတ်၊ စီး ယိုဖိတ်လျက်
ဇာတိတ် ဇာတ်စင်၊ ငေးငေး မြင်သည့်
ရွှင်ဖွယ် ပျော်ဖွယ်၊ ဝမ်းနည်းဖွယ်နှင့်
ဖွယ်အထပ်ထပ်၊ ရုပ်လွှာချပ်တို့
ဖြတ်ဖြတ် ပေငါကာ၊ ဖမ်းစားပါ၍
ငါဟု အံခဲ့၊ မှော်ကို ခဲ့သည်
ကန်ထဲ ကျဲကူး ပမာတည်း။ ။

(၃၊ ၅၊ ၇၂။)

ပု-ဒီ-ဘာ။

ကဗျာမည် ဆယ့်နှစ်

[ဂဏန်းမှာ ဝဘျက်စွာ]

၁။ ကဗျာဥာဏ်	၅၅	၂၂။ ငါ့တဘဏ်	၁၂၃
၂။ ကဗိမာန်	၁၁၅	၂၃။ ငါးဒိဏ္ဍိန်	
၃။ ကုဏ္ဍိန်	၁၃၇	လွင်ပြင်	၉
၄။ ကုမုဒြာ	၆၀	၂၄။ ငယ်မောင်ကြီး	၇၉
၅။ ကိုယ်ဘေး	၄၆	၂၅။ ဝိသံလောက	
၆။ ကိုင်းခွဲတေးထံ	၈	၄၆။ သံလောက	၁၇၁
၇။ ဇုဒ-ခုဒ္ဒိတထွက်	၄၄	၂၆။ ဇွန်ခရိုင်	၈၅
၈။ ကံဆိုးတဲ့ခါ	၃၄	၂၇။ ဝါဆိုကံ	၅၇
၉။ ကျေးလက်က		၂၈။ ဝက်ခဲဆိုင်ရောင်းဝယ်	၇၁
သုတို	၁၉၈	၂၉။ ခိုးရောင်းပွဲ	၉၅
၁၀။ ကြွန်းမူ	၂၀	၃၀။ ဆရာမောင်ကျောင်း	
၁၁။ ကြိတ်ခိုးခွဲလေးဆစ်	၁၂	ရတနာသို	၁၃
၁၂။ ကုန်း	၅၁	၃၁။ ဇာနည်ထုံး	၁၃၀
၁၃။ ခရီးသည်	၉၈	၃၂။ ညရပ်ခါ	၇၇
၁၄။ ခါပွဲဆန်းတော့		၃၃။ ၁၂၉၂-ခုဒ္ဒိတထွက်	
လွမ်းမိတယ်	၂၅	ပေတ္တာ	၂၂
၁၅။ ခေတ်ပညာ	၄၈	၃၄။ တရားဦး	
၁၆။ ဆွဲပြုံး	၅၃	ဟောပြောပါ	၈၁
၁၇။ သစ်လုံခေါ်သည်	၁၅	၃၅။ တရားနှင့်	၆၄
၁၈။ နှင့်ပသာ	၅၂	၃၆။ တောမြို့ပြေလမ်း	၁၇
၁၉။ ဂါထာ		၃၇။ စိုက်ပေး	၁၉၆
ခြောက်ဆယ်	၁၀၆	၃၈။ တွယ်ရာမဲ့	၈၀
၂၀။ ဂေါ်သဇင်	၂၃	၃၉။ ထွေးညိုကဗျာ	၁၀၀
၂၁။ ဂုဏ်းစားကန်ရိုး	၁၁၂	၄၀။ ဒီချောင်းသံဝေ	၁၄၇

၄၁။	ဒေါင်းဒိုင်၏		၆၄။	မိသက်လှာ	၁၅၃
	ကေားသုံးခွန်း	၁၄၄	၆၅။	မယ်လည်ဆွဲ	၇၄
၄၂။	နောက်ပိုး	၁၂၅	၆၆။	မယ်တို့ဘာ	၃၁
၄၃။	နောင်တသံသရာ	၁၆၁	၆၇။	မိုး	၁၀၁
၄၄။	နောင်တိုအိမ်	၁၉	၆၈။	မိုးရာသီဘလေးချိုး	၇
၄၅။	မွေဦးပေါက်တော့	၄၃	၆၉။	မိုးလင်းချိန်	၁၆၁
၄၆။	ရှင်းသိဗွင်	၆၁	၇၀။	မင်္ဂလာစွန်းဆက်	၉၁
၄၇။	နှစ်တော့ဘဗိတ်	၆၂	၇၁။	မင်းရဲကျော်စွာ	၁၇၆
၄၈။	နှစ်ဦး	၁၃၄	၇၂။	မောင့်တို့ပြုံး	၅၉
၄၉။	ပုဂံ၌ သုံးပါ		၇၃။	မောင့်တို့	၃၀
	တံခါးသို့	၁၄၉	၇၄။	မေတ္တာ	၄၂
၅၀။	ပုတော့နှစ်	၄၇	၇၅။	မေတ္တာသက်	၁၅၂
၅၁။	ပင်လယ်မှီ	၁၀၅	၇၆။	မတ်မတော်	၁၀၁
၅၂။	ပင်လယ်ဗွေ	၆၉	၇၇။	ပုဂံရည်စာပေါက်	၁၀၅
၅၃။	ပြည်ထောင့်		၇၈။	မြတ်ဗုဒ္ဓ	၁၁၄
	စောနာ	၁၇၄	၇၉။	မြန်မာမျိုးကွဲ	
၅၄။	ပြင်းမုတ်တို	၁၃၈		လေးချိုး	၁၁
၅၅။	ဖိုးထယ်နှင့်ကြွယ်	၃၇	၈၀။	မွှေးတော်ယောင်	၉၂
၅၆။	မိုးမောင်လာပြီ	၁၆၆	၈၁။	ယောင်ကျား	
၅၇။	ရောင်စရာ	၁၅၉		ကသား	၁၆၂
၅၈။	မြေသံ	၇၇	၈၂။	ယင်းလှည့်	
၅၉။	ဘာသားပြန်	၂၁		မိခင်သို့	၃၆
၆၀။	မညီညွတ်	၆၃	၈၃။	ရောမ	၁၁၂
၆၁။	မပြင်သော		၈၄။	ရွာလို ရွာလေ့	
	တေးသံ	၂၀၂		မိုးနတ်သား	၁၈၉
၆၂။	မိခင်နှင့်ရင်သွေး	၅၈	၈၅။	ရွှေတော်ပြေး	၄၁
၆၃။	မိခင်သို့	၂၀၃	၈၆။	ရွှေနှင့်မတူ	၄၅

၈၇။	ရွှေခိုးပြီ	၆၆	၁၀၉။	သံယောဇဉ်	၂၀၅။
၈၈။	လူဗုး	၈၃	၁၁၀။	အကြိုတော်	၁၃၃။
၈၉။	လေးဆယ်ပြည့်		၁၁၁။	အတာဓရ	၆၈
	ဆုတောင်း	၁၃၉	၁၁၂။	အတိတ်ဘီလူး	၈၉
၉၀။	လေးဆစ်	၃၂	၁၁၃။	အပြုံးနှင့်အပို	၁၅၁
၉၁။	လက်ဆောင်ပြန်	၉၉	၁၁၄။	အဖိုးညိုညို	၁၇၈
၉၂။	လွတ်ရက်မျှော်	၁၂၉	၁၁၅။	အမေ့လက်ဆောင်	၉၇
၉၃။	လွတ်လင်ရေး		၁၁၆။	အမိကိုယ်စား	၇၃
	တေးသံ	၈၇	၁၁၇။	အမိမြန်မာပြည်အဖို့	
၉၄။	ဝါတွင်းနိဂုံး	၁၀၂		ဝါကျွတ်ကန်တော့	
၉၅။	ဝေးကမျှော်	၁၄၆		ပန်း	၁၂၀
၉၆။	သပြေညို	၁၁၆	၁၁၈။	အာကသာဏီ	၁၄၂
၉၇။	သာဓုနှင့်သာဓု	၂၀၀	၁၁၉။	အာဇာနည်	
၉၈။	သာဓုသံ	၁၃၁		အလေးပြု	၁၄၃
၉၉။	သားချစ်ရင်ဒေါ်	၁၈၂	၁၂၀။	ဤပယ်ကွင်း	၁၃၂
၁၀၀။	သီတင်းကျွတ်	၁၄၅	၁၂၁။	ဘိနင်းဆီ	၁၈၀
၁၀၁။	သီလိန်	၅၄	၁၂၂။	အိုးဝေဆုတောင်း	၁၃၆
၁၀၂။	သုမ္မာတင်း	၁၆၉	၁၂၃။	အောက္ကစမ္ပိ	
၁၀၃။	သုမေဓ်ခင်း	၁၄၁		တက္ကသိုလ်	၁၁၇
၁၀၄။	သုနာပြုဘုရား	၁၆၄	၁၂၄။	အင်းယားကန်သို့	
၁၀၅။	သုန်တေး	၁၅၇		အိုကုံတို့	၃
၁၀၆။	သို့လောသို့လော	၅၀	၁၂၅။	အင်းလေးကန်	၁၅၈
၁၀၇။	သိုးထိန်းပမ်း	၁၁၃	၁၂၆။	အညိုသည်တော်	၁၅၄
၁၀၈။	သန်းခေါင်၏		၁၂၇။	အိမ်မက်ထဲကရွာ	၁၈၇
	အရသာ	၁၃၅			